

ŽELEZAR

TEDNIK — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ZPSŽ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 5. OKTOBRA 1973

ŠTEVILKA: 40 LETO: XV

Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Naslov: Uredništvo Železarja, ZPSŽ Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 483, administracija 484. Tisk: CP Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72

Analiza razponov osebnih dohodkov v Železarni

Na osnovi sklepa 3. seje odbora za dohodek in nagrajevanje je bila za 4. sejo odbora izdelana analiza razponov med osebnimi dohodki različnih kvalifikacij in kategorij. Eden izmed osnovnih namenov analize je bil poiskati argumente za oziroma proti procentnemu povečanju obračunskih postavk kategorizacije. Na osnovi te analize pa odbor ni prišel do končnih sklepov in je bil mnenja, da je treba z analizo seznaniti vse zaposlene. Analiza je dovolj široka, da lahko dobimo dober pregled nad vsebino problema. Danes objavljamo tretje nadaljevanje in s tem tudi zaključujemo analizo, ki jo je pripravil sodelavec sektorja za ekonomiko in organizacijo dipl. oec. Vanjo Pleš.

Vpliv znanja, izobrazbe in kvalifikacijske strukture na produktivnost

Znanje, izobrazba in kvalifikacijska struktura zaposlenih je le eden od faktorjev, ki vplivajo na produktivnost podjetja. Vpliv tega faktorja na dvig produktivnosti je zelo težko meriti oddvojeno od ostalih. Ti ostali faktorji so:

- nivo in kvaliteta sredstev za proizvodnjo (opremljenost dela)
- zadostnost delovne sile
- stopnje razvoja znanosti in njene uporabnosti v praksi.

Analitiki NBER-a (Nacionalnega biroja za ekonomske raziskave) v ZDA z E. Denisonom na čelu so prišli do zaključkov, da se vpliv znanja in izobrazbe povečuje v odnosu na tehnično opremljenost in število zaposlenih. V ameriškem gospodarstvu je bil ta faktor udeležen na dvigu produktivnosti s 23 odstotki v obdobju 1929—1957, od leta 1957 dalje pa ta vpliv še vedno raste. Torej tako pomembnega faktorja produktivnosti ne smemo zanemariti in ne smemo iti v smeri destimulacije strokovnosti in izobrazbe.

Torej sama zadostnost delovne sile in uvajanje nove tehnologije še

ni zadostno jamstvo za dvig produktivnosti, ustrezne morajo biti tudi spremembe v kvalifikacijski strukturi. Zaposleni morajo biti sposobni

prilagoditi se novim razmeram in delati v smeri dviga produktivnosti.

Do sedaj je bil faktor znanja in strokovnosti premalo poudarjen in prav v našem podjetju prihaja do velikih razlik oziroma odstopanj med kvalifikacijami delovne sile po delovnih mestih in njihovo dejansko šolsko izobrazbo. Ta odnos je za letošnje prvo polletje takle:

Kvalifikacijska struktura zaposlenih v prvem polletju 1973 (skupno število zaposlenih je 100 %)

(Nadaljevanje na 2. strani)

Sodelavci v hladni valjarni zmanjšali izpad proizvodnje

V prizadevanju za zmanjšanje posledic omejevanja električne energije, so sodelavci v hladni valjarni v septembru izdelali 2425,5 ton hladno valjanih trakov, kar je 93,3 odstotka operativnega in družbenega plana.

Zaradi pomanjkanja vložka in omejevanja električne energije, so v hladni valjarni izgubili v prvi polovici septembra približno 450 ton gotove proizvodnje. Z izboljšanjem preskrbe z električno energijo in uvozom toplo valjanih trakov iz CSSR (prva količina prispela 14. septembra), je bilo sodelavcem v hladni valjarni zagotovljeno normalno obratovanje in s tem dana možnost povečane proizvodnje.

Sodelavcem v obratu je v drugi polovici meseca uspelo nadoknaditi 280 ton proizvodnje. Ker so zmogljivosti že s planom maksimalno izkoriščene, so sodelavci za dodatno proizvodnjo delali v prosti soboti (3 izmene) in nedeljah (skupaj 2 izmeni).

Omeniti je treba še izredno ugoden asortiment v septembru. Izdelanih je bilo 544,5 ton elektro kvalitet, 22,5 ton nerjavečih in 103,5 ton kvalitetnih ogljikovih in nizko legiranih hladno valjanih trakov.

Petsto članov kolektiva v skupnih samoupravnih organih Železarne in organih upravljanja TOZD

Podrobna analiza zadnjih volitev v skupne samoupravne organe Železarne in organe upravljanja temeljnih organizacij združenega dela in organizacije Skupne službe nam pokaže, da je bilo v vse te organe izvoljenih 495 članov delovne organizacije Železarne. V organih upravljanja in kolektivnih izvršilnih organih temeljnih organizacij združenega dela in organizaciji Skupne službe deluje 343 članov, v skupnih samoupravnih organih Železarne pa 152 članov.

V delegacije delavskega sveta Železarne je bilo izvoljenih 23 odstotkov mladih članov do 30 let in štiri žene ali 5,7 odstotka. V delavskih svetih TOZD in organizaciji Skupne službe pa deluje 21 odstotkov mladih do 30 let starosti in 20 odstotkov sodelavk. Zelo ugodna je tudi starostna struktura, saj je po prečni starost delegacij delavskega sveta Železarne 37 let, delavskih svetov TOZD in organizacije Skupne službe pa 39 let. Tudi po pripadnosti delovni organizaciji je struktura zelo ugodna, saj je v delavskem svetu Železarne 64 odstotkov članov delegacij, ki so v Železarni več kot deset let, v delavskih svetih TOZD in organizaciji Skupne službe pa celo 71 odstotkov.

Vse to kaže na izredno ugodne dispozicije skupnih samoupravnih organov Železarne in organov upravljanja v TOZD in organizaciji Skupne službe, na katerih bo mogoče resnično razvijati višjo kvaliteto samoupravljanja. Seveda pa bo ob vsem tem potrebno razviti tudi trajno skrb v Železarni za nadaljne družbenopolitično in samoupravno usposabljanje in izpopolnjevanje vseh članov samoupravnih organov, kakor tudi vseh članov delovnega kolektiva.

Vsa ta vprašanja sta na skupni seji v ponedeljek, 1. oktobra začeli obravnavati delovni skupini za razvoj oblik samoupravljanja in za strokovno izobraževanje in napredovanje pri tovarniški konferenci ZK Železarne. Razpravo bosta delovni skupini nadaljevali danes in sprejeli ustrezne ocene in predloge ter jih predložili tovarniški konferenci ZK v obravnavo in potrditev.

Redukcija električne energije vplivala tudi na izvajanje plana remontov v septembru

V septembru je bilo v operativnem mesečnem planu programiranih skupaj z nadaljevalnimi remonty iz avgusta, osemnajst večdnevni remontov. Ker je bil september, lahko bi rekli mesec redukcije električne energije, je to zelo vplivalo na potek remontnih del, ker smo se morali prilagajati potrebam v proizvodnji. Zato so bile tekom meseca narejene nekatere spremembe v programu remontov. Zaradi redukcije električne energije, smo sedem dni pred predvidenim rokom začeli z remontom ASEA električne peči in žerjava 80 Mp pri električnih pečeh. Iz istega razloga smo opravili tudi remonta dela na nekaterih strojih, ki so bili v remontnem programu šele v mesecu oktobru.

Od planiranih osemnajst večdnevni remontov je bilo izvedenih samo dvanajst, dva sta bila odložena, v mesecu oktobru pa nadaljujemo dela na šestih že začelih proizvodnih napravah. Izven plana pa smo dokončali dela kar na šestih remontih. Neplanirano smo tudi na željo obratovodstva električnih peči remont

na Polyp žerjavu 5 Mp izvršili v mesecu septembru, namesto v začetku oktobra, ker je na njem nastala večja okvara.

Odložitev remonta na stiskalnici Zakny in brusilnem stroju Caloov je narekovala proizvodnja. Izven programa smo izvedli remonta dela na: SM peči 06 v jeklarni, na globinskih pečeh štev. 1 in 3 v valjarni Bela, na ravnalnem stroju Frimel v jeklovleku, na žičarskem stroju Grūna in Veda žerjavu patentirnice.

Skupno je bilo v mesecu septembru izvedenih osemnajst večdnevni remontov, to je toliko, kolikor smo jih programirali, le s to razliko, da smo te napravili na drugih strojih. Če pa upoštevamo, da je bilo že v programu predvideno, da bomo remonta dela začeta v septembru nadaljevali v oktobru, je bil remontni program presežen kar za tri remonte.

Enodnevni remontov je bilo v septembru predvidenih 35, izvedli pa smo jih samo 28, glavni vzrok temu je bila redukcija električne energije. Stane Torkar

Uspeh voznikov viličarjev Železarne

V Kopru je bilo 22. septembra šesto prvenstvo voznikov viličarjev, ki ga organizira Zveza strojnih in elektrotehniških inženirjev in tehnikov Jugoslavije. Danes že tradicionalno tekmovanje, je bilo ustanovljeno z namenom, da bi doprineslo k čimboljši izurjenosti voznikov, ki je potrebna za uspešno delo v zahtevnih pogojih notranjega transporta. Zainteresiranost podjetij za to tekmovanje kaže že to, da so se ga udeležili vozniki vseh podjetij z razvitim notranjim transportom iz Hrvaške in Slovenije, med njimi tudi tričlanska ekipa železarne Jesenice.

Tekmovalni program je bil sestavljen iz dveh spretnostnih voženj z 2000 kp Diesel in 1500 kp elektro viličarji ter spretnosti pri prenašanju tovora.

V končnem vrstnem redu so v močni konkurenci predstavniki naše železarne Petrovič, Nedeljko in Dobravc zasedli odlično četrto, peto in devetnajsto mesto. Petrovič, se je s svojim četrtem mestom in samo 66,1 kazenskimi točkami uvrstil v ekipo za mednarodno tekmovanje 4. oktobra v Padovi. Uspeh je toliko večji, ker so ostale ekipe nastopile predvsem z izkušenejšimi tekmovalci, ki se že več let udeležujejo prvenstev, naša ekipa pa je bila sestavljena iz tekmovalcev, ki so nastopili prvič, ker je stališče Železarne, da omogoči nastop vsem voznikom.

Tekmovanje je bilo dobro organizirano, vendar se je pokazala potreba, da je v ekipi tudi vodja. Pri sestavljanju ekip za naslednja tekmovanja bomo morali s tem

računati, da bi tekmovalcem omogočili še uspešnejše zastopanje Železarne.

REZULTATI: 1. Vlasič (Luka Koper) 14,5 kazenskih točk, 2. Zukič (Javna skladišča Ljubljana) 20,9 k.t., 3. Radikon (Jupol Slovenska Bistrica) 41 k.t., 4. Petrovič 66,1 k.t., 5. Nedeljko 66,4 k.t., 19. Dobravc 141,5 k.t. (vsi Železarna Jesenice).

Vsem tekmovalcem čestitamo za doseženi uspeh! J. J.

V današnji številki preberite:

— na strani 2 o TOZD kot temeljnih oblikah za uresničevanje delavčevih samoupravnih pravic;

— na strani 3 in 6 o programu dela TOZD HLADNA PREDELAVA in TOZD VET do leta 1977;

— na 4. strani o delu samoupravnih organov v preteklem tednu;

— na strani 10 o nalogah kulture pri krepitvi in prebujanju razredne in revolucionarne zavesti delavcev.

Nemalokrat smo v teh dveh letih, od kar so bila uveljavljena tako imenovana delavska ustavna dopolnila, poudarili, da ustanavljanje temeljnih organizacij združenega dela daje samoupravljanju novo kvaliteto. Najbrž pa bi bilo bolje poudariti, da delavska ustavna dopolnila dajejo ustavno osnovo za uveljavljanje nove kvalitete v družbenoekonomskem položaju delovnega človeka v družbeni reprodukciji in da je temeljna organizacija združenega dela družbenoekonomska celica, v kateri bo delavec v združenem delu uresničeval temelj svojega samoupravnega položaja — to je ustvarjal in delil rezultate svojega dela. Uresničevanje ustavnih dopolnil v praksi ne pomeni le uresničevanje političnih, temveč predvsem ekonomskih ciljev. Kajti uresničevanje svojega samoupravnega položaja za delavca pomeni, da je v združenem delu odgovoren za organizacijo in učinkovitost proizvodnega dela, za učinkovito gospodarjenje s proizvodnimi sredstvi in dohodkom. To pa ne velja samo za znotraj svoje temeljne organizacije, ampak tudi znotraj delovne organizacije Železarne v katero so združene in znotraj vseh asociacij v katere se povezujejo in na tej osnovi ugotavljajo in delijo dohodek kot svojo neodtujljivo samoupravno pravico.

Pri tem pa je treba omeniti tudi načela ali temeljne posebnosti, ki jih opredeljuje ustava v pogledu odnosov, ki jih delavci vzpostavljajo v svojih medsebojnih razmerjih v okviru delovne skupnosti temeljne organizacije združenega dela in v vseh asociacijah v katere se povezuje: enakopravnost, medsebojna odgovornost, soodvisnost, vzajemnost in solidarnost. To pomeni, da znotraj temeljne organizacije združenega dela ne sme biti statusnih družbenoekonomskih ali drugih razlik v položaju posamezne skupine delavcev. To pa seveda zavisi od notranjih oblik organiziranja delavcev oziroma od načina, metode, kako bomo zagotovili čimbolj neposredno upravljanje znotraj temeljnih organizacij združenega dela.

V tem pogledu moramo priznati, da imamo v Železarni oziroma v naših temeljnih organizacijah združenega dela določeno prednost, ki smo jo ustvarili z uresničevanjem 15. ustavnega dopolnila s formiranjem samoupravnih delovnih skupin. Prednost tudi v tem, ker imamo pri tem že določene izkušnje in ker smo kvalitetnemu izpopolnjevanju samoupravnih delovnih skupin posvečali tudi precej pozornosti. In ne samo to, nekaj izkušenj smo si pridobili in naredili določeni kvalitetni premiki tudi v delu organov upravljanja oziroma v delu kolektivnih izvršilnih organov na nivoju Železarne in bivših delovnih enot in obratov.

Torej poleg ustavnih določil, ki so dobila osnove ali bolje rečeno obliko za uresničevanje v organiziranih temeljnih organizacijah združenega dela, imamo tudi iz obdobja zadnjih let, v katerih smo želeli približati samoupravljanje slehernemu delavcu, dovolj pozitivnih pa tudi negativnih izkušenj in prakse, da ob startu temeljnih organizacij združenega dela v Železarni povzamemo pozitivno iz dosedanje prakse in na tem razvijamo nove kvalitete in nove odnose. To je potrebno toliko bolj poudariti, ker imamo sedaj že konstituirane vse temeljne

TEMELJNA ORGANIZACIJA ZDRUŽENEGA DELA JE TEMELJNA OBLIKA ZA URESNIČEVANJE DELAVČEVH SAMOUPRAVNIH DOLŽNOSTI IN PRAVIC

organizacije združenega dela — izvoljene organe upravljanja in individualne izvršilne organe — direktorje TOZD.

Poudarili smo že, da uveljavljanje ustavnih dopolnil v praksi mora pomeniti pogoj za hitrejši samoupravni in gospodarski razvoj, pogoj za doseganje boljših ekonomskih rezultatov. To hotenje in ta cilj lahko zasledimo v vseh delovnih programih, ki so jih direktorji TOZD predložili s svojimi kandidaturami za prvo štiriletno mandatno obdobje. Vendar pot, ki jo bodo v okviru delovne organizacije utirale posamezne temeljne organizacije združenega dela k temu cilju ni enotno trasirana, pa tudi trase so nekeje manj, druge bolj ravne ali hribovite. Razen tega bodo nedvomno pri trasiranju te poti še precej ovinkov povzročile dosedanje, že močno ukoreninjene pristojnosti in navade nekaterih centralnih organov in služb, ki so sedaj formirane v organizaciji Skupne službe. Z ustanovitvijo temeljnih organizacij združenega dela v Železarni, se namreč skladno ukinjajo dosedanja načela nadrejenosti in podrejenosti. Zato tudi ločeno obravnavamo samoupravno normativno dejavnost TOZD in samoupravno normativno dejavnost združenih TOZD. Toda v naši zavesti in podzavesti bodo še sledi preteklih odnosov.

Vsi sedanji direktorji temeljnih organizacij združenega dela v svojih delovnih programih tudi poudarjajo, da se bodo pri uresničevanju svojih nalog morali tesno povezovati tako z vsemi organi upravljanja v TOZD, kakor tudi z vsemi političnimi organizacijami. To načelo in naloga pa bi morala veljati tudi za povezovanje med temeljnimi organizacijami združenega dela in organizacijo Skupnih služb ter političnimi organizacijami na nivoju delovne organizacije. Namreč v delovni organizaciji združenega dela, kot je naš primer, mora biti trasiranje poti pri uresničevanju ekonomskih, poslovnih in samoupravnih ciljev zelo usklajeno, zelo sinhronizirano.

Pri tem bo potrebno mnogo medsebojnega dogovarjanja in sporazumevanja tako med temeljnimi organizacijami, kot med njimi in Skupnimi službami. To kvaliteto bo potrebno kot pomembno obliko sodelovanja vgraditi v bodoče normativne akte in določiti tudi moralne in materialne odgovornosti oziroma posledice za neizvrševanje. Podobno bo potrebno urediti tudi ostale odgovornosti: do uresničevanja dogovorjenih družbenih planov, samoupravnih pravic in dolžnosti, tehnoloških normativov in dogovorov itd. Za mnoge stvari, ki so bile v dosedanjem sistemu kvečjemu pod udarom kritike, bo za neizvrševanje potrebno predpisati ukrepe in posledice. Pri tem ne bodo redki primeri, ko bodo posamezniki pod firmo samoupravljanja poskušali ribariti v kalnem pri raznih tehnoloških, delovnih, disciplinskih in drugih ukrepih v zvezi s proizvodnjo in ekonomiko.

Vsa ta in podobna vprašanja bo treba z vso odgovornostjo in politično zrelostjo začeti dosledno uresničevati že takoj pri startu temeljnih organizacij združenega dela v Železarni.

V krvodajalski akciji sodelovalo 14 odstotkov članov kolektiva

V dneh od 14. do 29. septembra je bila v jeseniški občini krvodajalska akcija, kateri se je odzvalo 1437 krvodajalcev, od tega kar 835 ali 58 odstotkov članov delovnega kolektiva Železarne. Od skupnega števila krvodajalcev je bilo zaradi zdravstvenih razlogov odklonjenih 83 udeležencev ali šest odstotkov.

Primerjava podatkov z lanskim letom nam kaže, da je bila akcija letos uspešnejša, saj se je akcije lani udeležilo 1256 krvodajalcev, od tega jih je bilo 713 ali 57 odstotkov iz Železarne. Zaradi zdravstvenih razlogov pa je bilo odklonjenih kar 134 krvodajalcev ali 11 odstotkov.

Udeležba po obratih glede na zaposlenost:

OBRAT	Štev. zaposlen.	Štev. krvodajal.	%	% krvodajal. glede na zaposl. v obratu
TOZD TALILNICE				
1. Plavž	271	24	2,8	8,85
2. Martinarna	407	26	3,1	6,38
3. El. jeklarna	167	10	1,2	5,98
4. Livarna	97	17	2,0	17,52
5. Samotarna	98	7	0,8	7,14

Analiza razponov osebnih dohodkov v Železarni

Kvalif.	po delovnih mestih (%)	dejanska šol. izobr. (%)	razlika v %
VS	3,92	1,77	45
VŠ	3,3	1,10	33
SS	6,05	6,02	
NS	2,52	7,72	
VK	21,8	6,4	29
KV	44,6	24,1	54
PK	16,7	21,2	
NK	1,04	31,6	
Skupaj	100 %	100 %	

Odstopanja so res velika. (Za VS izobrazbo: 45 % pomeni, da ima po delovnih mestih, ki zahtevajo VS izobrazbo) od 100 % le 45 % zaposlenih visoko šolsko izobrazbo.)

Struktura zaposlenih z VS, VŠ in SR šolsko izobrazbo pa se je kljub temu izboljšala. Podatkov za VK in

KV zaposlene pa nimamo po dejanski izobrazbi, kvalifikacije po delovnih mestih pa nam zaradi prevelikih odstopanj ne daje dobre predstave.

Struktura zaposlenih z VS, VŠ, SR po dejanski izobrazbi od leta 1964 naprej:

Leto	skupaj	VS	VŠ	SR	število skupaj	ver. ind. skupaj
1964	4,33	0,96	0,27	3,1	281	
1965	5,86	1,11	0,44	4,3	386	135
1966	6,25	1,31	0,51	4,4	407	105
1967	7,1	1,48	0,72	4,9	457	112
1968	8,35	1,45	0,70	6,2	536	117
1969	8,7	1,42	0,63	6,65	543	114
1970	9,5	1,57	0,62	7,25	548	112
1971	10,7	1,59	0,65	8,45	604	110
1972	11,0	1,66	1,27	8,05	616	102
1973	11,2	1,77	1,24	8,30	630	103

Če bi sedaj po podatkih statističnega oddelka o naraščanju produktivnosti po letih pogledali tabelo (ver. ind. indeks) in jo primerjali z ver. ind. indeksom naraščanja zaposlenih z VS, VS, SR izobrazbo. Tu

vzamemo enoletni time-lag časovni odlog, ker boljša kvalifikacijska struktura vpliva na rezultat šele v prihodnjem letu (to je zelo groba predpostavka).

Ver. ind. narašč. št. zaposl. z VS, VŠ in SR izobrazbo	ver. ind. skupne proizv./uro	proizv. jekla na uro	blag. proizv./uro
1964/65	135	107,4	107
1965/66	105	114,5	103,5
1966/67	112	124	118
1967/68	117	115,8	106,5
1968/69	114	99,4	110
1969/70	112	106	108,5
1970/71	110	101	101,5
1971/72	102	104,5	102
1973	103		

Da bi dobili boljšo predstavo o povezanosti naraščanja produktivnosti z boljšo kvalifikacijsko strukturo, bi morali imeti podatke za VK in VKV delavce po dejanski izobrazbi. Analizirati pa bi morali seveda tudi vpliv tehnične opremljenosti dela! Moramo pa poudariti, da zveza med višjo produktivnostjo in boljšo kvalifikacijsko strukturo vsekakor je.

Če samo primerjamo dvig produktivnosti z dvigom števila zaposlenih s SS, VS, VŠ izobrazbo (1964 je 100 %).

Indeks: s stalno osnovo 1965 je 100 % za produktivnost

Indeks: s stalno osnovo 1964 je 100 % za zaposlenost

Leto	št. zaposl.	Indeks	Leto	skup. proizv. na uro	Jeklo/uro	blagovna proizv./uro
1964	281	100	1965	100	100	100
1972	616	219	1973	196	170	166

Upam, da je analiza razumljivo pokazala, da razponi med osebnimi dohodki niso prosto določljivi, ampak, da so odvisni od mnogih faktorjev, ki jih moramo poznati in upoštevati.

Tendenco zoževanja razponov

med osebnimi dohodki zaposlenih z različnimi stopnjami izobrazbe je lahko hevarna, ker nam onemogoča uresničevanje delitve po delu. Razmerja OD med različnimi stopnjami izobrazbe so določena na znanstvenih osnovah in brez ekonomskih

TOZD VALJARNE

1. Valj. bl. štek.	403	14	1,6	3,47
2. Valj. žice	145	40	4,8	27,58
3. Valj. debel. pl.	200	33	4,0	16,50
4. Valj. profil.	181	44	5,2	24,30

TOZD HLADNA PREDELAVA

1. HVŽ	233	79	10,0	33,90
2. Profilarna	72	17	2,0	23,61
3. Jeklovlek	171	24	2,8	14,03
4. Elektrodni	223	26	3,1	11,65
5. Žebljarna	92	6	0,7	6,52

TOZD VZDRŽEVANJE, ENERGIJA, TRANSPORT:

1. Strojne del.	276	41	5,0	14,58
2. Strojno vzdrž.	490	98	11,7	20,00
3. VEN	267	49	5,8	18,35
4. RTA	73	5	0,6	6,84
5. Grad. vzdrž.	106	14	1,6	13,20
6. Strug. valjev	45	10	1,2	22,22
7. El. topl. energ.	104	7	0,8	6,73
8. PIV	104	9	1,1	8,65
9. Transport	361	20	2,4	5,54

ORGANIZACIJA SKUPNE SLUŽBE:

962	156	18,6	16,21
-----	-----	------	-------

DE DP (družbena prehrana)

185	18	2,1	9,72
-----	----	-----	------

ŽIC

41	5,0
----	-----

Skupaj:

6026	835	100
------	-----	-----

Rezultati nam kažejo, da so doprinesli največji delež k uspehi krvodajalski akciji delavci organizacije Skupne službe, obrata strojno vzdrževanje in HVŽ. Glede na zaposlenost v obratih pa se je akcije udeležilo največ delavcev iz obratov HVŽ, valjarne žice, valjarne profilov, profilarne, strojnega vzdrževanja, VEN, itd.

razlogov ne moremo iti v smeri zoževanja teh razponov (s tem negiramo te osnove). Zato moram poudariti, da je edina logična in pravilna pot zoževanja razponov v izobraževanju in izpopolnjevanju nižjih kvalifikacij, prej v zmanjševanju razlik v znanju in strokovnosti med najnižjimi in najvišjimi izobrazbenimi stopnjami. Torej je logično, da bi bile razlike med najvišjimi in najnižjimi OD manjše, če bi s procesom izobraževanja odpravili NK in PK poklice.

Glavni problem delitve osebnih dohodkov niso njihovi razponi, ampak predvsem sam nivo osebnih dohodkov. Zato ne moremo reševati problema socialne ogroženosti nižjih kvalifikacij z ožjenim razponom (dviganje obračunskih postavk za enake zneske — relativno dati več nižjim kvalifikacijam), ampak je treba dvigniti nivo osebnih dohodkov z višjo produktivnostjo. Kakor smo že ugotovili, je eden izmed pomembnih faktorjev produktivnosti znanje, izobrazba in strokovnost. Boljše kvalifikacijske strukture zaposlenih pa ne moremo doseči tako, da gremo z zoževanjem razponov med OD v smeri destimulacije strokovnosti in izobrazbe. V Železarni imamo zelo slabo kvalifikacijsko strukturo zaposlenih po dejanski šolski izobrazbi. Torej ne smemo reševati tega problema kratkoročno, ampak je treba upoštevati tudi učinek na daljši rok. Zato bomo morali problem socialne ogroženosti nižjih kvalifikacij (oz. njihovih družin) reševati na drug način, ki ne bo imel negativnih ekonomskih posledic. Gospodarstvo živi po ekonomskih (tržnih) zakonih, ki pripeljejo do velikih socialnih razlik. Sledi reakcija v obliki težnj po uravnolovki, ki seveda ovira nemoten razvoj gospodarstva, kajti zmanjšuje se interes za delo. To pa pomeni, da zaviramo razvoj materialne baze, ki edina ustvarja sredstva za zadovoljevanje potreb.

Vprašanje povečevanja obračunskih postavk kategorizacije oziroma dejanskih OD je aktualno predvsem zaradi visoke stopnje inflacije v naši državi, ki povzroča stalno dvigovanje življenjskih stroškov. Vsakdo skuša zadržati, oziroma povečati že pridobljeni standard in to ne glede na nivo standarda, ki smo si ga že pridobili. To pa dosežemo le z odstotnim dvigovanjem obračunskih postavk. Če pa jih dvignemo v absolutnih zneskih, pa višjim kvalifikacijam standard relativno pade. In če jih na ta način dvignemo večkrat, se nam razmerje med kategorijami delovnih mest popolnoma spremeni, zniža v škodo višjih kvalifikacij. In če bi dvigovali obračunske postavke za absolutne zneske, potem ne rabimo nobenih kriterijev, ki določajo vrednosti in razmerja med kategorijami oziroma delovnimi mesti. Sedanji kriteriji so:

- zahtevana šolska izobrazba,
- zahtevana strokovnost,
- pomembnost v delovnem procesu,
- odgovornost,
- težavnost dela in napor,
- vplivi delovnega okolja (pogoji dela).

Obstaja seveda možnost, da razmerja določena s kategorizacijo v našem podjetju niso pravilna in realna, vendar pa mislim, da je analiza pokazala ravno obratno in da manjše razlike v sedanji situaciji ne bi bile ustrezne.

Položaj pa bi se spremenil, če bi ugotovili, da ne moremo zadržati že pridobljenega standarda, da nam standard pada. V tem primeru pa lahko upravičeno dvignemo obračunske postavke za absolutne zneske in tako znižamo razmerje med najvišjimi in najnižjimi osebnimi dohodki. Če nam standard pada, so za tako situacijo višje kvalifikacije »več krive«, ne dajejo takega prispevka, ki se od njih pričakuje. Še en dodaten razlog je, kajti ne smemo dovoliti, da pade standard zaposlenim z nižjimi osebnimi dohodki, kajti težko je znižati že tako nizek nivo standarda.

Dodal bi še pojasnilo, da daje kategorizacija delovnih mest le približno razmerje med dejanskimi osebnimi dohodki, ki so odvisni še od:

- števila opravljenih ur v mesecu,
- dodatkov (na staž, nadurno delo, nedeljsko delo ...),
- doseganje individualnih norm,
- rezultata obrata (premija),
- doseganja operativnega plana obrata,
- osebne ocene (upravne službe).

To pojasnilo je potrebno zaradi tega, ker med osebnimi dohodki posameznikov prihaja do pomembnih razlik, ki se ne morejo razložiti samo z razlikami v vrednosti delovnih mest (kategorij).

Vanjo Pleš, dipl. oec.

Dipl. inž. Franc Vičar, direktor TOZD hladna predelava o programu dela do leta 1977

Na 3. seji delavskega sveta temeljne organizacije združenega dela HLADNA PREDELAVA, dne 17. septembra, je bil izvoljen za prvega direktorja TOZD HLADNA PREDELAVA dipl. inž. FRANC VIČAR. S kandidaturjo za to delovno mesto je moral kandidat predložiti tudi program dela za štiriletno mandatno obdobje, ki ga objavljamo v celoti.

Prilagoditi upravno strukturo tako, da bo samoupravna v popolnosti prišla do veljave. Urediti medsebojne samoupravne odnose in obdržati skupnost podjetja kot celote.

V proizvodnji uresničiti prvi del projekta razvoja elektrodne obrata. Montirati naprave in pričeti s proizvodnjo vlečene elektrodne žice v elektrodnem obratu. Z vlečnimi stroji v elektrodnem obratu bodo delno sproščeni stroji v žičarni lahko pokrivali program po asortimentu za žebjarstvo.

Tako bodo novi vlečni stroji v elektrodnem obratu povečali skupno proizvodnjo vlečene žice letno za približno 8000 ton oziroma 16.000 ton in istočasno omogočili nemoteno preskrbo žebjarstva.

V žičarni moramo realizirati nabavo treh vlečnih strojev po elaboratu, ki je že odobren za razširitev programa patentiranja žice in povečanje količine patentirane žice srednjega razreda. Tretji stroj pa je predviden za drugo vlečenje žarjene žice za izdelavo žice za

vijake in tapetnike. Prva dva stroja bi povečala količino vlečene žice letno približno za 8.000 ton, s tretjim strojem pa bi ponovno prišli v program žice za vijake, zakovice in tapetnike. S tem strojem bi omogočili uvedbo novega programa oziroma novih izdelkov iz žice v žebjarstvo. Obstoječo količino tapetnikov bi povečali do maksimalne zmogljivosti obeh strojev. Iz preostale žice bi pa lahko pričeli proizvodnjo zakovic in vijakov.

Za povečanje proizvodnje patentirane vlečene žice je nujno povečanje kapacitet za patentiranje. Zato moramo realizirati predelavo obeh prog A in B za patentiranje, s katero bi dosegli povečanje približno 4000 ton letno. Nadalje moramo predelati obstoječo progo EWB iz elektro ogrevanja na plinsko in tako povečanje za nadaljnjih 6 do 8000 ton letno.

Istočasno s končnim razvojem patentirnice pa bi morali rešiti še vlečni del v žičarni za višek patentir-

ane žice. Nabaviti vsaj še en stroj v razredu srednje žice.

Elaborat o dokončnem razvoju žičarne, ki je že izdelan, bi morali po dokončani razpravi odobriti in prilagoditi nato nadaljne investicije elaboratu.

V jeklovleku bi morali proizvodnjo čim bolj prilagoditi razmeram valjarne žice in skušati pri kupcih doseči večje serije. S povečanjem serij pri kupcih ali s primernim programiranjem bi lahko nadalje povečali proizvodnjo v jeklovleku.

V žebjarstvu bomo z obema programoma novih vlečnih strojev v elektrodnem in žičarni omogočili celotni program izdelave žičnikov. Predvsem žičnike razreda 2,0—2,8 mm in maksimalna proizvodnja tapetnikov.

Pripravi vse programe za novo proizvodnjo v žebjarstvu, vzmeti, zakovice, vijaki oziroma ostala galanterija. Postopno zamenjavati zastareli strojni park, da bi sprostili prostor in delovno silo. Z modernimi stroji lahko dosežemo enako proizvodnjo s približno polovico števila sedanjih strojev.

V obstoječi hladni valjarni moramo obdržati proizvodnjo in asortiment na višini in količinah, ki jih dosegamo zadnja leta. S povečanjem serij in količin po dimenzijah, doseči maksimalno možne količine.

Za novo hladno valjarno bi morali pripraviti ves potrebni vodilni kader v stari valjarni. Na delovnih mestih rezalcev, valjavcev in delovodij bi morali imeti, vsaj eno leto pred obratovanjem nove hladne valjarne, dvojno posadko.

V profilarni doseči stalnost obratovanja in povečanje serije proizvodnje. S konzumenti moramo doseči tipizacijo profilov in nato osvojiti velikoserijsko proizvodnjo na skladišče.

Splošno

V vseh obratih pregledati vsa delovna mesta s težjim fizičnim delom in nepotrebna mesta ukiniti, če pa to ni možno mehanizirati tako, da bo delo normalno.

Spremljati razvoj tehnologije hladne predelave doma in v svetu in skušati pri nas uvesti najmodernejše in najcenejše tehnološke poti.

OBVESTILA KOLEKTIVU — OBVESTILA

Dežurna služba

	Telefon v pisarni	doma
SOBOTA, 6. oktobra:		
Ciril ODLASEK, valjarne	620	776
NEDELJA, 7. oktobra:		
Teodor OKROŽNIK, gradb. vzdrž.	577	81-327
PONEDELJEK, 8. oktobra:		
inž. Janez KOMEL, žičarna	524	81-583
TOREK, 9. oktobra:		
inž. Karel RAVNIK, el. jeklarna	433	81-411
SREDA, 10. oktobra:		
Zvone LABURA, žebjarne	738	81-438
ČETRTEK, 11. oktobra:		
inž. Alojz KALAN, martinarna	360	81-726
PETEK, 12. oktobra:		
inž. Jože STARC, elektroenergija	234	81-720

Dežurna služba traja od datuma nastopa od 7. ure zjutraj do naslednjega dne do 7. ure. Kolikor dežurnega ni v pisarni ali doma, kličite glavnega vratarja na telefon 410. Morebitne spremembe dežurnih so razvidne iz obvestil, ki jih vsako soboto objavljamo na razpisnih deskah pri vseh vratarjih.

Tajništvo tehničnega in proizvodnega direktorja

Opozorilo — ne pijte vode!

Delavce železarne Jesenice obveščamo in opozarjamo, da so zadnje analize pitne vode (vzorci vode so bili vzeti v vseh obratih Železarne) pokazale porast klic. Dokler vodostaj rek ne upade na optimum prosimo delavce, da ne pijejo vode (nevarnost črevesnih obolenj) ter se raje poslužujejo čaja in drugih napitkov, ki jih imamo na razpolago.

Iz kadrovskega sektorja

Potrdilo o šolanju — dokument za uveljavitev pravice do zdravstvenega zavarovanja

Aktivni zavarovanci imajo poleg lastnih pravic do zdravstvenega zavarovanja tudi pravico, da uveljavijo zavarovanje za svoje.

Otroci zavarovancev, ko dopolnijo 15 let starosti pa morajo obvezno predložiti »POTRDILO O ŠOLANJU«, ker le na podlagi tega izkaza se jim podaljša pravica do zdravstvenega zavarovanja. Taka potrdila, morajo starši predložiti tudi takrat, ko uveljavljajo pravico do otroškega dodatka, zato se večkrat zgodi, da tisti sodelavci, ki nimajo pravice do otroškega dodatka, ne prinesejo »POTRDILO O ŠOLANJU« za svoje otroke — dijake.

Ker smo na začetku šolskega leta pozivamo vse sodelavce — zavarovance, da v kolikor tega še niso storili, čimprej dostavijo na oddelku za socialno zavarovanje to potrdilo za svoje otroke, da jim bomo lahko podaljšali pravico do zdravstvenega varstva.

Starši! Te dokumente uredite sedaj in ne šele takrat, ko boste prejeli račun od zdravstvenega zavoda, ko se bo vaš otrok moral zateči po nujno zdravniško pomoč. Tudi takrat ko overavljate zdravstvene knjižice, pred odhodom na dopust, je običajno prepoznano, ker je šola včasih predaleč.

Če boste pravočasno uredili pravice, ne bo kasneje nobene jeze.

Oddelek za socialno
zavarovanje Železarne

Ponoven razpis

Odbor za raziskave, izume in racionalizacije pri DS Železarne ponovno razpisuje že 27. XI. 1970 objavljen razpis:

ODSTRANJEVANJE ŽLINDRE IZ PONVICE PO ODŽVEPLANJU GRODLJA

Sistem vlečenja, odstranjevanja žindre je treba rešiti in projektirati tako, da bo mogoče v najkrajšem času odstraniti oziroma posneti vso žindro v ustrezno posodo oziroma kad brez nevarnosti in brez večje fizične ali toplotne obremenitve tam zaposlenih.

Vsi, ki se bodo odločili reševanja in odstraniti ta večletni problem, dobijo vsa potrebna navodila pri dipl. inž. Aleksandru Pavličku, strokovnemu sodelavcu raziskovalnega oddelka ali pa pri obratovodstvu plavžev.

Za najboljše tri idejne rešitve je odbor za raziskave, izume in racionalizacije razpisal tri nagrade v višini 1500, 1200 in 900,00 dinarjev.

Vse v oceno predložene idejne rešitve na predpisanih obrazcih, bo proučila in ocenila posebna strokovna komisija. Najboljša rešitev bo po izvedbi dodatno nagrajena na osnovi doseženega uspeha, prihrankov in koristi po pravilniku o izumih, tehničnih izboljšavah in koristnih predlogih.

Odbor bo po potrebi avtorju določil tudi strokovnega mentorja, ki mu bo v strokovno tehničnem pogledu pomagal realizirati idejo v prakso.

Ta razpis velja šest mesecev po objavi v tovarniškem glasilu Železar.

Vse, kakršne koli idejne, teoretične rešitve naj avtorji dostavijo v treh izvodih na predpisanih obrazcih službi za novatorstvo in racionalizacije pri SEP.

Odbor za raziskave, izume in racionalizacije
pri DS železarne Jesenice

Vsem upokojemcem elektro energije

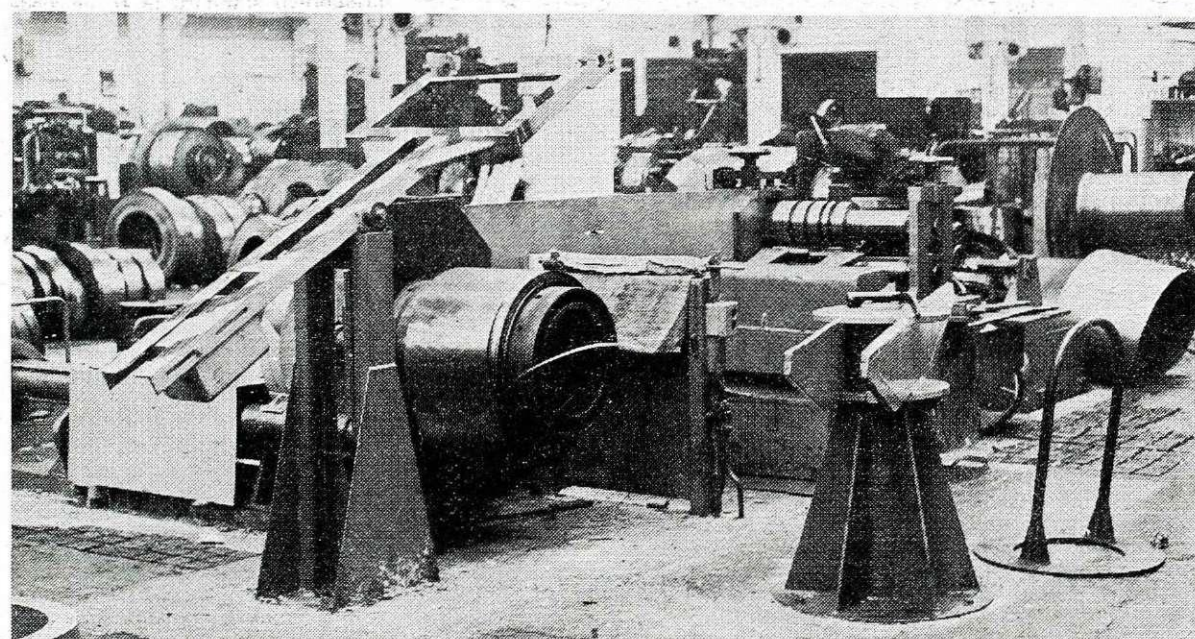
Sindikalni odbor elektro toplotne energije vabi upokojene sodelavce 16. in 17. oktobra ter 20. in 21. oktobra v Simonov zaliv. Prijave sprejema Marta Soklič, tel. šte. 960.

Vabi sindikalni odbor

Upokojemcem elektro vzdrževanja

Sindikalni odbor VEN vabi vse upokojence elektro vzdrževanja na izlet po Štajerski, dne 13. in 14. oktobra. Prijavite se pri Dolfiju Jeršinu te. št. 497, kjer dobite vse potrebne informacije.

Vabi sindikalni odbor VEN

Nov rezalni stroj v hladni valjarni, montiran že pred letom dni, toda sploh ne obratuje

Dipl. inž. Miroslav Noč, direktor TOZD VET o programu dela do leta 1977

V skladu z razpisom, je bil na 3. redni seji delavskega sveta temeljne organizacije združenega dela VZDRŽEVANJE, ENERGIJA IN TRANSPORT, dne 18. septembra, izvoljen za prvega direktorja TOZD VET dipl. inž. MIROSLAV NOČ, ki ga našim bralcem predstavljamo z njegovimi programskimi načeli predloženimi hkrati z kandidaturjo.

NEKATERA PROGRAMSKA NAČELA IN SMERICE DELOVANJA IN RAZVOJA TOZD VZDRŽEVANJE, ENERGIJA IN TRANSPORT

Organizacijska oblika vzdrževanja, energije in transporta, je bila taka, kot je danes, zasnovana leta 1966 ter leta 1969 s preimenovanjem v delovno enoto tudi samoupravno priznana, se je v teh letih izkazala kot zelo dobra. Količinski in kvalitni podatki s katerimi razpolagamo, dokazujejo, da so vse tri službe napravile v tem času večji kvalitetni napredek in razvoj kot v enakih razdobjih poprej. Na tej osnovi in zaradi tega, je potrebno obdržati doseženo samostojno integriteto vseh treh dejavnosti v vseh osnovnih elementih organizacije delovanja.

Smatram, da smo dolžni ohraniti in razvijati sedanjo organizacijo

tudi zato, da bodo vzdrževanje, energija in transport lahko jutri postali samostojne temeljne organizacije združenega dela, za kar imajo že danes pogoje.

Zaradi realnega ovrednotenja skupnega dela delavcev vzdrževanja energije in transporta na notranjem trgu v delovni organizaciji železarne Jesenice je potrebno, da v razširjeni obliki ponovim predmet dela oziroma dejavnost TOZD VET.

VZDRŽEVANJE

- organizira in opravlja tekoče vzdrževanje vseh sredstev za proizvodnjo.
- organizira in opravlja tekoče in generalne remonte na proizvodnih napravah.
- odpravlja predvidene okvare.
- izdeluje in obnavlja rezervne dele in konstrukcije.

— izdeluje in obnavlja oblikovalna orodja za HOP in valje za hladno in toplo valjanje jekla.

— Izdeluje leseno embalažo za železarske izdelke.

— Obnavlja električne stroje

— Organizira in opravlja preri-

dične tehnične preglede na sredstvih za proizvodnjo.

— Opravlja storitve planiranja, kalkuliranja, predprojektiranja ter projektiranja manjših projektov. Nudi strokovno pomoč s področja elektro, strojne, gradbene in regulacijske tehnike razen v svrhu vzdrževalnih posegov tudi v zvezi z rekonstrukcijami obstoječih naprav ali investicijami v nove tehnične postopke in naprave.

— Izvaja elektrotplotne meritve

ENERGIJA

— Nabavlja in distributira električno energijo.

— Nabavlja, skladišči in distributira goriva: butan, mazut in kurilno olje.

— Proizvaja električno energijo, industrijsko paro in toplo vodo.

(Nadaljevanje na 3. strani)

Železarski globus

JAPONSKA

Kot druge železarske družbe po svetu, si tudi japonske prizadevajo povečati svoje proizvodne zmogljivosti. Nekatere so se odločile za modernizacijo že obstoječih objektov, druge pa predvidevajo graditev novih. Železarska družba Osaka Iron & Steel Co. bo v bližnji prihodnosti zgradila novo integralno železarno. Njena letna proizvodna zmogljivost bo 2 milij. ton surovega jekla, investicijski stroški pa bodo znašali 367 milij. dolarjev.

BRAZILIJA

Brazilske železarske družbe želijo povečati proizvodne zmogljivosti svojih železarn. Družba Aços de Minas Gerais bo zgradila v kraju Igarapé novo železarno z letno proizvodno zmogljivostjo 3,5 milij. ton surovega jekla. Družbe Usininas, Cospia, Siderurgica Nacional in Companhia Vale do Rio Doce bodo gradile novo tovarno peletov železove rude blizu rudnikov železove rude v brazilski zvezni državi Minas Gerais. Njena letna proizvodna zmogljivost bo 6 milij. ton peletov.

Samoupravni organi v preteklem tednu

2. seja odbora za delovne in življenske pogoje

Predsednik odbora za delovne in življenske pogoje Jože Šlibar je sklical 2. sejo odbora v sredo, 26. septembra 1973 in za dnevni red seje predlagal reševanje odnosov v zvezi s patronatom Železarn nad hokejskim društvom Jesenice ter reševanje tekočih zadev in prošenj.

Po razpravi o odnosih, v zvezi s patronatom nad hokejskim društvom Jesenice so sklenili, da je najprej treba, da igralci prvega moštva, ki so zaposleni v Železarni podpišejo predložene in na odboru potrjene pogodbe med igralci in Železarno, šele potem bo odbor obravnaval ostale dodatne potrebe hokejskega društva, ki izhajajo iz pogodbe med Železarno in društvom, ki jo je odbor tudi že sprejel in potrdil, ni pa še podpisana. Ko bo vse to urejeno, bo odbor predlagal delavskemu svetu Železarne odobritev dodatnih izredno plačanih dopustov in sredstev.

V nadaljevanju seje so obravnavali tekoče zadeve in prošnje med katerimi je bilo največ prošenj v zvezi z reševanjem stanovanjske problematike in prošnji raznih društev za izredno plačane dopuste. Vse prošnje je odbor rešil oziroma zavrnil skladno s sprejetimi stališči, o rešitvah pa so prizadeti prosilci pisno obveščeni.

Pred zaključkom seje so obravnavali poročilo službe za varstvo pri delu o smrtni nezgodi pokojnega Jana, sklenili so, da bodo obravnavali poročilo socialno zdravstvene službe na naslednji seji in vzeli na znanje program del za izboljšanje delovnih pogojev po temeljnih organizacijah združenega dela. Vlogo zdravstvene

ga doma Jesenice, da Železarna krije del stroškov za I. fazo adaptacije obratne ambulante pa so odstopili odboru za gospodarstvo, da jo po možnosti reši s sredstvi investicijskega vzdrževanja.

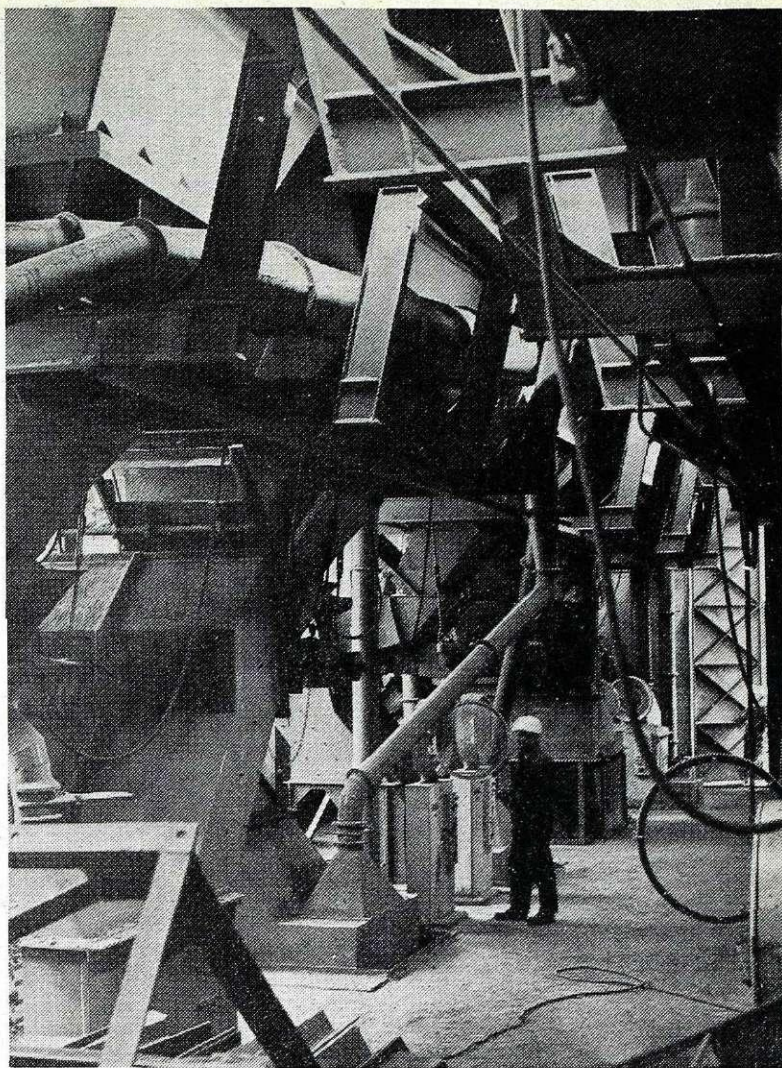
Druga seja odbora za gospodarstvo v TOZD valjarne

Predsednik odbora za gospodarstvo tov. Ravnikar je sklical drugo sejo za 25. september. Na seji so bili prisotni direktor TOZD VALJARNE inž. Karba, predsednik delavskega sveta Mavro Lenardič, obratovodje in člani odbora. Dnevni red seje je vseboval štiri točke. Najprej so analizirali izpolnjevanje osmih sklepov, ki so jih sprejeli na prvi seji odbora. Poročilo o realizaciji sklepov so vzeli na znanje s pripombo, da sklepi, ki se nanašajo na delovno silo ostanejo v veljavi do končne rešitve.

Poročilo o izpolnjevanju proizvodnega načrta je posredoval direktor TOZD VALJARNE inž. Karba. Predsednik odbora tov. Ravnikar je razpravljal o kadrovskih vprašanjih in menil, da bi morali delovno silo zagotoviti prek kadrovskega sektorja. Ugotavljajo, da je normativ

izpolnjen le v jesenskih mesecih, med tem ko spomladi in poleti občutijo pomanjkanje delavcev. Iz podatkov je razvidno, da v obratih planskih nalog niso izpolnili razen pri toplotni obdelavi pločevine in v valjarni profilov. Vzroke je treba iskati v pomanjkanju električne energije, povečanje zastojev pomanjkanju vložkov in delavcev. Prisotni so bili mnenja, da naj TPD analizira mesečno izpolnjevanje planiranega asortimenta v posameznih obratih in oddelkih. Teh podatkov doslej niso imeli na razpolago, razen v bluming valjarni. Tudi izpolnjenosti so bili za tri odstotke nižji od planiranih, kar močno vpliva na povečanje stroškov. Nujni so ukrepi za izboljšanje izpolnitve, problematiko pa je treba posredovati neposrednim proizvajalcem, ki imajo direkten vpliv na izpolnitev.

V razpravi so sodelovali še inž. Senčar, tov. Lah in inž. Bartelj. Ob koncu seje so razpravljali še o proizvodnem načrtu za oktober. Tudi v tem delu seje so največ razpravljali še o proizvodnem načrtu za oktober. Tudi v tem delu so razpravljali inž. Senčar, direktor inž. Karba, predsednik delavskega sveta tov. Lenardič. Med drugim so se dogovorili, da naj bi zaradi vedno večjih potreb v profilarni na bronx škarnjah začeli obratovati na tri izmene. Inž. Senčar je povedal, da bi to vprašanje lahko rešili že prej, če bi bilo dovolj delavcev. S predlaganim programom za oktober so se strinjali, vendar naj bodo upoštevane pripombe. Člani odbora menijo, da je plan dosegljiv v vseh obratih in oddelkih.

Aglomeracija, objekt 30 — silosi za sinterizirano rudo

Sestanki samoupravnih delovnih skupin

TOZD talilnice

PLAVŽ — SDS Berlot pri pečeh in Ravnikar v rudarni ter Štremfelj na apnenici so se sestale 23. septembra. Inž. Tolar je obrazložil osnutek republiške iz zvezne ustave in odgovarjal na postavljena vprašanja.

MARTINARNA — SDS druge izmene so se sestale 21. septembra. V razpravi je bil osnutek družbenega dogovora o načrtu za izvajanje kadrovske politike, ter oba osnutka ustave. O dokumentih je na sestanku govoril obratovodja inž. Kalan. Ob koncu sestanka so za delegata pri vsklajevanju predlogov izvolili tov. Celarca.

LIVARNA — Sestanek vseh SDS je bil 24. septembra. Prisotni k obrazložitvi osnutka ustave in osnutka družbenega dogovora za izvajanje kadrovske politike v občini niso imeli bistvenih pripomb. Prebrali so protestno pismo ob dogodkih v Čilu in za delegata pri vsklajevanju predlogov izvolili vodjo SDS v jeklovilarni Ruperta Kramarja.

ELEKTROJEKLARNA — 21. septembra sta se sestali delovni skupini Mušič-Korbar. K obrazložitvi osnutka nove ustave, ki jo je posredoval inž. Ravnikar niso imeli pripomb. S pripombo k 18. členu so vzeli na znanje obrazložitev družbenega dogovora o izvajanju kadrovske politike v občini. Za delegata pri vsklajevanju predlogov so izvolili Emila Baumanca. K osnutku samoupravnega sporazuma o združevanju OZD v Slovenske železarne pripomb niso imeli. Delavci vprašujejo, kdaj bo urejena zračna zavesa na uvoznem tiru. Obratovodju so naročili naj ustrezno posreduje pri pristojnih službah. Kritično so obravnavali red in čistočo v higienskih prostorih.

PLAVŽ — 17. septembra je bil sestanek SDS Lotrič, pri pečeh, Kokalj kamnolom Trebež in Pogačar apnenica. Razpravljali so o osnutku nove ustave, ki ga je obrazložil inž. Tolar. Za delegata pri vsklajevanju predlogov je bil prav tako izvoljen inž. Tolar.

TOZD valjarne

VALJARNA BELA — od 19. — 25. septembra so se sestale SDS: Miklič-Lazar, Jordan-Korbar-Vister, Knific-Erjavac in Rabič-Podlipnik-Pristov. Na vseh sestankih samoupravnih delovnih skupin je bilo prisotnih 222 delavcev. Brez pripomb je bila sprejeta obrazložitev osnutka nove ustave in prav tako tudi osnutka družbenega dogovora o načelih za izvajanje kadrovske politike v občini. Strinjali so se s protestno resolucijo o solidarnosti z ljudstvom v Čilu.

ADJUSTAŽA ŠTEKEL JAVORNIK — 21. septembra je imela sestanek SDS Dremelj-Svetina-Knific. Prisotni so z zanimanjem poslušali obrazložitev nove ustave ter predlog samoupravnega sporazuma o združevanju OZD v Slovenske železarne. Najbolj živahna razprava je bila o osnutku družbenega dogovora za izvajanje kadrovske politike v občini.

JAVORNIK I — Sestanek SDS Mežnarc-Benedičič je bil 26. septembra. Vodja SDS tov. Zupan je govoril o osnutku nove ustave. K objavljenemu osnutku družbenega dogovora o izvajanju kadrovske politike v občini niso imeli pripomb. Strinjali so se s predlogom sindikalne organizacije TOZD VALJARNE glede sestave delegacije za vsklajevanje predlogov. V celoti podpirajo resolucijo ob dogodkih v Čilu ter Robežu na Koroškem. Posredovani sta bili še dve informaciji in sicer o izletu v Budimpešto ter o urejanju higienskih prostorov.

VALJARNA ŽICE — 14. septembra je imela sestanek SDS Vilman. Razpravljali so o proizvodni problematiki za mesec avgust in se pogovarjali o tem, kako bi izboljšali proizvodnjo in

izplen ter izkoriščali delovni čas in ritem valjanja. Obratovodja tov. Črv je govoril o ukrepih ob pomanjkanju električne energije. Razpravljali so še o delovni disciplini pri opravljanju samostojnega dela z ozirom na kvalifikacije valjavcev s čemer naj bi pripomogli k povečanju proizvodnje. Analizirali so poškodbo na progi 250 Ø in se strinjali z ukrepi za odpravo podobnih poškodb. Zanima jih, kako je z analizo valjavcev 450 Ø in zakaj omenjeni postopek tako dolgo traja.

SDS Vilman se je sestala tudi 20. septembra in imela pripombo k osnutku nove ustave. Strinjajo se z osnutkom družbenega dogovora k izvajanju kadrovske politike, ki ga predlaga Železarna. Sprejeta je bila tudi resolucija ob nedavnih dogodkih v Čilu.

24. septembra je imela sestanek SDS izmene Jurčič. Razpravljali so o osnutku nove ustave in osnutku družbenega dogovora o osnovah kadrovske politike v občini. Potrdili so predlog sindikalne organizacije o imenovanju delegacije, ki bo sodelovala pri vsklajevanju predlogov. Prebrali so resolucijo namenjeno delavskemu razredu v Čilu.

SDS Klinar se je sestala 20. septembra. Imeli so pripombo k členu 94 zvezne ustave in 116. republiške ustave. Strinjajo se s predlogom osnutka o družbenem dogovoru o izvajanju kadrovske politike v občini, ki ga posreduje kadrovski sektor. V zvezi z dogodki v Čilu so prebrali resolucijo in jo sprejeli.

TOZD vzdrževanje, energija in transport

STROJNO VZDRŽEVANJE BELA — SDS Ažman je imela sestanek 14. septembra. Skupini je bila posredovana informacija o načelih kadrovanja in napredovanja v TOZD VET. Imeli so pripombo k drugi točki. Razpravljali so še o delovni disciplini in koriščenju vseh manjših valjavskih zastojev za razna popravila.

SDS Kastelic se je prav tako sestala 14. septembra. Strinjali so se z načeli kadrovanja in napredovanja v TOZD VET. Beseda je tekla o disciplini in koriščenju delovnega časa.

ŽERJAVNI ODDELEK — SDS Koblar je imela sestanek 15. septembra. K informaciji o načelih kadrovanja in napredovanja v TOZD VET so imeli več pripomb in predlogov. Dalj časa so se zadržali pri varnosti pri delu in obratni problematiki. Vodja SDS opozarja na koriščenje delovnega časa, pohvalil je prizadevnost pri popravilih pri redukcijah električne energije.

15. septembra je imela sestanek delovna skupina Odar. Sindikalni organizaciji predlagajo, naj ustrezno ukrepa, da bi se nadure upoštevale v pokojninsko osnovo, in prav tako učna doba in poklicno šolanje. Menijo, da je samo sedma kategorija pravična za startno osnovo za kvalificirane ključavničarje, oziroma delavce s poklicno šolo. Vprašujejo zakaj so odbitki samo na strojnem vzdrževanju drugod pa ne. Zanima jih tudi zakaj ni več tečajev za KV in VK delavce. Za absolvente tečajev predlagajo startno osnovo v šesti kategoriji. SDS predlaga večjo stimulacijo starejših delavcev in bi tako marsikaj prispevali k razpravi okrog minulega dela. Ob koncu sestanka so govorili o medsebojnih odnosih, menijo da se morajo posamezniki prilagajati skupini. Tov. Praprotniku so naročili, naj uredi vse potrebno glede izleta za SDS Odar.

ELEKTRO TOPLOTNA ENERGIJA — SDS Žagar je imela sestanek 14. septembra. Z zanimanjem so poslušali razlago pravilnika o kadrovanju in napredovanju v TOZD VET. Imeli so pripombo k točki dve in štiri. Poslušali so tudi poročilo o izpolnjevanju polletnega načrta. Z doseženimi rezultati v prvem polletju so bili zadovoljni. Razpravljali so še o omejitvah električne energije in bojijo se, da bo tudi to breme moral prenašati neposredni proizvajalec.

GRADBENO VZDRŽEVANJE — SDS zidarji so imeli sestanek 15. septembra. Seznanjeni so bili z načeli kadrovanja in napredovanja v TOZD VET. Imeli so pripombo k štiri in sedmi točki pravilnika, medtem ko ni bilo pripomb k sklepom druge seje odbora za kadre in medsebojna razmerja. Posredovana je bila še informacija o pomanjkanju električne energije in stališča gospodarskega odbora v zvezi s tem.

KLEPARJI — Na sestanku SDS kleparji 18. septembra je bila posredovana informacija o osnutku zvezne in republiške ustave, ki jo je posredoval obratovodja. Dalj časa so se zadržali pri 18. členu osnutka družbenega dogovora o osnovah kadrovske politike v občini. Pridružujejo se protestu delovnih ljudi ob nedavnih dogodkih v Čilu, ob koncu sestanka pa so bili opozorjeni na udeležbo ob letošnji krvodajalski akciji.

STROJNO VZDRŽEVANJE HVŽ — SDS Hudolin na plavžu ter Cerkovnik iz HVŽ sta se sestali 19. septembra. Osnutek družbenega dogovora o osnovah kadrovske politike v občini, osnutek zvezne in republiške ustave je obrazložil Janez Kavčič. Prebral je tudi protestno resolucijo ob dogodkih v Čilu, ki so jo vzeli na znanje.

STROJNO VZDRŽEVANJE BELA — 19. septembra so se sestale SDS v valjarni Bela, ključavničarji žebljarske skupine in instalacije na Beli. Vsi prisotni so se strinjali s protestno resolucijo ob dogodkih v Čilu in prav tako tudi z osnutkom načel družbenega dogovora o izvajanju kadrovske politike v občini. Zavzemali so se za enotna stališča v posameznih podjetjih in ustanovah. Tov. Mencinger je obrazložil osnutek nove ustave, za delegata pri vsklajevanju predlogov pa je bil izvoljen Jože Hudolin, za njegovega namestnika pa Evgen Leskovar.

Organizacija skupne službe

OTK — KEMIČNI LABORATORIJ IN PREVZEMNI ODDELEK — V zvezi z družbenim dogovorom o osnovah kadrovske politike v občini je bilo postavljenih več vprašanj. Strinjali so se z osnutkom nove ustave, za delegata pri vsklajevanju predlogov pa je bil na sestanku SDS, dne 20. septembra, izvoljen inž. Gradišnik.

OTK — KVALITETNA KONTROLA — 17. septembra je imela sestanek samoupravna delovna skupina Gradišnik. V razpravi sta bila dva dokumenta in sicer osnutek družbenega dogovora o načelih kadrovske politike v občini ter osnutek zvezne in republiške ustave. Za delegata pri vsklajevanju predlogov so izvolili inž. Gradišnika.

SPLOŠNA VARNOSTNA SLUŽBA — Sestanek SDS Jeršin je bil 24. septembra. Razpravljali so o osnutku nove ustave ter o osnutku družbenega dogovora o osnovah kadrovske politike v občini. Dalj časa so se zadržali pri razpravi v zvezi z delavsko kontrolo, delitvijo sredstev krajevnim skupnostim. Strinjali so se s protestno resolucijo ob dogodkih v Čilu ter z resolucijo, ki obsoja nedavne protislovenske akcije na Koroškem.

FRS KNJIGOVODSTVO — Na sestanku SDS Zupan 25. septembra je bilo prisotnih 60 ljudi. Tov. Jasnič je govoril o osnutku nove ustave. Ob razpravi osnutka družbenega dogovora o osnovah kadrovske politike v občini so se strinjali s predlogom sindikalne organizacije. Strinjali so se z resolucijo, ki izraža solidarnost z ljudstvom Čila. Pri vsklajevanju predlogov družbenega dogovora o osnovah kadrovske politike v občini jih bo zastopala Jožica Sodja.

CENTER ZA OBDELAVO PODATKOV — Na sestanku 19. septembra so razpravljali o osnutku družbenega dogovora o osnovah kadrovske politike v občini. Za delegata pri vsklajevanju predlogov je bil izvoljen tov. Malej. Odločno obsojajo nedavne dogodke v Čilu, ter na Koroškem.

PRODAJNA SLUŽBA — SDS Erjavšek je na sestanku 21. septembra razpravljala o osnutkih obeh ustav ter o osnutku družbenega dogovora o načelih za izvajanje kadrovske politike v občini. Strinjali so se s predlogom, ki ga je pripravila kadrovska služba v Železarni. Za delegata pri vsklajevanju predlogov je bil izvoljen tov. Koren. Prebrali so še protestno resolucijo zaradi nasilnega prevrata v Čilu.

KADROVSKI SEKTOR — Na sestanku 17. septembra je samoupravna delovna skupina razpravljala o osnutku družbenega dogovora ter o osnutkih obeh ustav. O vseh dokumentih je govoril direktor kadrovskega sektorja tov. Ertl. Za delegata, ki bo sodeloval pri vsklajevanju predlogov je bil izvoljen tov. Bahun.

SEOP — 19. in 21. septembra sta se sestali dve delovni skupini. Obe delovni skupini sta s pripombami sprejeli osnutek družbenega dogovora o kadrovski politiki. Tov. Malej bo sodeloval pri vsklajevanju predlogov. Prebrali so protestno resolucijo v zvezi z dogodki v Čilu in na Koroškem.

TEHNIČNE SLUŽBE VZDRŽEVANJA — Samoupravna delovna skupina je na sestanku 21. septembra razpravljala o družbenem dogovoru o osnovah kadrovske politike v občini ter o osnutku nove ustave. Prebrali so resolucijo v zvezi z dogodki v Čilu, za delegata pri vsklajevanju predlogov pa je bil izvoljen tov. Torkar. Posredovana je bila še kratka informacija o sklepih izredne seje odbora za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarne.

Mladi o sebi, svojih problemih, nalogah in perspektivah

Med mladimi na Javorniku premalo povezanosti in sodelovanja

Na nedavni ustanovni konferenci mladinskega kluba na Javorniku je bil za predsednika kluba izvoljen Boris GLUHAR. Preteklo soboto sem ga obiskal in stekel je pogovor o novo ustanovljenem klubu, o problemih, ki tarejo mlade in o urejanju mladinskega kluba.

»V avgustu smo mladi na Javorniku sestavili iniciativni odbor, ki je pripravil vse potrebno za ustanovno konferenco. Že ta odbor je naletel na težave, ker ostali mladinci niso pokazali prevelikega navdušenja za delo v klubu. Ustanovne konference, ki je bila 22. septembra, se je udeležilo le okrog štirideset mladincev, kljub temu, da smo razposlali preko štiristo vabil. Slaba je bila tudi udeležba s strani predstavnikov krajevne skupnosti in drugih organizacij. Na konferenci smo izvolili predsedstvo kluba in nadzorni odbor. Največ smo razpravljali o klubskih prostorih in o možnih oblikah za izzive dejavnosti mladim. Poleg tega smo sprejeli program dela.«

Kaj je bil po tvoje vzrok za tako slabo udeležbo na ustanovni konferenci?

»Menim, da je glavni vzrok nezainteresiranost in neresen odnos do dela. Med javorški mladino je premalo povezanosti in sodelovanja. Nekaterim dijakom srednjih in višjih šol se celo zdi smešno, da bi zapravljali čas pri delu v mladinskem klubu. Trenutno je na Javorniku zares marljivih in prizadevnih le okrog deset mladincev.«

Kako bo vodstvo mladinskega kluba pristopilo k razreševanju teh problemov?

»Člani predsedstva se bomo predvsem trudili, da med ostalimi mladinci vzbudimo zanimanje za delo v klubu. Poleg tega moramo navezati trdnije stike s krajevno skupnostjo in ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami. Le s takšnim načinom bomo lahko pristopili k uresničevanju začrtanega programa.«

Kakšne dejavnosti obsega program dela?

»Ta program bomo skušali uskladiti tako, da bo zajel kar najširši krog mladim. Mislim, da je največ zanimanja za športno dejavnost. Pripravili bomo razna tekmovanja v nogometu, namiznem tenisu, itd.

Organizirali bomo delovne akcije, v okviru kulturne dejavnosti razna predavanja, poskrbeli pa tudi za razne oblike izobraževanja mladim.«

Kako je z mladinskim klubom na Javorniku?

»V avgustu smo našli primeren prostor in ga začeli takoj urejati. Naleteli smo tudi na težave, ker je prostor last privatnika. Najprej ga je dal nam, potem pa ga je hotela odkupiti zveza šoferjev. Sedaj nam je prostor uspelo obdržati in podpisali smo triletno pogodbo z lastnikom. V tem času smo skušali zbrati denar in prostor potem odkupiti.«

Koliko mladim sodeluje pri urejanju kluba?

»Pri urejanju kluba žal najdemo spet tiste mladince, ki delajo v aktivu. Ostali le redko priskočijo na pomoč, včasih pa se celo posmehujejo tistim, ki prosto popoldne prebijejo ob delu v klubu. Prostor je bil preje zelo slabo vzdrževan in je potreben temeljitega popravila. Do sedaj smo že delno uredili pod, prepletkali stene in napeljali elektriko. Vsa finančna sredstva in potreben material smo prispevali sami. Sedaj je vsega zmanjkalo in za pomoč bomo zaprosili krajevno skupnost in nekatere delovne organizacije. Pričakujemo, da bo mladinski klub dokončno urejen do konca leta.«

Boris sem se zahvalil za razgovor in mu zaželel kar največ uspešnega dela pri vodenju novo ustanovljenega mladinskega kluba.

Ob koncu je prav, da najbolj prizadevne mladince z Javornika tudi predstavim. To so: Boris Gluhar, Adam Kostić, Slavko Sefaj, Kadri Grvala, Mišo Zajmovič, Marjan Pajsar, Jože Lavrinc, Darka Ambrožič, Šems Beširovič in Nataša Lukek.

Janko Rabič

Preložena prireditev v Kočevju

Pretekli teden napovedana prireditev: Narod si bo pisal sodbo sam, je v soboto in nedeljo odpadla zaradi slabega vremena in poplav v Kočevju.

Iz republiške konference ZM Slovenije so sporočili, da bo prireditev v soboto 6. in nedeljo 7. oktobra. Upamo lahko le, da bodo vremenske razmere tokrat ugodne in da bo prireditev nemoteno potekala.

J. R.

Novice iz sindikalnih organizacij

TOZD hladna predelava

Predsednik osnovne organizacije TOZD hladna predelava tov. Pestotnik je za 28. september sklical četrto redno sejo. Odbor osnovne organizacije je bil informiran o volitvah delegatov in njihovih namestnikov, ki bodo sodelovali pri vsklajevanju predlogov. Za delegata so predlagali Staneta Reva iz jeklovke, za njegovega namestnika pa Ivana Mačka iz elektrodne obrate. Predsedniku osnovne organizacije sindikata so naročili, da do vsklajevanja konference pripravi poročilo o razpravi osnutka republiške in zvezne ustave v delovnih skupinah TOZD hladna predelava.

V drugem delu seje je tov. Divjakova članice odbora seznanila s načinom razdeljevanja denarne pomoči za TOZD hladna predelava, ker odbor ne razpolaga z zadostnimi sredstvi bodo za dodatna sredstva zaprosili tovarniško konferenco sindikata Železarne. Denarno pomoč za nabavo oziroma bodo odobrili delavcem, ki imajo največje otroške

dodatke, medtem ko bodo izločili lastnike osebnih avtomobilov, tudi v primeru, če imajo večje otroške dodatke. Za nabavo oziroma bodo iz sredstev TOZD hladna predelava vsak upravičenec dobil 100 dinarjev na enega otroka, medtem ko naj bi sindikalni odbori v obratih prispevali po 50 dinarjev.

Raziskovalni oddetek

Šesta seja sindikalnega odbora je bila v petek 21. septembra. Predsednik sindikalnega odbora inž. Stocca je v uvodni besedi posredoval informacijo, da je v Železarni razprava osnutku zvezne in republiške ustave. Namen razprave je, da bi bil sleherni član kolektiva seznanjen s pomembnimi dokumenti. Kratki uvodni besedi predsednika sindikalnega odbora o osnutkih obeh ustav, je sledila informacija o dogodkih v Čilu. Sprejeto je bilo protestno pismo, nato pa so mag. inž. Brudarja izvolili za delegata pri usklajevanju pripomb k osnutku nove ustave in dopolnil k osnutku družbenega dogovora o kadrovski politiki v občini.

Način reševanja iz ruševin

3

Oglejmo si nekoliko podrobneje odpornost glavnih gradbenih sistemov proti potresu in nadpritisku ter kakšne so značilnosti nastalih ruševin:

Stavbe z armiranobetonsko skeletno konstrukcijo bodo najbolj odporne tako za potresne sunke kot za nadpritiske, kajti vitkost in prožnost tega sistema bosta ublažila učinek vodoravnih in navpičnih rušilnih sil. Prostorska armiranobetonska mreža tega sistema nosi celotno težo stavbe, vtem ko je naloga stropov in zidov samo v tem, da zapirajo in pregradijo prostore. Kadar so rušilne sile močnejše, najprej popustijo in se zlomijo stebri v spodnjem delu nosilne konstrukcije, ker je ves sistem zaradi svoje monolitnosti nekakšna konzola. Zidna opeka je večinoma tanka in iz lahkega materiala, tako da se sesuje že pri nižjih nadpritiskih. Velike okenske odprtine in steklo v njih so pri tem nevarni, saj se zavoljo njih lahko poškodujejo ljudje. Kadar pa klasična bomba neposredno zadene stavbo, poškoduje nosilni skelet tam, kjer je eksplodirala; tedaj se najpogosteje v celoti podro predelne stene in strop v tistem delu hiše.

V ruševinah mnogokrat naletimo na višee dele mednadstropnih konstrukcij, prelomljene betonske grede in stebre, ki jih drži skupaj raztrgana jeklena armatura. Ko gre za reševanje iz take stavbe, je gotovo, da za poškodovane skoraj ni nevarnosti, da bi bili znova zasuti. Med višimi stropi, zidovi in nosilnim skeletom bodo prazni prostori, skozi katere bo mogoče prodirati v ruševine brez nevarnosti, da bi se zaradi premika posameznih delov lahko še kaj podrla.

Na podlagi tega, kar smo povedali doslej, smo lahko spoznali, da je reševanje iz porušene stavbe skeletnega sistema mogoče opraviti razmeroma hitro in varno.

Za kovinske konstrukcije, ki jih najpogosteje srečujemo pri industrijskih objektih, so značilni veliki razponi, dolžine, višine, lahka streha in lahke, vendar obsežne stene. Ti objekti so zelo stabilni in odporni proti udarnim valovom, ki se širijo skozi tla, skoraj nič pa ne varujejo pred zračnim udarnim valom in pred neposrednimi zadetki klasičnih orožij niti niso odporni proti visokim temperaturam.

Ker so pretežno kot pritlični objekti in samo ponekod tudi nadstropni, pri podiranju ne nastanejo veliki kupi ruševin. Zato so ruševine lažje prehodne in bolj pregledne, to pa je za reševanje zelo ugodno. Toda rane ljudi v ruševinah so zelo hude in najpogosteje odprte, ranjenci nevarno krvavijo, zato morajo biti reševalne akcije zelo hitre.

Poškodovana konstrukcija se med reševanjem navadno ne podre, razen kadar so pretrgani posamezni konstrukcijski elementi, tedaj so potrebni posebni zavarovalni ukrepi.

Reševanje ljudi in materialnih dobrin iz takih ruševin zahteva sodelovanje težke opreme in mehanizacije: aparata za rezanje kovin, dvigala, hidravlične stiskalnice, žerjave in podobno. Ta vrsta ruševin je po marsičem podobna ruševinam, ki nastanejo pri poslopih z armiranobetonsko skeletno konstrukcijo.

Stavbe iz opeke, z armiranobetonsko mednadstropno konstrukcijo raznih sistemov so veliko bolj občutljive za vodoravne udarne vale, tako za tiste, ki se širijo skozi zrak, kot za one pod zemljo. Vsa teža stavbe se prenese na temelje prek nosilnih zidov, ki so trdni in stabilni samo za navpične statične obremenitve, zato izgubita strop in strešna konstrukcija oporo in se podre. Pri močnem potresnem udarnem valu ali površinski jedrski eksploziji se bodo mednadstropne konstrukcije vodoravno zložile druga na drugo. Prazni prostori med njimi bodo edina mesta, kjer bo mogoče najti preživele in skozi katera bo mogoče prodrati v ruševino. Neposredni zadetek z letalsko bombo ustreznega kalibra bo porušil zgradbo navznoter, zadetek s strani pa bo na isti strani podrl nosilne stene, celotna stavba se bo nagnila v to smer in se zrušila.

Reševanje preživelih iz takih ruševin je naporno in težavno. Prodiranje v ruševino je velikokrat nevarno, ker se lahko pri tem premaknejo in podro posamezni deli ruševine, lahko pa zdrsnijo tudi posamezni deli konstrukcije. Pogosto je potrebno odstraniti velik del ruševine, da bi se prebili do določenega mesta v podrti zgradbi.

mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja

Mali leksikon ekonomskih izrazov

Poglavje o stroških smo v glavnem zaključili, prehajamo na novo poglavje, to so zakonske in pogodbene obveznosti.

Zakaj zakonske in pogodbene obveznosti obravnavamo izven poglavja stroškov in kaj pravzaprav so? Že v prvem sestavku smo rekli, da so stroški vrednostno izražena poraba ali potroški surovin in delovnih sredstev. Ime pogodbene obveznosti nam pove, da sklenemo z nekim tujim partnerjem pogodbo, katere odraz je obveznost. K pogodbenim obveznostim spadajo v glavnem obveznosti do plačila obresti pri bankah, dalje zavarovalnina, provizija, bančne storitve in drugo. Z vsakim od teh partnerjev bodisi da je to banka, zavarovalnica, zbornica ali kdo drug, sklene podjetje pogodbo o najetju kredita, o zavarovalnih premijah in drugo, pri čemer se zaveže da bo poravnalo obveznosti, ki iz naslova teh pogodb nastajajo. Podobno kot za pogodbene obveznosti velja za zakonske obveznosti, kjer pa mora podjetje poravnati obveznosti, ki jih predpiše družba, bodisi občinska skupščina, republika ali zveza in to z zakonom. V glavnem so to prispevki iz osebnih dohodkov, dalje redni prispevek in prispevek za uporabo zemljišča.

Vse te postavke moramo sicer vkalkulirati v cene naših izdelkov, da jih pa ločimo od ostalih porab in stroškov, jih obravnavamo kot obveznosti. V sistemu samoupravnih odnosov imajo posebno mesto osebni dohodki. V kalkulaciji cene nastopajo poleg stroškov, pogodbениh in zakonskih obveznosti tudi osebni dohodki, kot sestavni del bilance uspeha, pa so sestavni del dohodka. S tem pa prehajamo na novo področje, to je ugotavljanje uspeha v poslovanju.

Uspešnost poslovanja ugotavljamo lahko za posamezne izdelke ali podjetje kot celoto in to za krajše ali daljše časovno obdobje, obvezno pa moramo ugotoviti uspešnost poslovanja na koncu leta z zaključnim računom. Ugotavljanju uspešnosti poslovanja na nivoju podjetja rečemo **bilanca uspeha**. V Železarni izdelamo bilanco uspeha vsak mesec in ugotavljamo odmike od zadolžitve, ki smo si jih zadali ob začetku leta s planom. Bilanca je inventura našega poslovnega uspeha za določeno obdobje. Sestoji iz dveh delov, na eni strani so dohodki, na drugi pa izdatki, razlika med obema pa je dobiček ali izguba. Oglejmo si torej grobo shemo naših dohodkov in izdatkov, nakar bomo poskušali razložiti posamezne postavke.

Formiranje I.

Externi realizacija proizvodov in storitev
Realizacija storitev za lastne potrebe
Realizacija materiala in odpadkov
Ostali dohodki

Celotni dohodek

83

12

2

3

100

Delitev II.

Materialne in proizvodne storitve
Neproizvodne storitve
Drugi materialni stroški
Amortizacija
Dohodek
Pogodbene obveznosti
Zakonske obveznosti
Bruto osebni dohodki
Izredni izdatki
Skupaj v breme celotnega dohodka
Dobiček

66

1

1

8

24

3

2

13

3

97

3

100

Najprej se ustavimo pri prvem delu to je formiranju celotnega dohodka. Največji delež vsekakor pripada pri nas prodaji osnovne dejavnosti, to je vseh izdelkov od jekla do elektrod. O sami realizaciji osnovne dejavnosti je toliko govora vsak mesec v raznih publikacijah, da se pri tem ne bi več zadrževali. Nekoliko manj pa je jasna druga postavka to je prodaja storitev za lastne potrebe. Tudi ta del dejavnosti zavzema v naši tovarni pomemben delež, zato nekaj več besed o tem.

Poleg osnovne dejavnosti to je proizvodnje jekla, proizvodimo v našem podjetju tudi opeko, litino, strojne dele, gotove izdelke in odpadke za lastno porabo. Opeko porabimo kot pomožni material, litino za strojne dele, odpadke (staro železo) kot vložni material in podobno. Opeko najprej proizvedemo po produkcijski planski ceni, prenesemo na skladišče nabavljene materiala, izdamo interno fakturo, to se pravi prodamo podjetju, nakar jo iz skladišča dvignemo in ponovno prenesemo v stroške tistega obrata, ki jo kot pomožni material rabi. Tak sistem obračuna pa ne velja za naše polproizvode, ko vršimo samo promet iz skladišča v skladišče kot obračun proizvodnje in kjer nastopajo naši polproizvodi kot vložni material za nadaljno predelavo.

Realizacija nabavljenega materiala in odpadkov za stopa manjši delež naše prodaje, vsebina te postavke je eventualna prodaja našega nabavljenega materiala iz skladišč ter prodaja odpadkov. K prvemu spada npr. prodaja legur, rude, starega železa, lesa, orodja, nabavljenih rezervnih delov in podobno, k drugim pa prodaja žlindre, peska, apna, legiranih odpadkov in seveda vsa mala prodaja. Do celotnega dohodka nam manjkajo še ostali ali **izredni dohodki**. Že samo ime pove, da izredni dohodki nimajo svojega izvora v redni proizvodnji, pač pa v drugih izrednih virih. Nekoliko bolj nam bo jasno, če jih nekaj od njih omenimo, to so npr. zamudne obresti, ki jih zaračunavamo našim kupcem za neplačane fakture, ki so starejše kot 30 dni, dalje spadajo sem odškodnine dobljene od zavarovalnice, razne tečajne razlike pri uvozu blaga, reklamacije pri naših dobaviteljih kot dobropisi ter inventurni presežki.

Tako smo uspeli sestaviti naš celotni dohodek, iz sheme je razviden tudi poenostavljen primer, ki v notranji strukturi ustreza razmeram v našem podjetju.

Drugi del bilance uspeha se imenuje delitev. Za to, da smo dosegli celotni dohodek, smo imeli tudi določene stroške in obveznosti. Stroški, ki smo jih kot vrste stroškov obravnavali skozi več števil, so zajeti za vso Železarno skupaj v štirih večjih skupinah. Ker smo vsebino vseh že opisali, jih samo še enkrat omenimo, to so materialni in proizvodni stroški, neproizvodne storitve, drugi materialni stroški in amortizacija. Ko vse postavke odštejemo, dobimo dohodek podjetja. Iz dohodka pa moramo poravnati zakonske in pogodbene obveznosti ter bruto osebne dohodke.

Da pogodbene in zakonske obveznosti niso strošek, ampak obveznost, ki nastane iz nekih pogodbenih odnosov smo že razložili, ostane nam še pojasnitev osebnih dohodkov. Cilj našega narodnega gospodarstva in s tem tudi podjetja, je doseči tak **dohodek**, da nam omogoča zagotoviti čim višje osebne dohodke. Nizka rast dohodka pomeni obenem slabo stimulacijo za nagrajevanje po delu.

Do zaključene delitve celotnega dohodka nam manjkajo še izredni izdatki. Tako kot izredni dohodki nimajo svojega izvora v redni prodaji naših izdelkov tudi izredni izdatki ne izhajajo niti iz stroškov vložka, niti iz stroška predelave, in se velikokrat ne nanašajo tudi na isto obračunsko obdobje.

Izredni izdatki so zamudne obresti, ki nam jih zaračunava dobavitelj, odpisi terjatev, negativne tečajne razlike pri uvozu, inventurni manjki, reklamacije naših kupcev in podobno. S tem ko smo poravnali vse stroške, obveznosti, osebne dohodke in izredne izdatke, nam ostane **dobiček** ali **izguba** podjetja. Ker pa je poleg dohodka tudi ustvarjen dobiček eden izmed ciljev dobrega poslovanja in uspešnosti, bomo o tem več spregovorili v naslednji številki.

Jelka VIDALI, dipl. oec.

Dipl. inž. Miroslav Noč, direktor TOZD VET o programu dela do leta 1977

— Proizvaja tehnične pline, komprimiran zrak, kisik, dušik, vodik, acetilen, Argon in zaščitni plin.
— Proizvaja in dobavlja: prosto-tekočo vodo, visokotlačno, srednjetačno, nizkotlačno in pitno vodo.
— Skrbi za čiščenje odplak metalurških procesov.
— Nudi strokovne usluge iz področja energetske problematike.
— Organizira in izvaja tehnične preglede na vseh energetskih napravah v Železarni.

delovati na zblizjevanju in združevanju interesov delavcev posameznih dejavnosti na osnovi združevanja ustvarjenega dohodka in skupne ter enotne delitve. Potrebna bo velika mera razumevanja za probleme drugih. Potrebno bo aktivno delovanje političnih organizacij, da bodo ustvarjeni delovni odnosi v katerih bo vseh 1900 delavcev TOZD z zadovoljstvom opravljalo svoje naloge in skupne cilje združenega dela.

dogovor o drugačnem načinu dela z žerjavi, istočasno pa žerjavni oddelek organizirati za učinkovitejšo vzdrževalne posege preventivnega ali kurativnega značaja.

ENERGIJA

Povečati sigurnost obratovanja agregatov Železarn s tem, da se poveča skladiščne kapacitete. V enem 5000 ter dveh 1000 kubičnih metrov rezervoarjev za mazut, imamo zaloge za okrog 20 dni. S postavitvijo rezervoarja s 1000 kubičnimi metri pri jeklnah se poveča zaloga na 24 dni razen tega pa omogoči zagotovitev mazuta z nizkim odstotkom žvepla za martinaro.

Pocenitev distribucije mazuta na relaciji Bela—Jesenice bo v znatni meri dosežena s povezavo energetske postaje Bela—Jesenice. S tem odpade lokalno prevažanje goriva z Bele na Jesenice, ki je posebno v zimskem času problematičen.

Rezervoarja za butan pri sedanjih porabi butana zadoščata za štiri dnevno obratovanje. S postavitvijo rezervoarja s 1200 kubičnimi metri prostornine bomo dosegli 30 dnevno zalogo, ki bo z dodatno porabo v novi hladni valjarni še vedno zadoščala za 25 dni obratovanja.

Energetskim obratom se odpira ugodno tržišče za prodajo toplotne energije v obliki vroče vode za ogrevanje. Zato se postavi nov toplovodni kotel, ki mora zagotoviti pokritje potreb vse Železarn po topli vodi ter II. etapo potreb mesta Jesenice. Kotel bi moral začeti obratovati ob koncu leta 1974.

V Železarni je potrebno po letu 1974 preiti v higienah izključno na uporabo tople vode. S tem se bo za okrog 15 odstotkov znižal strošek na porabi vroče vode. Prav tako je do leta 1975 zagotoviti po vsej Železarni toplovodno ogrevanje kot pravilo in bo druga oblika energije uporabljena za ogrevanje samo izjemoma.

Zunanjo prodajo tehničnih plinov, predvsem argona in kisika v odnosu sedanjo, brez vlaganj lahko takoj potrojimo. Ker se oba plina prodajata z visokim profilom bodo morale službe zagotoviti tržišče. Za zagotovitev konstantne kvalitete argona bomo nabavili nov analizator.

Nezadovoljiva je oskrba plavža s hladilno vodo in vodo za plinske čistilce. Postaviti je treba dva črpalna agregata kapacitete 2x18 kubičnih metrov na minuto.

Perspektivno bo potrebno povečati proizvodnjo lastne električne energije vsaj za 15 MW. Tak agregat naj bi bil dan v obratovanje do leta 1980. V tem obdobju pa moramo izdelati študije in projekte.

Vsa vlaganja v naprave energetskih obratov so visoko rentabilna in hitro obračljiva, zato smatram, da bomo na osnovi združevanja sredstev ali kreditov, ter z lastno udeležbo ta program lahko uresničili.

TRANSPORT

Transport je sestavni in integralni del vsake tehnologije. Zaradi tega bomo tudi v naprej s posebnim posluhom za sodelovanje delovali na dogovarjanju hitrega, ekonomičnega in varnega transportiranja materialov in surovin na tehnološki poti po Železarni.

V prihodnjih letih bi z enakim tempom dajali prednost cestnemu transportu, ki je pri nas in drugod že dokazal ekonomsko prednost pred železniškim. Zato bi še vnaprej ukinjali ozkotirni železniški promet. Obstojajo možnosti, da do leta 1977 v celoti ukinemo ozkotirno železnico.

Že v letu 1974 bi uvedli radiotelefonijo za vodenje cestnega transporta s čemer bi za okrog 20 odstotkov povečali izkoriščanje cestnih vozil.

V najkrajšem času bo potrebno izdelati interni pravilnik za železniški promet, s čemer bomo legalizirali nekatera odstopanja pri delu v odnosu na pravilnik o železniškem prometu, ki velja za jugoslovanske železnice, ter dali osnove za uvedbo še nekaterih racionalizacij v železniškem transportu.

Smatram, da bo potrebno dokončno izpopolniti in izvajati tehniko in tehnologijo prevozov vlitih šarž jekla v valjarno Bluming.

Specifičen problem za transport je vzgoja kadrov. Specifičnost je izražena v povečani nevarnosti in težini dela te dejavnosti ter v posebnosti profilov poklicev za katere običajno

ni rednih šol. To so: strojevodje, premikači, kurjači, vzdrževalci prog, ter prometno osebje.

Skupna naloga vodstva transporta in služb kadrovskega sektorja bo, da vpeljejo redne oblike šolanja v okviru ŽIC in s sodelovanjem vodstvenega kadra na transportu. S tem bi zagotovili normalen dotok kadrov za potrebe transporta.

ZAKLJUČEK

Prepričan sem, da je kolektiv vzdrževanja, energije in transporta sposoben uspešno opraviti postavljene naloge in da bo znal gospodarno odločati o ustvarjenem dohodku tudi takrat kadar bo odločal o skupnih naložbah.

Naše delo je tako ozko in neposredno povezano z delom TOZD Talinice, Valjarne in Hladne predelave obenem pa tako pomembno, da je delovni uspeh ostalih TOZD pogojen z našim dobrim in uspešnim delom. To pomeni, da so naši individualni interesi ugrajeni v skupne cilje. Tako je tudi zapisano v Temeljnem samoupravnem sporazumu o združitvi TOZD v delovno organizacijo železarn Jesenice.

TRANSPORT

— Organizira in izvaja medobratni transport surovin in materiala z normalnotirno in ozkotirno železnico.
— Organizira in izvaja medobratni cestni transport.
— Opravlja cestni transport s specialnimi vozili.
— Izvaja nakladanje in razkladanje surovin, medfazne proizvodnje, končne proizvodnje in jalovine.
— Skrbi za odlagališče jalovine.
— Vzdržuje železniško in cestno omrežje ter železniški in cestni vozni park.
— Nudi strokovne usluge s področja tehnologije in tehnike transportiranja.

Za vse te dejavnosti bo potrebno zagotoviti po enoti mere realne prodajne cene za notranje tržišče ter tržne cene za prodajo presežkov na zunanje tržišče. Na osnovi take prodaje rezultatov dela mora ustvarjeni dohodek zagotoviti TOZD enako profitno stopnjo kot jo ta čas dosega železarska proizvodnja na jugoslovanskem trgu.

TOZD VET bo načrtovala svojo dejavnost in razvoj skladno z razvojem in potrebami ostalih TOZD v podjetju. Istočasno pa bo hitreje razvijala proizvodnjo za zunanjo prodajo. Predvsem proizvodnjo tehničnih plinov in toplotne energije. Proste kapacitete TOZD bodo nadalje prvenstveno na razpolago za potrebe nove proizvodnje zasnovane na predelavi jekla v pol ali končne izdelke za prodajo.

V letu 1969, 1970, 1971 in 1972 se je proizvodnja energije vzdrževanja in transporta odrazila kot strošek v prodajni ceni jekla kot kaže naslednja razpredelnica:

leto	Realiz. prod. cena din/tono	Stroški vzdrž. din/tono	%	Stroški energije din/tono	%	Stroški transporta din/tono	%
1969	2.219	258,70	12	294,85	13	84,41	4
1970	2.658	293,95	11	307,78	12	95,16	4
1971	3.299	360,57	11	314,58	10	78,05	2
1972	3.710	366,76	10	447,66	12	105,34	3

Skupni delež v prodajni ceni znaša povprečno 26 odstotkov. V takem obsegu bo treba načrtovati celotni dohodek TOZD VET. Ta pa ima v teh okvirih možnosti nadaljnje ekonomizacije in ustvarjanja dodatnega dohodka zase in za ostale TOZD v Železarni. Postavlja se kot naloga, da vzdrževanje, energija in transport zadrže tudi prihodnje štiri leta pozitiven trend po katerem se znižuje stroške le teh v prodajni ceni izdelkov Železarn.

V prihodnjih štirih letih moramo dokončno zagotoviti vsem zaposlenim v TOZD sodobno urejene higijene in garderobe, predvsem in najprej pa za naslednje delovne skupine:

— za vlečno in prometno osebje transporta
— za vzdrževalno delavnico energetskih obratov
— za vzdrževalce aglomeracije
— za delavce strojnih delavnic in RTA v zvezi z rekonstrukcijo.

V TOZD bo zaradi združitve treh dejavnosti, ki so doslej imele svoje samoupravne organe, potrebno

NEKATERE KONKRETNE NALOGE

VZDRŽEVANJE

Ena glavnih nalog in cilj vzdrževanja je, da so proizvodne naprave po obratih Železarn v dobrem proizvodnem stanju. Delno merilo stanja so nepredvideni zastoji na napravah zaradi okvar.

V letu 1969, 1970, 1971 in 1972 so bili zastoji na nekaterih glavnih proizvodnih napravah v Železarni doseženi z 5,28, 6,17, 5,1 in 4,71 odstotki od koledarskega časa. Naloga je, da se doseženi pozitivni trend obdrži. Obstojajo realne možnosti, da bi znašali zastoji v letu 1977 le še 4 odstotke od koledarskega časa pri sedanjem režimu obratovanja.

Centralno pripravo dela, ki je sedaj v okviru tehničnih služb, je treba organizirati samostojno pri vzdrževanju, ter jo jasno ločiti od inspektorata kot drugo službo. Za vse dejavnosti vzdrževanja se uvede medfazno programiranje po sistemu optiplan oziroma Georga.

Skladno z načeli o lastništvu osnovnih sredstev, po katerih so TOZD lastniki sredstev za proizvodnjo, je potrebno prenesti odgovornost za osnovna sredstva na TOZD Železarn. Ta odgovornost je dejansko prenesena, le če bodo imeli obrati v rokah gospodarjenje z osnovnimi sredstvi. Zato bo treba po obratih postaviti gospodarjenje — vzdrževalne asistente.

Položaj in naloge vzdrževalnega asistenta — gospodarja v obratu bo treba natančno opredeliti predvsem tudi do tistih nalog, ki jih bo vzdrževanje obdržalo kot npr: gospodarjenje z elektro motorji, centralno planiranje in programiranje preven-

tive in remontov, potreb po rezervnih delih, tipizacija delov, planiranje in izvajanje tehničnih pregledov, soodločanje o izboru novih naprav itd.

Povečati lastno proizvodnjo rezervnih delov. Sedanja proizvodnja v strojnih delavnicah pokriva 60 odstotkov potreb po rezervnih delih. Z investicijo v vrednosti okrog 30.000.000,00 dinarjev z dodatno zaposlitvijo okrog 30 ljudi, bi do leta 1977 povečali proizvodnjo strojnih rezervnih delov za okrog 80 odstotkov s čemer bi pokrivali 90 odstotkov potreb po rezervnih delih in imeli rezervo za povečanje teh potreb Železarn zaradi njenega razvoja najmanj do leta 1985.

Koncentrirati dejavnost RTA na enem mestu za centralno dejavnost in na treh mestih po proizvodnih TOZD za tekoče vzdrževanje.

Se nadalje razvijati programiranje kontrole naprav in preventivnih posegov v okviru tekočega vzdrževanja ter za tekoče vzdrževanje skleniti z obrati pogodbeni odnos vezan na zastoj, proizvodnjo in število obračunanih ur.

V zvezi z nezadovoljivim stanjem žerjavov v Železarni in sedanjim načinom vzdrževanja, bo treba z uporabniki žerjavov narediti

Razpisna komisija odbora za kadre in medsebojna razmerja TOZD vzdrževanje, energija in transport v delovni organizaciji ZPSŽ Železarna Jesenice

OBJAVLJA

izpraznjeno delovno mesto
5022, U-5, šef vzdrževanja,

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje pogoje in sicer:

— da imajo visokošolsko izobrazbo tehnične smeri in 5 let uspešnega dela na odgovornih delovnih mestih,
— da so moralno politično neoporečni in aktivni v razvijanju samoupravnih odnosov,
— da imajo posebne sposobnosti dobrega organizatorja.

Kandidati naj prijave z dokazili o strokovnosti in potrebni praksi pošljejo v petnajstih dneh od dneva objave na naslov:

ZPSŽ Železarna Jesenice — kadrovski sektor — za razpisno komisijo TOZD — VET

Kandidate bomo o izbiri obvestili v osmih dneh po odločitvi pristojnega odbora za kadre in medsebojna razmerja v TOZD VET.

Železarski globus

ANGOLA

Portugalska družba Mineira do Lobito bo s pomočjo železarskih družb iz Južnoafriške republike, Zvezne republike Nemčije, Francije in Velike Britanije vložila več kot 84 milj. dolarjev v gradnjo tovarne za proizvodnjo peletov železove rude. Uporabljali bodo železovo rudo iz angolskih rudnikov.

POLJSKA

Na Poljskem bodo zgradili novo železarno, ki bo druga največja v državi. Njena letna proizvodna zmogljivost bo 4 milj. ton surovega železa, 4 milj. ton groblja in 4 milj. ton valjanih izdelkov.

BRAZILIJA

Brazilska vlada bo s pomočjo japonske železarske družbe Kawasaki Steel Corp. in italijanske družbe Funsider zgradilo novo železarno v kraju Espirito Santo. Njena letna proizvodna zmogljivost bo 6. milj. ton surovega jekla.

TURČIJA

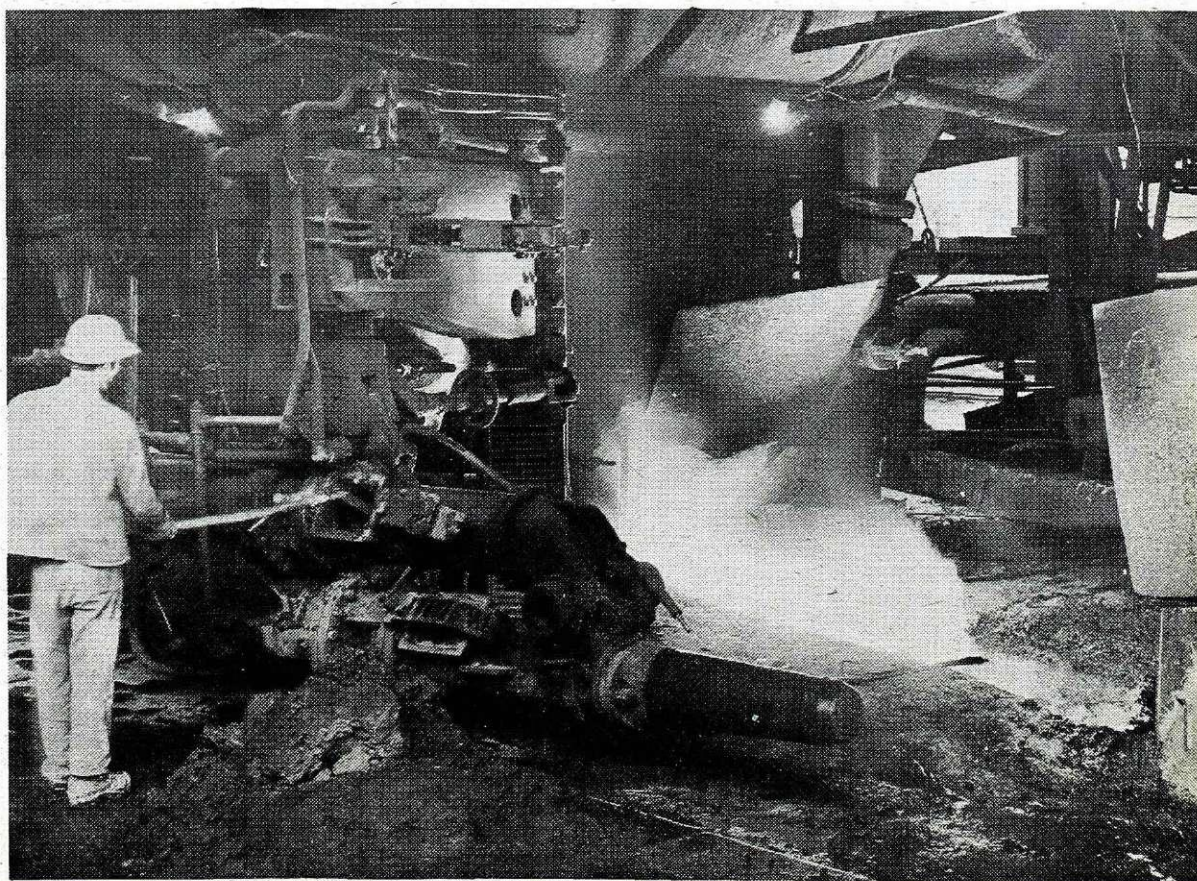
Turška vlada računa, da bodo v bližnji prihodnosti povečali letno proizvodno zmogljivost v železarnah Iskenderum in Ereğli. Obenem pa bodo modernizirali tudi železarno Karabuk in Kirikkale. Planirajo pa tudi graditev nove železarnice, vendar pa kraj, kjer jo bodo gradili še niso določili.

VELIKA BRITANIJA

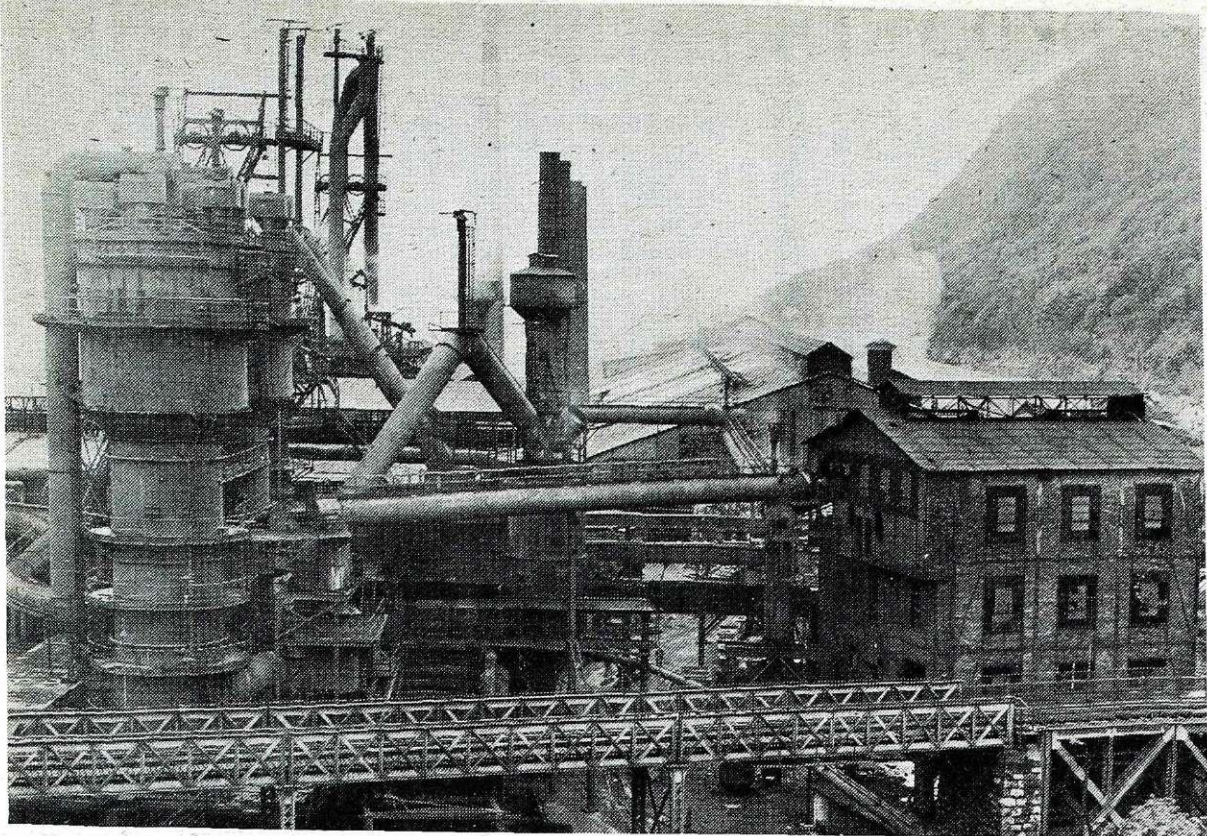
Britanska železarska družba British Steel Co. se je odločila, da bo povečala svojo letno proizvodno zmogljivost. V ta namen bo pričela v bližnji prihodnosti graditi železarno za proizvodnjo nerjavnega jekla. Investicijski stroški za ta projekt bodo znašali preko 100 milj. dolarjev. Kaže, da jo bodo gradili v kraju Tinsley Park v grofiji Sheffield.

AVSTRALIJA

Tudi v Avstraliji pripravljajo načrte za graditev nove železarnice. Gradili jo bodo v kraju Geraldton, ki leži približno 400 kilometrov severno od pristanišča Perth. Njena proizvodna zmogljivost bo 1 milj. ton surovega jekla. Kot cenijo strokovnjaki bodo za ta projekt porabili približno 270 milj. dolarjev.

Na plavžih je nezadovoljiva oskrba s hladilno vodo in bodo morali postaviti dodatne črpalne agregate

S seje krajevnega odbora SZLD na Javorniku

V četrtek 27. septembra je bila v delavskem domu na Javorniku seja krajevnega odbora SZLD Javornik. Na seji so se dogovorili o sklicu aktivna družbenopolitičnih organizacij za 23. oktober. Na aktivu naj bi ponovno spregovorili o osnutkih republiške in zvezne ustave ter o problemih, s katerimi se v zadnjem času ukvarjajo krajevna skupnost ter ostala društva in organizacije. Predlagali so petindvajset kandidatov za člane stalnega dela krajevnega odbora SZLD, med tem ko naj bi iz posameznih društev in organizacij prejeli predloge kandidatov za stalni del konference SZLD. Predvidevajo, da bo v stalnem in nestalnem delu krajevnega odbora SZLD petinštirideset članov.

Aktivna družbenopolitičnih organizacij bodo predlagali, da naj bi bil France Žvan tudi v prihodnji mandatni dobi predsednik skupščine občine Jesenice. S tem se na Javorniku pridružujejo predlogu aktivna družbenopolitičnih organizacij iz Mojstrane. Razen tega namerava sedanji odbor krajevnega odbora SZLD predlagati še kadrovske spremembe v vodstvu krajevnega skupnosti, posredovana pa bo tudi informacija o ustanavljanju dveh mladinskih aktivov na Javorniku.

Ob koncu seje so evidentirali petdeset možnih kandidatov za opravljanje dolžnosti v prihodnji mandatni dobi v krajevnem, občinskem in republiškem merilu.

Drugi izlet upokojencev v Crikvenico

Na našem drugem septembrskem tridnevem izletu smo imeli lepo vreme tako, da smo se lahko kopali. Vožnja je bila prijetna, v domu Železarjev v Crikvenici pa so nas lepo sprejeli. Hrana je bila odlična, osebje zelo prijazno in ustrezljivo.

Zahvaljujemo se našemu vodniku tov. Poldetu Ulagi za njegovo skrb za nas in njegovo prijaznost. Lepa hvala tudi pevskega zboru Jeklar, ki nam je s pesmijo zaželel srečen povratek domov.

Naša zahvala velja tudi šoferju, ki nas je srečno pripeljal domov in tov. Konobljevi za njeno dobro voljo in potrpljenje z nami. Želimo si še mnogo takih izletov in srečanj.

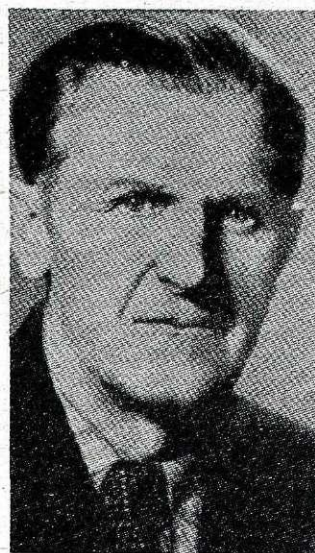
Udeleženka
Marija Kemperle

Jeseniški upokojenci letos sedem izletov

Društvo upokojencev je v dneh 19., 20. in 21. septembra zaključilo z letošnjimi izleti, ki so jih imeli kar sedem. Izlete so zaključili s tridnevnim oddihom v Crikvenici. Ostale izlete so imeli v Italijo, Avstrijo, v Rimske Toplice, junijski izlet v Crikvenico, na Primorsko z ogledom bolnice Franje in v Svatne na Koroškem, kjer so si ogledali Miklovo Zalo.

Vsi izleti so bili kombinirani z ogledi zgodovinskih in drugih znamenitosti v krajih, skozi katere, ali v katere so potovali. Le v Crikvenici so se obakrat naužili sonca in kopanja ob nepozabnem razvedrilu, saj je bil drugi izlet v Crikvenico organiziran samo zaradi izrednega navdušenja nad prvim izletom. Prav je, da si upokojenci lepšajo jesen svojega življenja z izleti in drugimi tovariškimi večeri, ki jih organizira v domu upokojencev na Jesenicah komisija za rekreacijo, kulturo in oddihe pri društvu upokojencev Jesenice.

Jožetu Pikonu — nekdanjemu španskemu borcu za slovo

Po preteku sedemdesetih pomladi, je na Blejski Dobravi v svojem rojstnem kraju preminul še eden iz vsako leto bolj razredčenih vrst španskih borcev — JOŽE PIKON. Najbrž je bilo resničnih pomladi za Jožeta, dvanajstega otroka delavca-martinarja, zelo malo. Kajti njegove pomladi niso bile posejane z rožami, zelenjem in soncem, temveč s težkimi življenjskimi razmerami že v otroštvu, ki so ga naučile na svet gledati drugače kot drugim otrokom in ki so ga kasneje pripeljale med borce prostovoljce v Španijo, v boj proti največjemu zlu človeštva — fašizmu.

Že kot 14-letni deček se je leta 1917 zaposlil pri takratni Kranjski industrijski družbi v elektro delavnici na Blejski Dobravi in se z obiskovanjem večerne obrtne šole usposobil za ta poklic. S sedemnajstimi leti je že postal član rdečega sindikata — Saveza metalurških radnika Jugoslavije in član telovadnega odseka jeseniške Svobode ter tamburškega društva »Vintgar« na Blejski Dobravi. V tovarni je delal vse do leta 1924, ko je odšel na odsluženje vojaškega roka v Novi Sad. Kot električar je v vojski končal tečaj za letalske mehanike in bil dodeljen v pilotsko šolo kot preizkusni mehanik. Bil je izredno nadarjen in sposoben ter so ga celo prepričevali, da bi se vpisal v vojaško akademijo, kar pa je odklonil, pač pa je ostal po odsluženju roka v letalstvu kot civilni mehanik vse do leta 1937.

V tem času je spoznal nekaj komunistov-revolucionarjev, kasnejših španskih borcev in se z njimi politično povezal. Ob izbruhu španske revolucije in intervencije fašističnih oboroženih sil, se je po dogovoru s sodelavci napotil na »velesejem« v Pariz, od koder so vodili organizirani kanali prostovoljcev v Španijo. Skupaj z osemdesetimi prostovoljci je junija 1937 ilegalno prispel v Španijo. Najprej je delal v mehanični delavnici garaž internacionalnih brigad, kasneje pa kot ekipni mehanik avtomobilskega parka. Pri umiku je bil dodeljen v vojaško enoto kot sofer internacionalne brigade in je bil na fronti pri Cadesi in Madridu ter na nekaterih drugih frontah. Ko se je španska republikanska vojska umaknila iz Španije, se je z drugimi borci vred znašel v taborišču v Franciji. Po napadu Hitlerjevih armad na Francijo je po begu iz taborišča in se zašel v Belgijo, ki jo Nemci še niso okupirali. Po napadu Nemcev na Jugoslavijo, medtem ko okupirali Nemci tudi Belgijo, so ga aretirali in poslali v taborišče v Nemčiji, kjer je delal v različnih tovarnah vse do osvoboditve. V domovino in svoj rojstni kraj se je vrnil avgusta 1945 in se isti mesec zaposlil v Železarni, v elektro delavnici, kjer je delal vse do leta 1961, do svoje upokojitve.

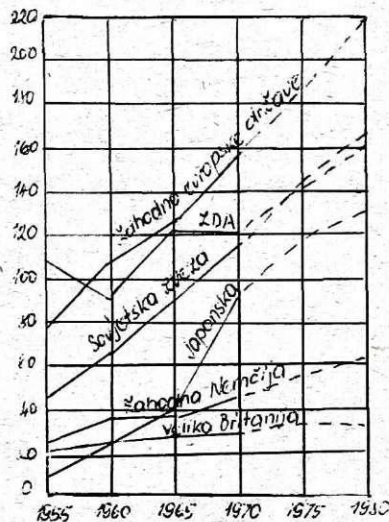
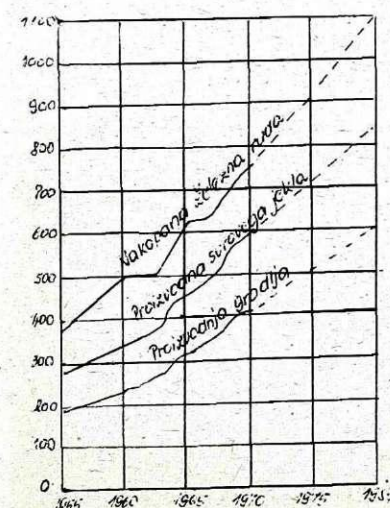
Ze tako zelo razredčene vrste nekdanjih španskih borcev-prostovoljcev, so izgubili še enega člana, ki se je daleč od svojega rojstnega kraja in svoje domovine pred 36 leti boril proti fašizmu, ki je kasneje človeštvu prizadejal toliko gorja. Izgubili smo nekdanjega sodelavca in občana, ki se je odzval Komunistični partiji Jugoslavije, ki je pozivala prostovoljce na boj proti grozečemu fašizmu pred 36 leti, v boj za zmago španskega delavskega razreda, čeprav je vedel, da tvega svoje življenje. Take može pa s ponosom ohranja naš spomin in naša zgodovina.

Od nekdanjega španskega borca so se v ponedeljek 1. oktobra na pokopališču na Blejski Dobravi poslovili njegovi sovaščani, bivši sodelavci iz Železarn, njegovi sorodniki iz španske revolucije, enota Jugoslovanske ljudske armade in številni drugi.

tehnični feljton — tehnični feljton — tehnični feljton — tehnični feljton — tehnični feljton — tehnični feljton — tehnični feljton

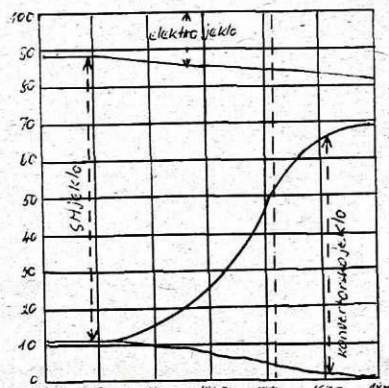
BODOČI RAZVOJ SVETOVNE PROIZVODNJE JEKLA

Leta 1970 so vse železarne po svetu proizvedle približno 600 milj. ton surovega jekla. Pri številčnem stanju prebivalstva 3,6 milijarde, pomeni to povprečno proizvodnjo 170 kg na glavo. Leta 1958 je bila ta številka samo 100 kg. Do leta 1980 predvidevamo svetovno proizvodnjo surovega jekla na okoli 900 milj. ton. Pri prirastku prebivalstva na 4 milijarde, pomeni dvig proizvodnje na prebivalca na približno 220 kilogramov.

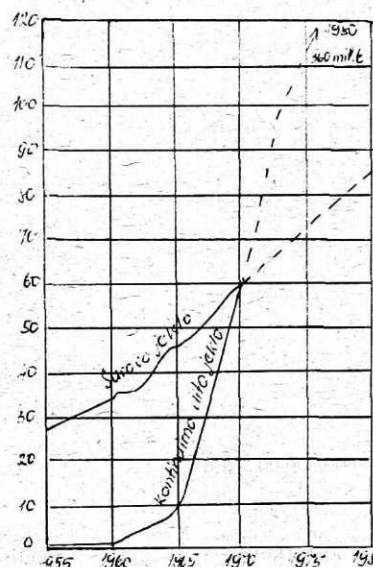

Dvig dosežene in predvidene proizvodnje železove rude, surovega jekla in groblja v razdobju od 1955. do 1980. leta kaže diagram št. 1. Iz njega je razvidno, da je razmerje med proizvodnjo groblja in surovega jekla po letu 1960 skoraj konstantno 0,71:1. Razmerje med nakopano železovo rudo pa po tem letu nekoliko pada. To je tudi razumljivo z ozirom na visoko vsebnost železa v vedno bolj uporabljanih železovih rudah iz prekomorskih dežel.

V diagramu št. 2. je prikazana proizvodnja surovega jekla za obdobje 1955—1980 petih, v železarski industriji najmočnejših držav, (ZDA, Sovjetske zveze, Japonske, Zahodne Nemčije in Velike Britanije). Če primerjamo proizvodnjo in porabo v teh deželah, potem vidimo, da bo z izjemo Sovjetske zveze vedno močnejše prisoten močan izvozni pritisk.

Spreminjanje svetovne proizvodnje surovega jekla za prej navedeno obdobje, glede na proizvodne postopke je razvidno iz diagrama št. 3. Iz njega je razvidno naglo padanje proizvodnje SM jekla, (1955—80 %, 1960 — 70 %, 1970 — 40 %). Isto velja tudi za Thomasov postopek. Istočasno pa vidimo po letu 1960 nagel dvig proizvodnje jekla v kisikovih konvertorjih. Proizvodnja elektro jekla se sicer počasneje, vendar tudi vztrajno vedno bolj uveljavlja.

Končno je treba omeniti še kontinuirno vplivanje. Iz diagrama št. 4 vidimo, da je bilo leta 1970 vlitno na kontinuirni način približno 10 odstotkov svetovne proizvodnje surovega jekla. Diagram predvideva zelo strmo rast in v letu 1980 že doseže 40 odstotkov celotne svetovne proizvodnje.

DOPISUJTE
V ŽELEZARJA

Železarski globus

IRAN

Iranski strokovnjaki za železarstvo si prizadevajo povečati letno proizvodno zmogljivost iranskih železaren. Računajo, da bo skupna proizvodnja železarskih izdelkov v naslednjih desetih letih narasla za nekajkrat. V ta namen so pri nemški družbi Korf naročili projekt nove železarne z letno zmogljivostjo 1,2 milj. ton surovega jekla. Pri nemški družbi Thyssen pa so naročili projekt za železarno z zmogljivostjo 330.000 ton surovega jekla. V obeh železarnah bodo kot postopek za predelavo železove rude uporabili direktno redukcijo.

IZRAEL

S pomočjo nemškega kapitala bodo modernizirali in povečali proizvodno zmogljivost izraelskih železarn. Obstoječe SM peči bodo zamenjali z obločnimi električnimi jeklarskimi pečmi. Modernizirali bodo tudi tri valjarne. Nemški industrijalec Korf bo tudi sodeloval s kapitalom pri povečanju proizvodnje surovega jekla v Izraelu.

Železarski globus

Samo enkrat, odkar je bil partizan, se je Darko počutil še nelagodno. Bilo je na samem začetku, ko so ga presenetili policisti, ki so se prikradli na trideset metrov pod njegov položaj in šele tedaj ustrelili. Prhnil je nazaj, ne da bi se prav ovedel, zakaj beži. Nikoli tega ni hotel. Saj ni prišel v partizane, da bi bežal. Ampak takrat se mu je zgodilo. Ko ga je Silni potlej trdo prijel, mal in mu dokazoval, (tega ne bi bilo treba, saj je sam predobro vedel) kako bi s tem lahko ogrozil življenja drugih, ki so bili prepričani, da bo on zdržal. Še dolgo si je očital ta spodrsrljaj. Da je bil res le spodrsrljaj, je kmalu spoznal tudi Silni, saj ga je postavil za vodnika v Robijev četo.

Na Koroškem pa je Robija nedavno pričilo, da ne bo več komandir. Vsa pripravljenost prijateljev niso zalegla. Trmoglavu kot mula, ki si je vtila v glavo, da se ne bo premaknila z mesta, tako trmoglavu, je Robi vztrajal, da bo poslej samo mitraljezec. Izbrati so morali novega komandirja. Vsi so mislili, da bo to Vilč, ki je bil prej namestnik komandanta razbitega savinskega bataljona. Vilč je dokazoval, da še ni razrešen, da bodo bataljon spomlad spet organizirali in tako so izbrali njega.

Ni se branil. Vojaščina, poveljevanje, želja, da odloča in premeta Nemce, vse ga je veselilo. Hudo pa je bilo, če so te postavili za komandirja prijateljev. Treba se bo odločiti, koga bo poslal v patruljo, koga v zasledo. In prijatelji bodo tudi padali, kot sta Don in Cveto, oba njegova rojaka. To je za komandirja hudo. Še huje pa je — če so prijatelji nedisciplinirani. In prav to se je zgodilo. Robi, ki je zelo spretno vodil četo, (res na svoj način, ko je napol izpolnjeval povelja, vselej pa je izvelel četo iz hudih zadreg) Robi je nenadno postal objestno razposajen. Očitno je nagajal in dražil njihovega političnega voditelja Andraža. To je bilo še toliko huje, ker je to počel ravno med političnimi predavanji.

Lepo je prigovarjal Robiju, naj se zdrži, če ga politika ne zanima, naj medtem premišlja o jedeh, samo nikar naj ne moti drugih. Robi pa se je izvijal, da ne počne nič takega, kar bi razbijalo njihov kolektiv. Trobil je celo, da ga on z dobro voljo spravlja v boljše razpoloženje. Odehal je, saj je bilo očitno, da Robi prismojuje in da mu ni do resnega prijateljskega pogovora.

Se posebej mu je bilo hudo, ker je bil Robi zaradi podobnih, le da manj hudih opazk, preteklo leto izključen iz partije. Hudo mu je bilo tudi zaradi Andraža, ki je bil res inženir, že prej partijec, po srcu zelo dober in mehak človek. Robi mu je še prej, ko je bil komandir omenil: »Škric! To je bivši in prihodnji gospod. Takim jaz ne zaupam!« Že takrat mu je skušal dopovedati, kako se moti, da on take, ki so se priključili upor, revoluciji, ko bi lahko tudi v kapitalizmu dobro živeli, še bolj spoštuje. Robi pa mu je zabrusil, da je dagon. To je bila psotka, ki je v Zagorju pomenila —

nepopravljiv bedak. Res tudi sam ni bil preveč nagnjen k politiki. Bolj ga je zanimala vojaščina. Raje kot politična bi poslušal strokovna, vojaška predavanja. Skušal pa je razumeti Andraževe razloge, da bodo po končani vojni prevzeli oblast, da morajo biti za to politično usposobljeni. Zato se trudi, da bi jih pripravil za te naloge. Misel mu je zvenela razumno, čeprav ni razmišljal dalje, kot do konca vojne. Naprej, tako je upal, bodo stvari že pametno urejali. Glavno je, da preženejo Nemce iz dežele.

Sedel je na odžagani deski in gledal, kako borci počasi kapljajo na politično uro. Med zadnjimi je prihajal Robi. Z zanesljivimi koraki športnika, ki mu trideseta leta in knapovščina še nista načela gibkosti, je stopal proti smreki. Z rahlim stokanjem, ki je že naznanjalo veselje do prismodovanja, se je spuščal na pručico, na svoj prestol, kjer je kraljeval med političnimi urami. Popravljaj si je jekleno čelado, ki je dala njegovemu košenemu, ostremu, na trenutke tudi pavilionskem obrazu, tako čuden izraz. Trdota lic, ki jo je še poudarjala nemška čelada, se je mešala z nabritimi potezami, hlinjeno prostodušnostjo, tako da je bilo vsak hip mogoče pričakovati spremembo.

Za Robijem sta se prikradla k smreki Tonči in Dolef. Tonči je na svojem otroškem obrazu še kar dobro skrival veselje, da sodeluje v norčiji, medtem ko se je Dolef, brat tako resnega politika, kot je bil Bolhart, pristržno muhal. Darko se je pogosto čudil tej razliki. Bolkarta je bila sama resnost, zavzetost, politika, Dolefa samo veselje. Tih, da bi bil čim manj opazen, je prihajal k njim nizki Marjanček. Dobro se je ujel z revirci, rad bi se z njimi posem izenačil, kar mu je v preklinjanju še najbolj uspelo, ni pa še mogel povsem pretrgati discipline, ki se je je navadil v dotedanjem partizanskem življenju. Zato tudi v prismodarijah ni odkrito sodeloval, ampak samo napol. Ni prisedel pod smreko k Robiju, Tončiji in Dolefu, ampak je sedel za tri korake bližje četici, da je bil nekak umetni člen med »podsmrekarji«, kot so imenovali tri veseljaške revirce, in preostalo četo.

Andraž, njihov politični vodja, koroški rojak, ki se je vrnil v svojo ljubljeno deželo iz Srbije, kjer je bil komisar slovenske partizanske čete »Ivan Cankar«, se je v svojih predavanjih zelo trudil, da bi v razumljivem, preprostem jeziku, s čim manj tujkami razložil, kakšne naloge jih čakajo po zmagoviti končani revoluciji. »Partizanska oblast,« so mu najprej odgovarjali. »Oblast tovarštva, enakosti, poštenja.« Andraž jim je potlej razlagal, da se mora delavski razred po revoluciji ukiniti kot razred, s tem bo ukinil tudi druge razrede in ustvaril pogoje za brezrazredno družbo. Razumevanje tega je bila huda zapreka, pred katero so poslušalci onemogli obstati. Dane, edini čisti ljubljčan, se je trudil, da bi stvar razumel in jo razložil tudi drugim, pa mu je hudo spodletelo. Tudi domačin, Korošec Pušnik, ki je ubežal policistom, ko so

ga prišli aretirati in je kazal posebno veselje do političnega dela, kot kmet tega ni mogel prav razumeti. Zmerom je k delavcem mešal kmete, prehajal na najbolj zavedne kmete. Še drobna Tanja, ki je pred kočo z roko pisala poročila, da ne bi motila predavanja, kljub svojim šestim gimnazijam, si tega ni zadovoljivo razložila. Darko je posumil, da zato, ker Tanjo oblast ni zanimala. Zmerom je govorila le o svobodi. Potem je Andraž povedal, da vsak razred ki je na oblasti, (tudi delavskemu razredu to ne bi bilo prizanešeno), skuša, ko se utrdi na oblasti, zatirati vse druge razrede. V začetku je to prav, vendar družba ne bo svobodna, če bi katerikoli razred zatiral druge. Zato mora tudi najbolj napredni razred, to je delavski razred začeti razmišljati in delovati, da bo ukinil tudi sebe kot razred, da bo prenehala vsaka tiranija in bodo v prihodnosti lahko organizirali brezrazredno družbo.

Ta razlaga je bila takoj razumljivejša in Darko je začel pogledovati, kako so jo razumeli borci. Pogled mu je obstal na Robiju. Počasi, kot spodžagano drevo, ki se nagiba z zagozdo, se je povijal na stran, dokler ni krepko prdnil. »No, pa je slo,« je zadovoljen zastokal.

»Po takem ti je pa precej lažje,« je modro, kot da razume prebaune težave, dodal Dolef: »Stari so govorili — pomaga za devet dohtarjev.«

Smeh, ki je najprej zmogel Tončija, je Marjančka le oplazil, dokler se ni prelomil v razposajeno hahljanje koroških novincev. Andraž je gledal podsmrekarje mrko in duje; Dane, ki je prihajal iz bolj vzgojene okolja, je zgrajajoče odmajeval z glavo, medtem ko je bil videti Pušnik, prekinjen v trmoglavem premišljanju, hudo užaljen. Vilč pa je grozeče bliskal z očmi, prikimaval, da bodo z Robijem že poračunali.

Edini, ki je ostal pri vsem tem navidez miren, je bil Robi, ki je ceremonijalno prižgal visečo pipo. Zadovoljen je povlekel nekaj dimov, v tem pa se je spet vmešal Dolef: »Le podkadi mu, hudiči. Tako ga boš pregnal iz črevesja.«

Zdaj je še Robi bušnil v krehot. Široka ramena so se mu stresala v kratkih sunkih, slabo pričvrščena čelada mu je zdrsnila na levo stran obraza. V tem hipu mu je manjkalo le še okrogel obraz, ki so ga vzbuhili kruhovi cmoki in velike količine piva, krčmpirjast nos, pa bi bil podoben značilnim slikam iz »Dobrega vojaka Švejka«, ki je po čudnem naključju začel v koroške planine.

»Mirujte, prismođe,« je zaupil Darko, da bi opomnil prijatelje, kako s svojo željo, da bi se upirali političnim uram in zabavali druge, že hudo pretiravajo. Gledal jih je ostro, dokler niso povsem utihnil.

Dolgo je opazoval Tončija, ki je kradoma pogledoval Tanjo. Medtem je prinesla iz zemljanke pisalni stroj. Čeprav je bil na planini še sneg in že precej hladno, je trmoglavo udarjala s prsti po starem pisalnem stroju. Že nekajkrat si je ogledoval njene drobne, krhke prste, ki so bili tako nežni, da bi se lahko v mrazu, ob udarjanju, razdrobili.

»Pa tale pater Auriemma uči večjo krivo vero kakor učenjaki, ki jih cerkev proglašajo za krivoverce. Ja, ali pa tale pater Spinelli... Hm, to mora biti neki pisec o čudežih matere božje,« pomislil Žef, ko bere neko prigodbo, ki jo je neki pater s tem imenom zapisal pod številko 65 in ji dal letnico 1611 (torej čas, ko so v naših krajih preganjali luterance), ko se je »prigodilo pri imenitni kapelizi Matere boshje v Montevergine« na binkoštno soboto, ki so jo »ljudje, ki se jih je bilo prav veliko nashlo, ta prasnik s plesam, nesmernim shertjem in pitjam in s drugim nesposobnim obnashanjem ognusili. Na naglim je vstal ogenj v kerzhmi, kjer so bili vsi sbrani, in manj kakor v poldrugi uri je vse poslopje pogorelo in vezh ko petnajst sto ljudi je poginilo. Pet pershon, ki so shive ostale, so povedale, da so vidile samo Mater boshjo, ki je s dvema baklama kerzhmo sashgala, in so svoje govorjenje s prisego poterdile...« Hja, tisoč petsto ljudi? Potem je morala biti večja kot največja cerkev, če pomislim, da so še plesali... In Marija z dvema baklama? O dobra mati božja... Kakšna laž! Kakšne neumnosti... In tu so še svetinjske kot šesto dejanje pobožnosti do svete device Marije »shkapulir nositi...« Kakor si lahko mislimo, sanizhujejo krivoverzi nashih zhasov to poboshnost... Hja, to je trgovina s svetinjami. Ne, mati božja, marveč denar, pridobljen od svetinjc, žegnjanj, plačanih cerkvenih opravil...«

In Žef že bere o mnogih papeževih listkih in z njimi povezanih odpustkih in nekih patrih — Krassetu in Lezzani — ter njunem pripovedovanju o škapulirju z gore Karmel in nekem Angležu Simonu Stoku, ki se mu je »proti leti 1257 presveta Deviza prikasala« in mu povedala, da bo sleherni, ki bo nosil škapulir z gore Karmel, odrešen večne smrti: »Prejmi ljubi sin, ta shkapulir svojiga reda, v snamenje, da si s menoj sklenjen; ti in vsi karmeliti imejte pravico, de zhe v njem umerjete, vam ne bo treba vezhniga peklenskega ognja terpeti.«

»Zares, ta pater Krasset, ga zares krasi,« Žef zmajuje z glavo nad prav nekrščanskim praznoverjem, ki so ga zganjali že omenjeni patri, pa tudi papeži, kakršen je bil Janez XXII, ki se mu je tudi »Marija Deviza prikasala in mu sapovedala« oznaniti, da bodo vsi, »kteri bodo ta shkapulir nosili, v saboto po svoji smrti iz viz resheni«. In to je oznanjal tudi papež Aleksander peti, pa Klemen VII, bilo pa je tudi »od drugih papeshev poterdjeno«, kakor ravno ta pater Krasset govori. »Zares, lahko bi bral: kar ga ta pater Krasset krasi. Pa tudi tile papeži od Janeza XXII. do Pavla V.,« razmišlja Žef, čeprav ne ve, da so ti papeži vladali cerkvi poleg drugih papežev med leti 1305 do 1621. »Škapulir z gore Karmel, škapulir žalosti Marije device, škapulir svete Trojice, škapulir brezmadežnega spočetja...« Hja, vse te škapulirje je torej treba dobiti. Kakšno praznoverje ti škapulirji in zgodbe. Kakšne bedaste laži kakor tale o salzburskem škofu Eberhardu, ki ga je, kakor tu piše »videl nekoč« svet menih v podobi majhnega otroka v narozhji Marije Devize, ktera mu je rekla: Lej, to je moj sin Eberhard, kteri mi ni nikoli nishz odrekel... Le zakaj vse te izmišljotine? Le zakaj vse te laži? Je ta, ki je pisal, verjel v to, kar je pisal? Najbrž ne. In če ni verjel, potem tudi ni verjel ne v nebesa, ne v pekel... Cerkev pa mu ni rekla, da je lažnik!«

Ko bi Žef bral Cankarja, bi mu ob razmišljanju o cerkvi pritrdil: hiša laži, hinavščine in razbojništva...

75

Miha Klinar TIGROVEC ŽEF

JUTRO JE ZOPET MRZLO. V okencu pod stropom je nebo z zvezdami. To je prvo, kar opazi Žef, ko se prebudi.

»Zunaj je prav gotovo slana.«

Ta misel je neprijetna. Še bolj neprijetna pa je zavest, da je sinočnji večer zapravljal z branjem tistih neumnosti iz Matijevega molitvenika.

»Takole po neumnem sem zapravljal večer, namesto da bi si napravil srajce iz papirja.«

Zdaj seveda ne bo utegnil. Čaka ga cela množica jutranjih opravil: konj, peči v gospodovi vili in še in še...

»Sicer pa...« prisluhne, da bi slišal hrzanje konja ali Matijevo dihanje.

Ne hrzanja ne Matijevega nadušnega dihanja ni slišati.

»Torej jih še vedno ni?«

Zdaj je Žefu zopet prav, da je sam. Lahko si bo urezal srajce iz papirja. Dovolj časa ima, saj je vstal kakor navadno točno kakor ura, ne da bi bilo treba, da bi ga prebujal angel kakor tistega, o katerem je včeraj bral v Matijevem molitveniku in čigar ime je že pozabil.

»Hja,« to je Žefov vzklík razočaranja, ko razgrne Slovenski narod, da bi si iz njega urezal papirnato srajco. »Moral bi imeti lepilo.«

Slavko Tarman

5

Od Sredozemlja do Atlantika

Ogled NIZZE smo opravili po obalni promenadi. Posebna zanimivost je hipodrom in civilno letališče. V novem delu nas je presenetila moderna arhitektura. Francosko-ameriško poslovno spogledovanje je opaziti na vsakem koraku. Občudujemo čudo turistično-hotelske zmogljivosti HILTON SEMIRAMIDE HOTELA. Ta dosežek je plod sodelovanja z gigantom turistične dejavnosti MORGANOM HILTONOM. V ilustraciji naj omenim, da ima zgoraj imenovani trust po vsej zemeljski obli posejanih 10.000 najsodobnejše urejenih hotelov visoke A-kategorije.

KRALJICA AZURNE OBALE — CANNES.

Moderna asfaltna magistrala se bolj in bolj zajeda v celino. Sledijo prijetne ribiške vasi in pristanišča regat. Povsod so parki skrbno negovani.

Zavoj — predor in prvi pogled na paňoramo CANNESA. Med skrbno urejenimi parki se prepletajo prometne arterije. Prav danes 12. maja je tukaj službena razglasitev »MISS CINEMA DE FESTIVAL-70«.

Barvni panoji nas opozarjajo na to elitno prireditve. Avtobus zapelje po široki mestni promenadi BOULEVARD DE LA CROISSETTE. Dolga je tri kilometre, zaključuje se pri cannskem rtu. Med deseto in trinajsto uro dopoldan srečaš na tej promenadi smetano snobov in finančnih mogotcev.

Naš cilj je ogled FESTIVALNE PALACE. Že vrsto let je v prvi polovici meseca maja projekcija filmskih dosežkov preteklega leta. Pred festivalno palačo smo videli celo ameriškega režiserja grozljivk in krimifilm — ALFREDA HITCHCOCKA. Toda o tem pozneje.

Kot nevesta v belem je pred nami PALAIS DE FESTIVAL — festivalna palača. Zastave tridesetih držav — udeleženk festivala veselo plapolajo v vetru — med njimi je tudi naša — jugoslovanska. Za ogled projekcije vrhunskih filmskih dosežkov nam ni preostajalo denarja. Pa tudi »svečana oblačila« smo pustili v našem prehodnem domu — v avtobusu.

Vodič nas je spodbujal naj pohitimo do kopališča PALM BEACH, kjer naj bi bila svečana razglasitev »MISS CINEMA-70«. Vprašanje je, če bomo pravočasno prispeli do pričetka, kar se nam je končno posrečilo. Množica TV-reporterjev, fotografov je na preži. Prvo mesto in naslov MISS CINEMA je osvojila Alžirka, drugo Nemka, tretje mesto je pripadlo Poljakinji. »Ujeli« smo spektakel in videli poleg uradno priznanih lepotic tudi »zvezdice«, katerih lepota (ali pa tudi ne!) — šele vzhaja. Človeku se enostavno zasmili ta nehumana »tortura« in ocenjevanje »šibkejšega« spola. Kot ostala gospodarska dejavnost je tudi lepota in šarm deklet postala ekonomska nuja in potreba civilizacije 20. stoletja. S predstave odhajamo razočarani in z grenkim priokusom. »Razgrete« živce si hladimo v mestnem parku.

Morda nekaj značilnosti samega mesta. Prvič omenjajo ribiško naselje CANNES leta 1070. Vzpon doživi mesto v letu 1834. Tega leta napravi lord Brongham v Angliji reklamo za prijetno letovanje. V naslednjem desetletju rastejo v mestu vile, hoteli in zasebni penzionji kot gobe po dežju. Že tedaj, t.j. v prejšnjem stoletju, je bila znana oblika prodiranja in prelivanja privatnega kapitala v donosno turistično dejavnost. CANNES in NIZZA sta tudi v zimskem času zasedena. Mesto CANNES ima 4.000 sodobnih vil v zasebni lasti. To število predstavlja jedro zasebnega gostinstva. V državni lasti je preko 2.000 hotelov. S tem potencialom je danes letoviško mesto CANNES v Evropi največji turistični velikan. Ima svojo igralnico, solidno pristanišče jaht, več muzejev, festivalno palačo in vrsto zabaviščnih prostorov.

Parki so za naše pojme prava paša za oči. Kaj bi tudi ne bili. Izredno milo podnebje, sonce skozi celo leto in brez snežnih padavin — to so naravnost idealni pogoji za bujno rast.

Iz parka vodi pot vzdolž CROISSETTE. V opoldanskem pripeki je živ-zav pri festivalni dvorani opadel. Zastave — držav udeleženk živahno vilirajo, gnane od burje. Kopalcev ni v morju. V opoldanskem soncu je pred festivalno palačo užival lepoto morske sinjine, že malo naveličani sivolasi režiser ALFRED HITCHCOCK.

Jeseniške novice

Na torkovi seji komiteja občinske konference ZK Jesenice so govorili o nekaterih nalogah komunistov, o pripravah na sklic občinske konference ter o ideološkem izobraževanju članov ZK.

Na seji je bila iznešena vrsta nalog, ki čakajo komuniste. Predvsem pa je potrebno ponovno ustvariti politično klimo, kot je bila lani takoj po pismu tovariša Tita in izvršnega biroja ZK Jugoslavije. Komunisti so dolžni aktivno delati pri uresničevanju ustavnih dopolnil in sodelovati v javni razpravi o osnutkih ustav in drugih dokumentih, ki bodo še v javni razpravi.

Dolžni so tudi aktivno delovati v družbenem in političnem življenju. Po narejenih analizah namreč kar 43 odstotkov komunistov ni aktivnih. V zvezi s pripravami na 7. kongres ZKS in 10. kongres ZKJ pa naj bi v vsej osnovnih organizacijah obravnavali pripravljene materiale in se tudi čimbolje kadrovske pripravili.

Na seji so se dogovorili, da bo občinska konferenca ZK Jesenice 30. oktobra, na kateri bodo govorili o vseh omenjenih nalogah. Navzoči so poslušali informacijo o ideološkem izobraževanju članov ZK. Dogovorili so se, da bodo temu vprašanju posvetili posebno sejo komiteja.

V ponedeljek 1. oktobra, je bila na obisku na Jesenicah tričlanska delegacija strokovnih sodelavcev predstava Zveze komunistov Jugoslavije iz Beograda. Spremljal jih je Vlado Janžič, član sekretariata CK ZK Slovenije. V pogovoru s predstavniki občinske konference ZK in predstavniki drugih družbeno političnih organizacij občine, so se zanimali o politični situaciji pri nas, kako se pripravljamo oziroma se bomo pripravljali na 10. kongres ZK Jugoslavije ter kako uresničujemo pismo tovariša Tita. Člani delegacije bodo obiskali še nekaj večjih občin v Sloveniji, na Gorenjskem pa še občino Kranj.

Občinska zveza za telesno kulturo Jesenice je v ponedeljek 1. oktobra sklicala razširjeno sejo konference, katere se je udeležilo zadovoljivo število športnih delavcev naše občine. Na dnevnem redu je bila razprava o zvezni in republiški ustavi, o dokumentu o kadrovski politiki v naši občini in pa o statutu bodoče temeljne samoupravne telesne kulturne skupnosti. Razumljivo, da je bilo največ govora o predlogu statuta temeljne skupnosti, katere osnutek je že v javni razpravi.

Iz leta v leto uspešnejša akcija »lepe rože«

Komisija za ugotavljanje uspešnosti akcije »lepe rože«, katero že četrto leto pospešuje Turistično društvo Jesenice, je pred kratkim ponovno pregledala vsa naselja od Potok do Hrušice. Ugotovila je, da je iz leta v leto na tem območju več prebivalcev, ki imajo svoje balkone, okna in vrtove okrašene z rožami. Glede na to, je komisija predlagala, da naj bi letos prejelo več prebivalcev posebna priznanja kot prejšnja leta. Upravnemu odboru društva so že predlagali večje število kandidatov.

Navzoči so izražali svoja mnenja, kako naj bi bila telesna kultura v bodoče organizirana v naši občini, pri čemer bi bilo treba, glede na to, da je tekmovalni šport dobro razvit, večji poudarek dati splošni telesni vzgoji in aktivni rekreaciji. Ker je ustanovna skupščina temeljne telesno kulturne skupnosti Jesenice

Na dan pionirja

V soboto, 29. septembra na dan pionirja, smo se že zgodaj zjutraj s skrbjo ozirali v nebo kakšno bo vreme, kajti pred nami je bilo dolgo potovanje »Po poteh kmečkih upornikov«. Ob določenih uri smo se odpeljali z avtobusom z Jesenic pionirji in njihovi mentorji iz osnovnih šol jeseniške občine.

Megla nas je v ljubljanski kotlini spremljala vse do Šmarjeških Toplic, od tal se je dvignila le toliko, da smo lahko opazovali naraslo Krko, ki je ponekod daleč prestopila svojo strugo. Na štajerski strani nas je objelo toplo sonce in nas spremljalo ves dan. Ko smo prispeli v Kumrovec, nam je bilo že pošteno vroče. Tu smo si najprej ogledali Titovo rojstno hišo in si ogledali obsežna gradbišča spominskega doma. Po ogledu smo nadaljevali vožnjo in se v Hrvaškem Zagorju ustavili šele v Krapinskih Toplicah, kjer so nas pred osnovno šolo pristrčno sprejeli prosvetni delavci te šole. V veliki novi šolski jeditnici so nam pionirke postregle z izdatnim kosilom, ki se je vsem zelo prilagelo po dolgi dopoldanski vožnji.

Tu smo zvedeli veliko novega. Tovariši, ki na šoli poučuje zgodovino je vedel marsikaj povedati iz starejše in novejše zgodovine in o

Letos rešen problem vode v zahodnem delu Jesenic

Prejšnji teden so delavci SGP Sava in podjetja Vodovod Jesenice pričeli z graditvijo druge etape vodovoda od Peričnika do Jesenic. Predvidoma bodo še letos položili približno šest kilometrov salonitnih cevi s premerom 40 cm, katere so že razpostavili po trasi od Mlak do mostu čez Savo na Hrušici. Delavci gradbenega podjetja so pri tem delu posekali približno kilometer gozda, z buldožerjem odstranili gornjo plast zemlje, z mehanskim kopačem pa delajo jarek, v katerega delavci podjetja Vodovod sproti polagajo cevi.

To delo bodo opravili najprej do Hrušice in če bo vreme ugodno nadaljevali vse do Pejca, kjer je zbiralnik za zahodni del Jesenic. Za ta dela so pri podjetju Vodovod predvideli 700.000 pri skupščini občine pa 300 tisoč dinarjev. Ko bo voda pritekla po teh novih cevih, jo bo dovolj za področje, ki ga napaja zbiralnik na Pejcah.

Da bi odstranili tudi probleme pomanjkanja vode v vzhodnem delu Jesenic, Koroške Bele, Lipc in Dobrave, predvidevajo do leta 1975 vodovod od Pejca ustrezno podaljšati. Za uresničitev tega, to je za dovoljno preskrbo Jesenic in okolice z vodo, pa bodo potrebovali približno dvakrat toliko denarja, kot so ga predvideli za letošnja dela. B.

predvidena že za 27. oktober, je naloga športnih delavcev, da organizirajo javne razprave o statutu v vseh osnovnih športnih organizacijah, da aktivno sodelujejo tudi v razpravah o predlogu statuta občine ter da izberejo take delegate, ki bodo lahko doprinesli k razvoju športa v celoti.

gospodarskih dosežkih tega kraja v povojnem času. Pred odhodom so nam pionirji priredili kratek kulturni program. Slovo je bilo res pristrčno in marsikoga je ganilo gostoljubje in prijaznost zagorskih ljudi.

Naša pot je vodila naprej proti Stupici, kajti naš cilj potovanja je bil ogled krajev, kjer so se pred 400 leti borili kmečki uporniki. Že od daleč smo zagledali velikanski spomenik Matije Gubca. Na spomeniku opravljajo zadnja dela. Do 20. oktobra mora biti vse nared, ko bo odkritje spomenika. Spomenik, ki je res nekaj veličastnega, je delo hrvaškega kiparja Antona Augustinčiča, Mestrovičevega učenca, ki je med drugim po vojni izdelal tudi velikanski kip alegorije miru na konju pred palačo ZN v New Yorku. S hriba smo opazovali obširno stubiško polje, kjer so pred tolikimi stoletji prelivali kri uporni kmetje. Pot smo nadaljevali do »Gubčeve lipe« v Gornji Stubici. Presenečeni smo obstali pod mogočno, približno 600 let staro lipo, ki je še višja od stolpa stubiške cerkve. Pod to lipo je Matija Gubec dal zadnja povelja svojim vojščakom preden so odšli na odločilni boj proti Zagrebu. Na mogočne veje lipe so po tragičnem porazu obešali upornike. Lipa je skrbno negovana in čeprav je vanjo pred leti udarila strela še vedno stoji vsa dostojanstvena, kot bi se zavedala, da je živ spomenik na krvave dogodke pred 400 leti.

Polni nepozabnih vtisov smo se ponovno ustavili v Stubiških Toplicah. Medtem ko se je mladež prekopecala v vodi smo se ostali gledi na toplem zagorskem soncu in opazovali prijetno okolico ter se čudili naravnemu pojavu, kajti tu privre voda iz zemlje segreta na 90 stopinj Celzija, tako, da jo morajo hladiti v posebnem hladilniku, preden je uporabna za kopanje in zdravljenje revmatičnih obolenj.

Toda čas nas je neusmiljeno priganjal in že smo bili na poti domov.

To poučno potovanje je najprizadevnejšim pionirjem omogočilo občinska zveza prijateljev mladine Jesenice, kot skromno darilo za njihov praznik — dan pionirja. Iv. Torkar

Predlog izhodišč radovljiških sindikatov o novi organiziranosti

Na skupnem posvetu vseh predsednikov osnovnih sindikalnih organizacij v občini, dne 27. septembra, so obravnavali predlog statuta o izpopolnjevanju nove organiziranosti v občini. Predlog temelji na spremembah našega družbenoekonomskega in političnega sistema, ki so izražene v osnutkih besedil nove zvezne in republiške ustave in narekujejo tudi nekatere spremembe in izpopolnitve v organiziranosti sindikatov.

Izpopolnitev sindikalne organiziranosti v občini mora temeljiti na izhodiščih, da sindikati postanejo tribuna za čimbolj neposredno izražanje interesov delavskega razreda.

Po sedanjih organizacijski strukturi, so na področju občine imeli naslednje občinske in medobčinske organe sindikatov in zveze sindikatov: občinski svet Zveze sindikatov, predsedstvo občinskega sveta kot izvršilni organ, občinski odbor sindikata delavcev industrije in rudarstva, občinski odbor sindikata delavcev družbenih dejavnosti, občinski odbor sindikata delavcev storitvenih dejavnosti in medobčinski odbor sindikata delavcev prometa in zvez.

Po predlogu nove organizacijske sheme sprejete na 4. konferenci ZSS pa naj bi v bodoče poleg organov Zveze sindikatov imeli 18 strokovnih sindikatov: industrija (6), storitvene dejavnosti (4), družbene dejavnosti (5), kmetijstvo in živilska industrija, gradbeništvo ter promet in zveze pa ostanejo v sedanjih oblikah, le da bodo te nekoliko izpopolnjene.

Po prvem predlogu na osnovi omenjenih izhodišč bi se na področju občine organizirale poleg Obs ZS še naslednje občinske konference oz. odbori sindikatov: konferenca sindikata delavcev kovinske in elektro predelovalne industrije (5 OOS — 2473 članov), konferenca sindikata delavcev tekstilne industrije (4 OOS — 1377 članov), konferenca sindikata delavcev lesno predelovalne industrije in gozdarstva (11 OOS — 2073 članov), konferenca sindikata delavcev gostinstva in turizma (11 OOS — 813 članov), vzgoja in izobraževanje (10 OOS — 345 članov).

Drugi predlog pa predvideva naslednje občinske konference oz. odbore za: kovinsko predelovalno in elektro industrijo, tekstilno industrijo, lesno predelovalno industrijo

z gozdarstvom, gostinstvo, turizem in trgovino (26 OOS — 562 članov), obrt in komunalno dejavnost (16 OOS — 425 članov) in vzgojo in izobraževanje.

Vse ostale organizacije sindikatov, ki nimajo občinskih konferenc oz. odborov pa bi se po dejavnosti vezale na občinski svet Zveze sindikatov oz. ustrezen organ v republiki.

Dokončno podoba nove organiziranosti sindikatov v občini bodo dobili po odločitvi članstva iz OOS. Za uspešno delovanje vseh teh organov sindikata in Zveze sindikatov v občini se bo potrebno tudi primerno strokovno in kadrovske organizirati, je poudarjeno v stališčih predsedstva občinskega sindikalnega sveta.

V Radovljici so mnenja, da naj se bodoče najvišje funkcije v sindikatih in občinskih zvezah sindikatov opravljajo neprofesionalno, oziroma da naj bodo predsednik in podpredsednik Obs ZS in predsedniki konference oz. odborov volonterji.

Za neposredno izvrševanje strokovno političnih nalog sindikata in Zveze sindikatov pa bi imenovali dva profesionalna sekretarja (strokovno politična delavca).

Sekretar Obs ZS bi bil odgovoren za delo in koordinacijo Obs ZS, za koordinacijo dela vseh tistih OOS, ki bi se direktno vezale na Zvezo sindikatov (oz., ki nimajo občinskih odborov). Poleg omenjenih funkcij bi bil še odgovoren za administrativno in finančno službo.

Sekretar strokovnih sindikatov pa bi bil neposredno odgovoren za koordinacijska dela občinskih odborov in njihovo neposredno izvrševanje nalog in sodelovanje z OOS.

V 14 gospodarskih panogah in družbenih dejavnostih bodo po predlogu imeli 89 osnovnih organizacij sindikatov, ki zajemajo 9894 članov sindikata. JR

Novice iz radovljiške občine

Izvršni odbor občinske zveze za telesno kulturo je v ponedeljek razpravljal o pripravah za ustanovitev temeljne telesne kulturne skupnosti v občini. V zvezi s tem je proučil možnosti za nadaljnji obstoj OZTK v okviru nove samoupravne skupnosti. Prevladalo je mnenje, da bo tudi v prihodnje vloga OZTK izredno velika pri delovanju telesno vzgojnih in športnih organizacij v občini.

Po daljšem obdobju se je v sredo 3. 10. sestala skupščina Zveze prijateljev mladine Radovljica. Člani zveze in predstavniki družbenopolitičnih organizacij so najprej poslušali in obravnavali sedemletno poročilo o delu zveze in njenih komisij, nato pa so izvolili nove organe in vodstva ZDM ter delegate za V. skupščino ZPM SRS.

Predsedniki osnovnih sindikalnih organizacij iz vse občine so na skupnem posvetu 27. septembra v Radovljici sprejeli protestno resolucijo s katero najodločneje obsojajo fašistični vojaški prevrat v Čilu in nacistične izpade na Koroškem. Protestno resolucijo so poslali državnemu sekretariatu za zunanje zadeve in republiškem svetu Zveze sindikatov Slovenije.

V torek 2. 10. je v veliki sejni dvorani občinske skupščine zaprisel 90 novoizvoljenih občinskih sodnikov porotnikov. Po zaprisegi so razpravljali o vlogi in pomenu samoupravnega sodstva in osnutkih nove zvezne in republiške ustave.

Po vseh krajevnih skupnostih v občini so z javnimi razpravami o osnutkih ustave že pri kraju. Z razpravami nadaljujejo v delovnih organizacijah in v nekaterih interesnih skupnostih. Posebne razprave bodo te dni pripravili za klub odbornikov, za pravnike, za strokovne učitelje in še nekatere skupine.

Kljub deževnemu vremenu, ki je precej izpraznilo turistične kraje, je bilo še prejšnji teden na Bledu okoli 1800 turistov, medtem, ko je Bohinj ostal domala brez gostov. Hoteli so gostili le posamezne dijaške skupine iz sosednjih republik.

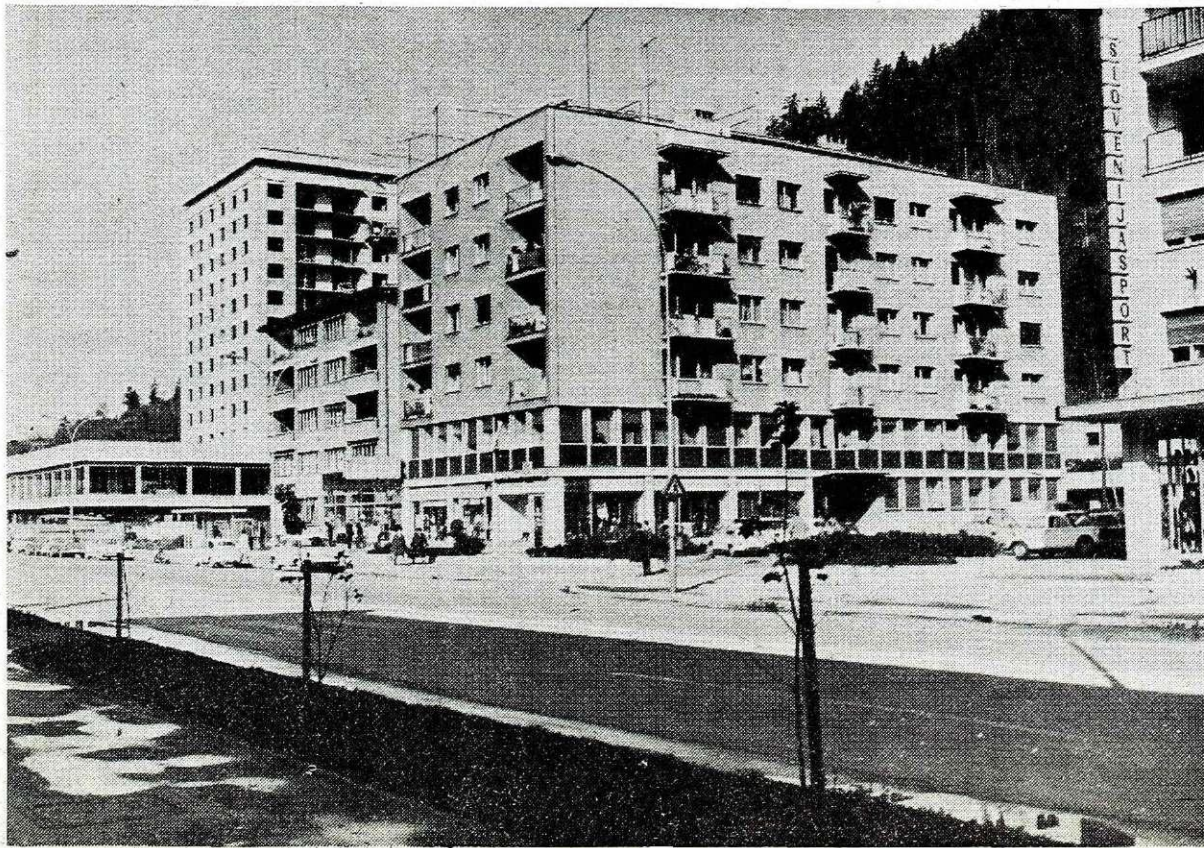
V Kamni gorici so pred dobrim tednom odprli sodobno samopostrežno trgovino, ki jo je obnovila veletrgovina Zivila Kranj. Trgovina, na katero so že dolgo let težko čakali v Kamni gorici, ima 100 kvadratnih metrov prodajnega prostora, skladišče, upravni prostor in sanitarije.

Gostinska šola na Bledu, ki ima od lani svoje prostore v stari osnovni šoli, bo od 15. oktobra naprej organizirala tečaj za ozek profil poklica natakar in kuhar. Tečaj bodo lahko obiskovali le delavci zaposleni v gostinstvu. Zaradi pomanjkanja teh kadrov, bo tečaj precej oblažil potrebe v gostinstvu v radovljiški in jeseniški občini.

Radovljiška podružnica telesnih invalidov je sredi septembra uspešno organizirala prvi izlet za svoje člane po Dolenjski. Na izletu je bilo 47 invalidov, ki so del sredstev prispevali sami, ostalo pa je dala podružnica.

V nedeljo 30. septembra se je v festivalni dvorani na Bledu končalo VI. mednarodno posvetovanje o farmacevtski tehnologiji, ki ga je pripravilo slovensko farmacevtsko društvo. Za to priložnost so od 27. do 30. 9. odprli tudi razstavo farmacevtskih proizvodov.

Po sklepu občinske skupščine bodo v kratkem pripravili posebno brošuro, ki jo bodo prejela vsa gospodinjstva v občini, s podatki o uresničevanju programa izgradnje osnovnih šol, posebnih šol ter varstvenih in kulturnih ustanov. Zbrani bodo tudi podatki o porabljenih sredstvih iz samopriskpeva in kreditov pa tudi o potrebnih finančnih sredstvih za prihodnje.

Naloge kulture — krepitev in prebujanje razredne in revolucionarne zavesti delavcev

Ob izredno dobri udeležbi je bila v petek 28. septembra redna volilna konferenca Zveze kulturno prosvetnih organizacij občine Jesenice. Čeprav so konferenci poleg delegatov prisostvovali predstavniki: ZKPO Slovenije, ZKPO občine Tržič, občinska konferenca SZDL in ZMS, občinskega komiteja ZK in kulturne skupnosti Jesenice, smo imeli vtis, da je prisotnost le formalna, ker je bil skoraj istočasno sklican politični aktiv občine, čeprav bi bilo normalno, da je na konferenci prisoten. Še toliko bolj, ker je bilo na konferenci izrečena dovolj kritična idejnopolična ocena desedanjega dela in snovanja tako v samih kulturnih društvih in organizacijah, kakor tudi mnenje o odnosih političnih organizacij do kulture in njenih problemov ter nakazana pot nadaljnjega razvoja kulture v občini v luči novih ustavnih določil. Uvodni referat o teh vprašanjih je v imenu predsedstva podal predsednik Joža Varl, ki je bil po šestletnem predsedovanju temu organu na konferenci razrešen te dolžnosti, na njegovo mesto pa izvoljen Rudi Makra. V nadaljevanju povzemamo nekaj misli iz uvodnega referata.

Sedanji politični trenutek, je rečeno v uvodnem referatu, zahteva dovolj kritično in samokritično oceno, brez oportunitizma in liberalizma, ki sta bila doslej večkrat prisotna pri ocenjevanju kulturnega dela in snovanja v občini. Objektivno pa je treba tudi ovrednotiti nekatere pomembne premike, ki smo jih dosegli v občini.

»Priznati moramo«, je dejal predsednik, »da tako kot na vseh področjih družbenoekonomskih in političnih odnosov, tudi v sferi kulture nismo bili imuni pred številnimi slabostmi in deformacijami, ki so bile zadnja leta prisotne v vsakodnevem življenju in na katere je septembra lanske leto zelo energično opozorilo pismo predsednika Zveze komunistov tovariša Tita in izvršnega biroja predsedstva Zveze komunistov Jugoslavije. Tudi v naši kulturni sferi se je ukoreninjal oportunitizem, toleriranje obnašanja in pogledov, ki so nasprotovali ideologiji in politiki Zveze komunistov. Močno je bila prisotna drobnolastniška stihija in malomeščanska miselnost. Načelno politiko smo večkrat zamenjali s politikanstvom in različnimi političnimi intrigami. Dovolili smo preveliko razparceliranje kulture tako v republiki kot znotraj občine, večkrat smo izgubili vodilno nit pa tudi pozabili čigava je kultura in komu naj služi. Priznati moramo, da so bile te slabosti v taki ali drugačni obliki, v večjem ali manjšem obsegu prisotne tudi v naši občini.

V interesu nadaljnjega razvoja moramo priznati, da smo v občini precej zanemarili izredno pozitivne in progresivne izkušnje delavske kulture na našem območju tako med obema vojnama, ko prvo obdobje po osvoboditvi. Te pa niso majhne, saj je lansko leto 31. marca preteklo 60 let, ko smo na Jesenicah ustanovili prvo delavsko kulturno društvo Vzemnost, katerega progresivno poslanstvo so po prvi svetovni vojni nadaljevala prosvetna društva Svoboda, ki tudi danes predstavljajo, vsaj številčno, dominantno mesto v občini. Preveč smo pozabili na dejstvo, da je in da mora v delavskem gibanju vsa izobraževalna in kulturno umetniška dejavnost služiti enemu samemu cilju — razredni in revolucionarni prebujanju delavcev. Čeprav je vsa politika občinske zveze slonela na tem spoznanju, pa zaradi oportunitizma, razporeditve in celo društveno razparcelirane kulture, zaprtosti kulturnih društev in organizacij pa tudi zaradi zelo oportunističnega odnosa občinskega družbenopolitičnega vodstva, predvsem Zveze komunistov do teh vprašanj, nam v občini ni uspelo doseči enotnega pogleda, stališč in sploh objektivne ocene o stanju kulture v občini.

V nadaljevanju je predsednik govoril o dosedanjih slabostih občinske kulturne skupnosti in njenih nalogah pri določanju politike in programske usmerjenosti kulture v občini. Poudaril je, da bi v sedanjem času, ko smo brez samoupravnih organov kulturne skupnosti in to delo vodi začasno komisija, morali imeti že v javni razpravi nov osnutek statuta kulturne skupnosti grajenega na novih ustavnih določilih, kot predpripravo za ponovno konstituiranje samoupravnih organov kulturne skupnosti. Na problem kulturne skupnosti je opozorilo predsedstvo ZKPO, januarja 1972 s svojimi »Stališči«, vendar je ostalo to brez pravega odmeva, razen, da je bila leto dni za tem, na predlog aktiva komunistov kulturnih delavcev, razpuščena skupščina kulturne skupnosti in njeno predsedstvo.

Predsedstvo zveze je bilo pri vseh nalogah in problemih kulture v občini aktivno prisotno, vendar pa moramo kritično in samokritično priznati, je v nadaljevanju rečeno v referatu, da je bilo predsedstvo pre malo prodorno pri razvijanju revolucionarne in borbene vloge delavsko prosvetnih društev Svoboda in ostalih kulturnih društev pri uveljavljanju socialistične kulture. Pri

tem pa je treba poudariti, da niti Zveze, niti društva v tem pogledu niso dobila dovolj idejnih, političnih in programskih pobud svojega republiškega vodstva, ter da so občinske zveze delovale brez enotne vodilne misli. Tako smo na Slovenskem razparcelirali kulturo na občinske kulture in znotraj občin na krajevne in društvene. Namesto enotne kulture delavskega razreda in slovenskega naroda, smo ustvarili različne občinske kulture.

Predsednik je za tem govoril o kritičnem stanju prostora za kulturno prosvetno dejavnost oziroma za zadovoljevanje kulturnih potreb občanov predvsem na Jesenicah in Kranjski gori.

V drugem delu referata je predsednik omenjal nekaj dejavnosti, ki v občini pomenijo v nekem smislu vrh kulturnega ustvarjanja in ki presegajo občinske okvire, čeprav ne smemo podcenjevati vsega, morda manj kvalitativnega in manj vidnega amaterskega snovanja v občini, ki prav tako zasluži vse priznanje.

Za začetek gledališke sezone: Šentjakobsko gledališče in Jara meščanka

V nedeljo, 7. oktobra, ob 19.30 uri bomo letošnjo gledališko sezono na Jesenicah odprli z gostovanjem Šentjakobskega gledališča iz Ljubljane. Amatersko Šentjakobsko gledališče, ki velja za eno najrednejših in najuspešnejših slovenskih amaterskih gledališč, v Ljubljani pa uživa že dolga leta pri številni publiki vse priznanje in naklonjenost, se bo jeseniškemu občinstvu predstavilo z uspešno uprizoritvijo komedije srbskega klasičnega dramatika Jovana Sterije Popovića JARA MEŠČANKA ali POGOSPODENA BUTICA.

Jovan Sterija Popović (1805 — 1856) velja za utemeljitelja srbske dramatike in srbskega gledališča. Po njem se tudi imenuje Sterijino pozorje, vsakoletno srečanje jugoslovanskih poklicnih gledališč v Novem Sadu. Jara meščanka velja za eno najuspešnejših in najbolj igranih Popovićevih komedij, ki že skoraj meji na burko, saj je Popović, z namenom, da bi do kraja osmešil jaro gospodo svojega časa in s tem pogospodenost butic vseh časov, uporabil vsa komedijska sredstva. Prav zaradi te lahkotne razigranosti in že skoraj burkaške zapletenosti je Jara meščanka pri publiki še in še priljubljena, čeprav je njena izpoved, vendarle kritična obsodba

Uvodni referat je predsednik zaključil s poudarkom na vlogi in nalogah kulture, ki jih prinašajo določila nove ustave. Določila in duh ustave morata dobiti konkretni odraz v načrtovanju kulture v občini, v društvih in organizacijah. »Seveda pa se pri tem moramo zavdati, da besedilo ustave samo po sebi še ne bo prineslo bistvenih sprememb, bistveno drugačnega pogleda na vlogo kulture v našem razvoju. Za to bo potrebna vztrajna borba za kulturno osveščanje delavskega razreda in vseh delovnih ljudi, ker le v tem je jamstvo za uresničevanje ustavnih dopolnil. To pa pomeni, da se moramo v kulturnih društvih in organizacijah ter organih temeljito spoznati z novo ustavo, ker le tako se bomo lahko vključili med aktivne borce za nadaljni razvoj družbeno-ekonomskih in socialističnih samoupravnih odnosov. To naj bo tudi ena glavnih nalog kulturnih društev in organizacij v sedanjem in prihodnjem obdobju,« je v sklepni misli poudaril predsednik v uvodnem referatu.

Poročilom tajnika Joža Sušnika in predsednika nadzornega odbora Ivana Capudra, je sledila razprava in razrešnica dosedanje konferenci ZKPO. V nov izvršni odbor konference, ki jo sestavlja 29 delegatov, so bili v nadaljevanju izvoljeni: Rudi Makra kot predsednik, kot člani pa: inž. Miro Skube, Jože Sušnik, inž. Franc Legat, Janez Kejzar, Niko Košir, prof. Janko Pribošič, Peter Simonetič in akad. slikar Roman Savinšek. Nadzorni odbor pa sestavljajo: Ivan Capuder, Bibka Košelnik in Janez Ambrožič. Nov izvršni odbor so zadolžili, da na osnovi referata in razprave pripravi ustrezne zaključke in program dela.

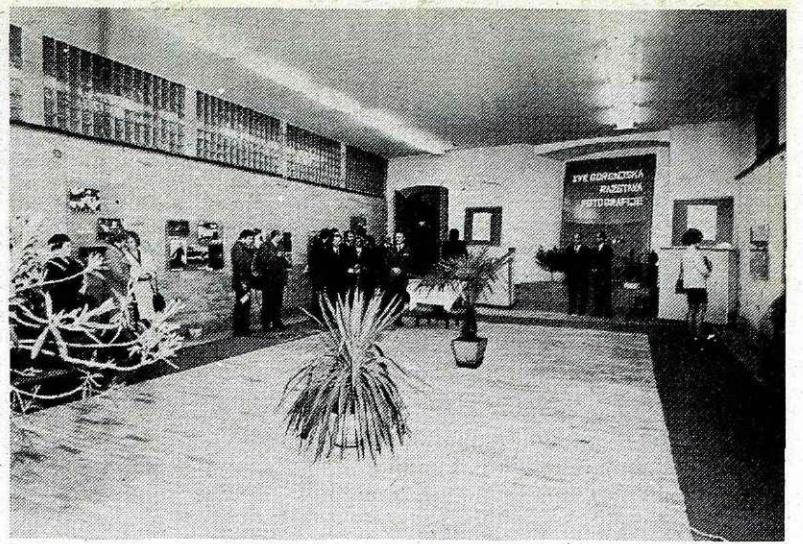
jalovega napenjanja praznih, samovšečnih butic po gosposkem zunanjem videzu in lažni meščanski veljavi. Zato komedija predstavlja tudi vesel in razigran začetek letošnje gledališke sezone, pa tudi prijetno priložnost seznaniti se s tem delovnim in neugnanim igralškim kolektivom. Šentjakobsko gledališče deluje iz istih pobud in v podobnih pogojih kot naše amatersko gledališče Tone Cufar, zato bo nemara tudi zanimiva primerjava med ustvarjalnimi zmogljivostmi naših in ljubljanskih gledaliških navdušencev.

Gostovanje Šentjakobskega gledališča iz Ljubljane je začetek tesnejšega in rednejšega sodelovanja med amaterji Jesenic in Ljubljane. Jeseniški gledališčniki bodo za gledališki abonma Šentjakobskega gledališča odigrali kar sedem predstav uspele igre D. H. Lawrencea SNAHA, šentjakobčani pa bodo v bodoče na Jesenicah rednejši, če ne celo stalni gostje. Že zato, že zlasti pa ker bo uprizoritev nudila dve uri res veselega kulturnega razvedrila, ne velja zamuditi v nedeljo zvečer otvoritev letošnje gledališke sezone s komedijo J. S. Popovića JARA MEŠČANKA ali POGOSPODENA BUTICA v izvedbi Šentjakobskega gledališča iz Ljubljane. -nj-

Kavboj brez miru

V prihodnjih dneh si bodo kinoobiskovalci lahko v naših kinematografih ogledali enega boljših ameriških westernov Kavboj brez miru. Zgodba o treh zvestih prijateljih iz divjega zahoda vas ne bo razočarala.

17. gorenjska razstava fotografije

V galeriji na loškem gradu, so 28. septembra odprli tradicionalno 17. gorenjsko razstavo fotografij. Med razstavljenimi deli so tudi fotografije štirih članov foto kluba Andrej Prešeren z Jesenic. Najboljši fotoamaterjem so podelili jubilejne plakete »1000 let Škofje Loke« in diplome. Plaketo je za doseženo tretje mesto v kategoriji »posameznih fotografij« prejel član FK Andrej Prešeren z Jesenic in sodelavec iz elektrojeklarne Franci SLUGA, v isti kategoriji je prejel diplomu tudi Franci KOLMAN. Prehodni pokal za najuspešnejši klub pa je prejel foto klub Janez Puhar Kranj.

Kino na Dovjem zaprt

Pred nedavnim je bil v Železaru objavljen članek z naslovom »Kulturni dom ali...«, v katerem Mirko Rabič, predsednik KUD Jaka Rabič Dovje Mojstrana, graja obnašanje nekaterih mladih med predstavami v kinu na Dovjem. Pri tem je opozoril prizadete in neprisadete kakšne so lahko posledice, če bodo prvi vztrajali pri svojem početju.

Od tedaj se stanje ni bistveno spremenilo, le petarde so nehale treskati v dvorani in v neposredni okolici. Vse drugo je ostalo v programu razgrajev, ki jih niti ni malo. Najbolj se navdušujejo nad kajenjem v dvorani pred in med predstavo, glasnim in nesposobnim izražanjem ob spremljavi huroškega vpitja in tuljenja, odmetavanjem cigaretnih ogorkov na sobiskovalce (seveda prižganih), lomljenja in preskakovanja stolov, naslanjanjem nog na naslone stolov ali celo na ramena sobiskovalcev, pijančevanjem in odmetavanjem steklenic in kozarcev, vsovanjem biljeterja, ki le zahteva vstopnice itd. Kino obiskovalci, ki niso domačini, izjavljajo, da kaj takega še niso doživeli v kinodvoranah naše ožje domovine.

O vprašanju reda je razpravljal tudi krajevni družbenopolitični aktiv in kulturno umetniško društvo na svojem občnem zboru ter na sejah upravnega odbora in sklenili, da obiskovalce prireditve javno opozarjajo na nevarno stanje in na posledice.

Ker se stanje kljub opozorilu ni bistveno spremenilo, je hišnica, ki je obenem biljeterka in odgovorna za družbeno imovino, predvsem iz tega vzroka prekinila delovno razmerje z društvom in kino podjetjem Jesenice. Društvo je razpisalo prosto delovno mesto hišnika, vendar kot kaže nihče ne želi prevzeti te dolžnosti. Vzroki so znani, nihče namreč ne želi imeti opraviti s tako nevarno publiko.

Tako je nekaj let trajajoče anarhistično početje nekaterih mladih, ki so se le preveč vživeli in posnemali prizore iz prikazanih western filmov, samo sebi napravilo konec. Zaradi takega stanja je prenehalo obiskovati kino predstave mnogo drugih ljudi. Torej je samo stanje prisililo kino podjetje Jesenice in KUD Jaka Rabič, da sežeta po najbolj drastičnem ukrepu. Kino na Dovjem je od 1. oktobra dalje zaprt.

Kam sedaj se sprašujejo mladi. Seveda bi na to morali pomisliti že ob prvih opozorilih. Ob tem moramo pripomniti, da to ni osamljen primer, ko se mladim odpoje gostoljubnost, dasiravno zanje plačajo. Takšna je usoda raznih mladinskih in disco klubov, v našem kraju in tudi drugje. Tudi se ne ve, koliko časa bodo trpeli strah in škodo razni gostinski delavci, ko se razburijo duhovi nekaterih mladih objestnežev.

Kulturno umetniško društvo Jaka Rabič Dovje Mojstrana

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

6. in 7. oktobra amer. barvni film NEVARNA MISIJA, v režiji Harry Keller, v gl. vlogi Tony Franciosa, ob 17. in 19. uri.

8. in 9. oktobra italij. CS barvni film ČRNI MORILEC, v režiji Lucky Moore, v gl. vlogi Klaus Kinski, ob 17. in 19. uri.

10. oktobra jap. barvni film TIHOTAPCI ZLATA, v režiji Jon Fukuda, v gl. vlogi Akira Takarada, ob 17. in 19. uri.

11. oktobra zaprto!

12. oktobra amer. barvni film KRALJ STROJNICA, v režiji Robert Gordon, v gl. vlogi Woody Strode, ob 17. in 19. uri.

13. oktobra amer. barvni film KAVBOJ BREZ MIRU, v režiji Peter Fonda, v gl. vlogi Peter Fonda, ob 17. in 19. uri.

Kino PLAVŽ

6. in 7. oktobra italij. CS barvni film ČRNI MORILEC, ob 18. in 20. uri.

8. in 9. oktobra amer. barvni film NEVARNA MISIJA, ob 18. in 20. uri.

10. oktobra zaprto!

11. oktobra amer. barvni film SLAČENJE, ob 18. in 20. uri.

12. oktobra jap. barvni film TIHOTAPCI ZLATA, ob 18. in 20. uri.

13. oktobra jap. CS barvni film OBRAČUN POBESNELIH, ob 18. in 20. uri.

Kino DOVJE
Zaprto!

Kino KRANJSKA GORA

6. oktobra jugosl. barvni film ŽIVETI OD LJUBEZNI.

7. oktobra amer. barvni film SLAČENJE.

10. oktobra italij. CS barvni film ČRNI MORILEC.

11. oktobra jap. barvni film TIHOTAPCI ZLATA.

13. oktobra amer. barvni film NEVARNA MISIJA.

Kino DELAVSKI DOM JAVORNIK

6. oktobra amer. barvni film LJUBEZENSKE MELODIJE, ob 19. uri.

7. oktobra franc. CS barvni film OBRAČUN NA KARIBIH, ob 19. uri.

13. oktobra amer. barvni film SLAČENJE, ob 19. uri.

Gledališče

NEDELJA, 7. oktobra ob 19.30 uri Jovan Sterija Popović: JARA MEŠČANKA — gostovanje Šentjakobskega gledališča Ljubljane.

ZAHVALA KRVODAJALCEM

Občinski odbor Rdečega križa Jesenice, se iskreno zahvaljuje vsem, ki so pomagali pri pridobivanju krvodajalcev v letošnji krvodajalski akciji.

Posebna zahvala pa vsem darovalcem krvi, ki so tako številno pokazali svojo zavest in pripravljenost do bolnikov, ki so potrebni tega nenadomestljivega zdravila — krvi.

Vsem prisrčna hvala.

Občinski odbor RK Jesenice

Sedanje stanje v jeseniškem športu zahteva korenite spremembe

V zadnjih dveh sezonah smo na Jesenicah pričeli neuspehov in nazadovanja jeseniškega športa v skoraj vseh letnih panogah. Če pogledamo samo zadnjo sezono, ki se izteka, dobimo najbolj nazorno sliko stanja v jeseniškem športu, še prav posebno v letnih panogah pa tudi v nekaterih drugih.

Poglejmo samo nekaj teh! Sredi sezone so iz slovenske košarkarske lige izstopile košarkarice Jesenic, ki so se sezono prej sodile v sam vrh slovenske košarke.

Nogometaši Jesenic so kljub temu, da so bili na pragu višje kvalitete lige, ostali v gorenjski ligi, kjer tudi v zadnjem času, sicer zaradi objektivnih vzrokov, ki so najbrž tudi posledica odnosa do tega športa, ne dosegajo dobrih rezultatov.

Odbojkarji Jesenic so izpadli iz II. zvezne lige, odbojkarice, ki so nekaj časa igrale odlično so proti koncu močno popustile.

Košarkarji Jesenic pa so se po dolgi letih uspešnega nastopanja v I. republiški ligi, že po koncu prvega dela prvenstva zasidrali na zadnjem mestu, kar pomeni, da so se tudi oni poslovili iz lige.

Pred tremi, štirimi leti zelo poživljena lahko-atletika dejavnost je povsem zamrla, isto je z boksom. Namizni tenis je daleč pod kvaliteto, doseženo pred leti.

Jeseniški šport je v vseh letnih panogah, pa tudi v nekaterih drugih, v hudi krizi. Ob tej ugotovitvi, ki ni več nova, se nehote spomnim komentarja nekega mariborskega novinarja, ki je po tekmi naših košarkarjev v Mariboru napisal: »Zgodba o Jesenicah je žalostna. Še pred nekaj leti so bili strah in trepet vseh ekip v Sloveniji, sedaj pa so vreča za nabijanje.«

Takšno stanje v našem športu je že nekaj let nazaj, vendar pa se posledice v nekaterih športih kažejo še v zadnji sezoni. Za neuspehe ne moremo kriviti posameznike, ki z velikim entuziazmom vodijo posamezne klube. Prav tako ne moremo za to kriviti igralce in igralke oziroma tekmovalce, ki že nekaj let delajo v nemogočih razmerah.

Dejstvo je, da je tako v košarkarskem, odbojškarskem, nogometnem pa tudi po vseh ostalih klubih v

občini. Za delo v teh klubih skrbijo trije, štirje športni delavci, ki delajo kljub odgovornosti in nemogočim razmeram, ki vladajo v jeseniškem športu. S kakšnimi težavami in problemi se srečujejo ti ljudje je že nekaj let znano.

Sestanki uprav klubov v vseh letnih panogah so si podobni. Na vseh je prisotno vprašanje kako zagotoviti sredstva in kako se prebiti iz sezone v sezono ob takšnem stanju.

Pri tem pa upravni odbor športnega društva ne naredi ničesar, prav tako je z občinsko zvezo za telesno kulturo in celo športni delavci komunisti mirno gledajo na takšno nemogoče stanje.

Spomnimo se samo atletskega kluba. Ali se je kdo od odgovornih v športnem društvu ali v ostalih športnih organizacijah v občini zavzel za reševanje atletike? Lahko trdim nihče! Kajti v zadnjih letih velja v naši občini načelo: Če si posamezni klub ni zmožen preskrbeti sredstev in pogojev za delo, naj preneha z delom, bo vsaj za druge več ostalo!

Tako so klubi, ki se nekako prebijajo skozi težave postali »mrhovinarji«, ki hitro zgrabijo za borna sredstva propadlega kluba!

Na vse to pa se gleda povsem mirno, brez kakršne koli prizadetosti, čeprav so na isti poti kot atleti še nekateri klubi.

Menim, da so za takšno stanje odgovorni vsi športni organi od upravnega odbora športnega društva, občinske zveze za telesno kulturo, do aktivna komunistov, ki se po dveh sestankih ne sestaja več.

Ti organi delujejo povsem formalno. Na začetku leta poskrbijo za razdelitev finančnih sredstev in sprejmejo nekaj sklepov, ki se izvajajo ali ne, o tem ne vodijo računa in to je v glavnem vse. Vsi drugi problemi po ostanejo na ramenih nekaterih posameznikov, ki z ljubeznijo delajo v klubih.

Tako so za nekatere vodilne športne organe bolj pomembne afere med hokejskima kluboma Jesenice in Olimpijo, problemi smučarjev in njihovih rekvizitov, medtem ko se nihče ne zveni, če »mali« letni športi prenehajo z delovanjem, saj Jesenicam košarka, odbojka, nogomet, rokomet itd. »niso« potrebni. Tak občutek namreč imamo vsi športniki in športni delavci, ki se ukvarjamo z letnimi panogami in najbrž je tudi povsem upravičen.

Priznam, hokej in smučanje, sta za vse Jeseničane veliki ljubezni, če lahko tako napišem. Upravičeno sta na prvem mestu pozornosti. Toda odgovorni športni organi ne bi smeli pozabiti, da je jeseniški železar s ponosom in zanimanjem spremljal tudi uspehe športnikov v »malih panogah«.

Odnos odgovornih do letnih športnih panog se bo moral temeljito spremeniti, kajti ladja jeseniških športnikov se potaplja vedno globje. Ali bomo čakali, da se potopi na dno? Zanima me kdo bo nosil krivdo za brodom letnih športov? Verjetno bodo morali to ravno tisti požrtvovalni športni delavci, ki se sedaj (sicer v zelo majhnem številu) trudijo preprečiti brodom. Resnično odgovorni pa bodo krivdo opravičili z raznimi izgovori.

O vsem tem je treba temeljito premisliti in spremeniti odnos do »malih športnih panog«, ki so ali bi vsaj morale biti osnova množičnosti. Te odnose in nasprotujoča mišljenja bomo morali športniki in športni delavci v občini razčistiti, kar bi bila tudi najbolj konkretna priprava na ustanovitve temeljno telesno kulturno skupnost!

Zadnji čas je, da jeseniški športniki, športni delavci in komunisti v športnih organizacijah ter ostali organi in občani pričnemo z reševanjem politike v jeseniškem športu! Treba je pogledati resnici v oči. Dovolj je besedičenja in metanja peska v oči!

Branko Jeršin

Mednarodno mladinsko srečanje

Goriška podružnica italijanskega alpskega kluba je ob svoji 90-letnici organizirala mednarodno mladinsko srečanje treh dežel na Sella Nevea v Italiji. To srečanje je bilo 29. in 30. septembra.

Srečanja so se udeležili štirje predstavniki slovenskih planinskih društev, med drugim je bil s strani PD Jesenice določen Bogdan Bricelj. Ostali udeleženci, vseh je bilo okoli štirideset, so bili s Koroškega in iz Julijske Krajine.

Na Sella Nevea je bilo prelepo. Mladi so se hitro sprijateljili med seboj. To srečanje je bilo edinstveno. Mladi treh dežel so se srečali in postali prijatelji. Niti malo jih ni motil jezik, saj jih je vezala mladost in skupna ljubezen do narave in do gora. Vsi so bili kot velika družina, ki živi v slogi, harmoniji in medsebojnem spoštovanju.

DOPIŠUJTE V ŽELEZARJA

tekma. Prav zato tudi uvrstitve posameznikov in vrste ne kažejo dejanskega stanja. V resnici so naši mnogo močnejši in bi ekipno lahko segli v sam vrh (do tretjega mesta).

Razveseljivo je, da so tudi na teh tekmah najboljši člani našega smučarskega društva Jesenice.

Vrstni red posameznikov: 1. Zernig (Avstrija) 115 točk, 2. Stahl (Francija) 100 t., 3. Visoka (Italija) 93 t., 26. Željani (Jesenice — Jugoslavija) 20 t., 31. Štravs (Jesen. — Jugoslavija) 14 t., 37. Pesjak (Jesen. — Jugoslavija) 9 t., 37ex Rant (Novinar — Jugoslavija) 9 t., 42. Gorišek (Radovljica — Jugoslavija) 7 točk.

Ekipno: 1. Italija 667 točk, 2. Avstrija 522 t., 3. Francija 230 t., 4. Švica 148 t., 5. Jugoslavija 59 t., 6. Kanada 39 t., 7. Poljska 30 t., 8. ZRN 24 t., 9. ZDA 7 točk.

prof. Janez Šmitek

Jeseniški alpski smučarji najboljši na mednarodnem študentskem tekmovanju

V pričakovanju nove zimske sezone še »stare« informacije o uspehih naših smučarjev na tako imenovanih FIS-U tekmovanjih (študentske tekme v sklopu FIS). Ta srečanja so organizirana v smislu tekmovanj za evropski ali svetovni pokal. Univerziade pa so v bistvu nekakšna svetovna prvenstva študentov. Največje uspehe v zgodovini naših sodelovanj je dosegel Jeseničan Peter Lakota, ki je segel tudi po najvišjih naslovih. Najdlje je bil v ospredju tudi Blaž Jakopič, v zadnjem času pa Marko Kavčič.

Eno od velikih FIS-U tekmovanj, ki štejejo tudi za točko, vsako leto uspešno organizira SK Akademik iz Ljubljane. Naši najboljši smučarji so po večini študentje, vendar dajejo prednost nastopom v državnih reprezentanci, v nezasedenih intervalih po sodelujejo tudi na študentskih

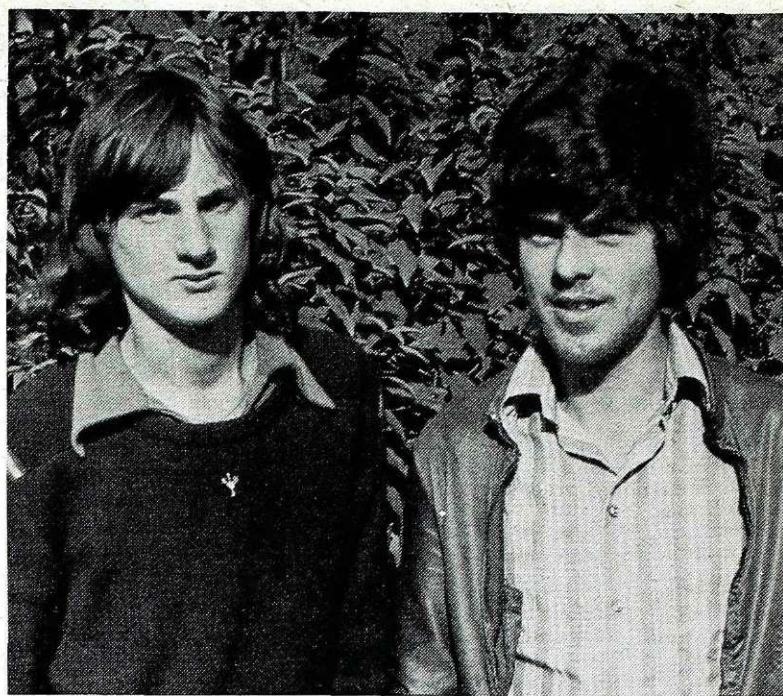
pikniku, na izletu ali na rednem treningu v kaki skupini, v klubu, boste zelo hitro prišli v formo in jo tudi zadržali. Pogoj je le, da se med igrišče. Z improviziranimi igrišči odbojke, košarke, nogometa in tako dalje na travniku ob reki, na igro čim več giblujete v teku in da si privoščite čim manj odmorov. Če boste igrali na ta način, boste že po 40 minutah dosegli normo za pet točk. In če boste igrali šestkrat na teden to zadostuje za normo enega tedna. Igrajte veliko in imeli boste več od življenja!

ZIVLJENJE NAJ BO DOLGO IN USTVARJALNO

Doslej smo v tej rubriki govorili o tistih vrstah trima, ki imajo s stališča aerobnih koristi, hitrega učinka treninga in najmanj zahtevno organizacijo vadbe, največji pomen. Tako smo omenili: hojo, tek, plavanje, kolesarjenje, smučarski tek in nekatere športne igre. Predno zaključimo naš ciklus sestavkov o kondiciji in trimu pa ne smemo pozabiti še ene, žal pri nas popolnoma nepoznane vrsti trima, to je tek na mestu. Na Jesenicah imamo veliko več deževnih kot sončnih dni. Če boste čakali sonce, da boste lahko šli trimat, boste za svojo kondicijo naredili bore malo. Celo trenirani športniki, radi ostanejo doma in lenuharijo, čim je

slabše vreme za trening. V vseh nadaljevanjih sem poudarjal, da je na primer treba teči vsak dan v tednu. Če si resnično želite pridobiti visoko stopnjo kondicije, potem je važno predvsem to, da stopnjujete svojo obremenitev nepretrgano in postopno. Če je vaš program razvoja ali vzdrževanja kondicije na primer tek, vam pa je tek na prostem onemogočen zaradi vremena, potovanja, sramežljivosti, potem vam predlagam, da se odločite za tek na mestu.

Seveda, če lahko tečete na prostem, nima smisla teči na mestu. Tek na mestu je tipična sobna disciplina. Teči v zaprtem prostoru je dobra rešitev tudi za vse tiste, ki se sramujejo trenirati pred sosedi. Nikakor pa ga ne smete podcenjevati. K tej rešitvi se zatekajo tudi vrhunski športniki, ki na potovanjih običajno v neznanih mestih v hotelu in je tak tek pravzaprav edina možna rešitev. To velja večkrat sploh za tiste, ki stanujejo v mestih. Vedeti je treba, da ima tek na mestu vse dobre strani teka razen časa. Na mestu traja dalj časa, da se doseže pozitivni učinek treninga na organizem. Njegova velika prednost pa je v tem, da se lahko opravi na skrivaj in samostojno. Če tečete na primer v svoji sobi, za spušenimi zavesami, ne bo nihče nikoli izvedel kako ste iznenada prišli v dobro

Dorči Kofler in Goran Rabič, mlada alpinista iz Mojstrane, sta junaka, ki sta premagala najbolj težavno smer v Sfinji, raz veveric. Oba alpinista sta sodelavca našega delovnega kolektiva.

Nogomet

LTH : Jesenice 3:2 (2:1)

V soboto, 29. septembra, so jeseniški nogometaši gostovali v Skofji Loki, kjer so odigrali prvenstveno tekmo z moštvom LTH in srečanje izgubili z rezultatom 3:2 (2:1).

Zaigrali so zelo dobro in so bili enakovredni nasprotnik domačim nogometašem. Ponovno so botrovali izredno slabe intervencije golmana, ki je kriv za vse tri prejete gole in neobjektivno sojenje sodnika Drinovca iz Kranja, kateri si je v 78. minuti pri rezultatu 2:2 izmislil prosti strel z roba kazenskega prostora, katerega so domačini uspeli realizirati. Se večjo napako je naredil sodnik, ko ni hotel priznati v zadnjih minutah tekme dosežene regularnega gola, ki je iz prostega strela dosegel Kocjan.

Gole za Jesenice so dosegli: Kocjan in Dušan Donev.

Pionirji so gostovali v Britofu pri Kranju, kjer so odigrali prvenstveno

tekmo s tamkajšnjimi pionirji in zmagali z rezultatom 4:1 (2:0).

Naši najmlajši nogometaši so bili vso tekmo boljše moštvo in so zasluženo zmagali nad svojimi sovrstniki iz Britofa.

Gole za naše so dosegli: Urek 2, Majstorovič in Subotič.

Mladinci so v nedeljo gostovali v Bohinju, kjer so odigrali prvenstveno tekmo z mladinskim moštvom Bohinja in zmagali z rezultatom 12:0 (4:0).

Mladinci so zaigrali tako kot to oni znajo in katastrofa domačih nogometašev je bila neizbežna. Gole za Jesenice so dosegli: Grumerac 4, Mlakar 3, Kovačič 3, Kramar M. in Sulejmanović.

V soboto, 6. oktobra, igrajo člani in pionirji doma prvi z moštvom Bohinja, pionirji pa s sovrstniki iz Skofje Loke. Tekme se pričnejo ob 14. uri in 45 minut.

V nedeljo, 7. oktobra, igrajo mladinci ob 15. uri prvenstveno tekmo z mladinskim moštvom Tržiča doma.

ZAHVALA

Leča, ki sem jih preživela med vami drage sodelavke in sodelavci tako v šamotarni kakor v elektrooddelku, so prehitro minila. Na vas vse me vežejo le prijetni spomini.

Sušilkam v elektrooddelku se najlepše zahvaljujem za darilo ob odhodu v pokoj in vsem želim še veliko uspeha in razumevanja.

Krista Frumen

ZAHVALA

Odboru osnovne organizacije sindikata Skupne službe se iskreno zahvaljujema za prejeto denarno pomoč.

Darinka Lahajnar in Tinka Plahuta

ZAHVALA

Vsem, ki ste počastili spomin draga moža in ata, brata, strica in svaka

ALOJZA BRAJCA

ter nam kakorkoli pomagali, se iskreno zahvaljujem. Posebno Dragu Primožiču, družinam Junež, Brezovec in Poznik.

Hvala zdravnikom in osebju kirurškega oddelka bolnišnice Jesenice za zdravljenje in nego.

Zahvaljujemo se vsem darovalcem cvetja, voznikom osebnih avtomobilov, godbi in pevcm, ki so ga pospremili na pokopališče v Podkoren.

Vsem še enkrat prav lepa hvala!

Žalujoci: žena, hčerka Nana z družino, sinova Lojze z družino in Toni ter ostalo sorodstvo.

ZAKAJ TRIM?

(10)

To je ideja športa za vsakogar, ki bi morala povezati najrazličnejše interese in ki bi omogočila boljše pogoje delovanja vsem tistim, ki si želijo udeleževanja v stanovanski soseski, šoli, športnem društvu itd. Predno bo to primerno urejeno na Jesenicah je še najbolje, da si številni ljubitelji športnih iger sami organizirajo aktivnost v različnih športnih igrah. Športne igre imajo tekmovalno prednost, zato so tudi tako privlačne. Tisto, kar privlači številne privrženke je kompleksnost vpliva na organizem. Borilni moment v igrah je tako prirejen, da omogoča vsakemu udeležencu, da se pokaže kot celovita osebnost in ne samo en njen del. Ker so ljudje v sodobnem svetu vedno bolj številke, jim igre dajejo možnost, da se pokažejo v skupini kot osebnost. V tem dejstvu vidijo sociologi tudi razlog zakaj je v sodobni civilizaciji tako veliko zanimanje za igre. Športne igre pa imajo tudi pomanjkljivost. Nemogoče je igrati sam in predvsem zaradi tega kar potrebujš

Uspešen izpit zrelosti

Vsem resničnim ljubiteljem hokeja na ledu, ki si niso ogledali sobotnega srečanja v prvem kolu za pokal evropskih prvakov med moštvoma Jesenice in prvakom ČSSR Tesle iz Pardubic bo najbrž še dolgo žal, da niso bili priča igri, ki bo še dolgo časa ostala v lepem spominu več kot 4000 gledalcev. Z velikim strahom smo pričakovali dvoboj dveh, po kvaliteti različnih nasprotnikov. Gostje, ki so imeli v svojih vrstah pet reprezentantov »A« in šest reprezentantov juniorske reprezentance ČSSR, so v soboto naleteli na izreden odpor jeseniških hokejistov, ki se niso le uspešno upirali, temveč tudi večji del srečanja nevarno ogrožali gol, ki ga je branil reprezentančni vratar Crha.

Igra, kakršni smo bili priče v soboto zvečer glede kvalitete, razburljivosti, lepote in hitre preobrate na obeh straneh, sodi med tiste, ki se le redko vidijo pri nas. Imena kot so Crha, branilec Vohralik, ter napadalci Martinec, Stastny in Pryl sama po sebi predstavljajo in zagotavljajo vrhunsko igro. Res je sicer, da so gostje prikazali precej hitrejšo in točnejšo igro kot naši, toda domači igralci so to prednost gostov nadomestili z izredno požrtvovalnostjo. Tudi v napadu so se izkazali v številnih napadih in nemalokrat so obrambo Tesle spravljali v obup.

Cepprav so naši igrali izvrstno, čeprav so imeli vrsto izrednih prilik da bi dosegli še ugodnejši rezultat pa moramo priznati, da so bili gostje na istem, kajti to je hokej, kjer se akcije in priložnosti vrstijo ena za drugo. Poudariti je treba tudi to, da je bil naš najboljši mladi vratar Marjan Žbontar, ki ga je trener Afanasijev kljub mladosti postavil že na začetku srečanja v gol. Kljub temu, da je prejel nekaj »pocen« golov, pa zasluži največjo oceno, kajti v številnih situacijah se je izkazal kot da je star rutiniran vratar z dolgoletnim stažem.

Jesenice : ATSE (Gradec) 4:4
(3:2, 0:0, 1:2)

Okoli 2000 gledalcev je bilo razočaranih nad neodločenim rezultatom, še več pa nad slabo igro, ki so jo naši hokejisti prikazali prejšnji četrtki v srečanju za pokal Karavank proti moštvu ATSE iz Gradca. Čeprav smo pričakovali zanesljivo zmago jeseniških hokejistov, so bili gostje enakovredni nasprotnik. Naši so sicer imeli več od igre, pogostejše in nevarno ogrožali gol, toda gostje

Odlična igra
v Gradcu

Cepprav smo se na tistem bali gostovanja naših hokejistov v Gradcu, kjer so v torek zvečer odigrali povratno tekmo za pokal Karavank proti moštvu ATSE, je bil ta strah odveč. Naši so po izredni igri povsem nadigrali nasprotnika in slavili visoko zmago z rezultatom 11:2 (2:0, 2:0, 7:2). Tako so jugoslovanski prvaki dokazali, da je bila slaba igra prejšnji četrtki na Jesenicah proti istemu nasprotniku le trenutna slabost, ki so jo hitro preboleli.

Ze od samega začetka so naši prevzeli igro v svoje roke in diktirali tekmo, tako da domačini na trenutke niso vedeli kako se uspešno postaviti po robu razigranim gostom. Ko so naši po prvi tretjini povedli z 2:0 so v nadaljevanju zaigrali še bolj nevarno, zlasti pa so bili učinkoviti v zadnjih dvajsetih minutah, ko so kar sedemkrat premagali reprezentančnega vratarja Schilcherja. Priložnosti za doseg gola so se vrstile vso tekmo, toda prav Schilcher je bil tisti, ki je bil kljub prejetim enajstim golom, v večini primerov zadnja in najučinkovitejša obramba pred napadi jeseniških hokejistov. Naši so v tretji tretjini vodili že z 11:0, vendar so pri tem nekoliko popustili in so domačini dosegli častna zadetka.

Igra, ki so jo naši prikazali, je samo nadaljevanje odličnega hokeja, ki smo ga gledali v soboto in nedeljo na Jesenicah. Igrali so resno, tako kot jih uči trener Afanasijev in se maksimalno potrudili. Po takem razpletu dogodkov uspeh ni mogel izostati, čeprav je rezultat presenetljivo visok in nepričakovan. To je še en dokaz več, da če naši izpolnjujejo navodila trenerja in če se maksimalno trudijo, dobra igra in odlični rezultati ne morejo izostati.

Gole za naše so dosegli: Poljanšek, Jug, Hafner in R. Smolej po 2, T. Košir, Škrjanc in Felc pa po enega. Jeseniški hokejisti bodo v soboto ob 19. uri pod Mežakljo odigrali prvo tekmo v letošnjem tekmovanju za alpski pokal z moštvom zagrebškega Medveščaka, ki letos prvič nastopa v tem mednarodnem tekmovanju.

D.

Vodstvo gostov se je po tekmi tudi uradno opravičilo našim hokejistom, za izpad, ki so ga začeli gostujoči igralci. Tudi trener Tesle Strida, ki je pred nekaj leti že nastopil na Jesenicah kot igralec, se je izredno pohvalno izrazil o igri in napredku jeseniških hokejistov, za katere trdi, da poleg pomanjkljivosti v hitrosti že sedaj igrajo moderen hokej.

Gole za naše sta dosegla Mlakar 3 in Hafner 1.

Jesenice : Tesla
2:6 (0:1, 1:2, 1:3)

Povratna tekma je bila precej manj razburljiva kot prva, saj sta bili moštvu utrujeni od izrednega tempa, ki sta ga v soboto diktirali obe moštvu. Tudi nepričakovanih obratov ni bilo toliko kot v soboto, saj so gostje imeli večji del srečanja igro v svojih rokah, diktirali tempo in s hitrimi akcijami ter točnimi podajami predstavljali stalno nevarnost za mladega Marjana Žbontarja, ki je ponovil odlično obrambo iz prve tekme in je tudi v drugem srečanju najbolj zaslužen, da naši niso utrpeli še večjega poraza.

Kljub temu je tudi to srečanje minilo v zanimivi, kvalitetni in tokrat izredno fer igri, v kateri so se gostje izkazali z vsemi značilnostmi češko-slovaškega hokeja — hitrim drsnjem, točnim podajam, duhovitim akcijam in izredno tehniko.

Tako so se naši hokejisti poslovili iz tekmovanja za pokal prvakov že v prvem kolu povsem zaslužen, ker so naleteli na boljšega nasprotnika od sebe, vendar so se poslovili častno ter dokazali, da tudi oni znajo igrati pravi hokej.

Gole na drugi tekmi sta za naše dosegla: Ivo Jan in Beravs.

so se izkazali z odlično in izredno preudarno igro v obrambi. Razen tega so gostje imeli v голу odličnega Rudmanna, ki je ubranil vrsto nevarnih in težkih strelcev.

Gole za naše so dosegli: Felc, Hafner, Poljanšek in T. Košir. D.

Jug bo nastopal
za Jesenice

Odlični branilec Lado Jug, ki je nekaj zadnjih let nastopal za ljubljansko Olimpijo se je letos odločil vrniti na Jesenice in zaključiti svojo hokejsko kariero v matičnem klubu. Kot je znano je zaprosil Olimpijo za izpisnico, vendar mu niso odgovorili niti po predpisanim roku, zato je podpisal pristopnico za Jesenice. Uprava HK Jesenic pa je takoj predložila registracijski komisiji pri Hokejski zvezi Slovenije vse potrebne dokumente za registracijo.

Toda po osmih dneh je na Jesenice prišla obrazložitev, da registracijska komisija na intervencijo HK Olimpija zavrača Jugovo prošnjo za registracijo. Kljub temu pa je Jug nastopil že v soboto na prvi tekmi proti Tesli za naše moštvo po sklepu upravnega odbora HK Jesenic. Le-ta je namreč sklenil, da bo Jug še naprej redno nastopal za naše moštvo, ne glede na morebitne kazni, ki bi lahko bile izrečene temu igralcu ali HK Jesenicam.

Na ta način želijo jeseniški hokejski delavci še enkrat opozoriti celotno jugoslovansko javnost, na nepravilnosti, ki se dogajajo v našem hokejskem športu. Jug bo nastopil tudi v državnem prvenstvu in na vseh drugih tekmovanjih. Uprava našega kluba smatra, da je pri zavrnitvi prošnje za registracijo Juga, registracijska komisija ravnila povsem v nasprotju s predpisi in s tem namerno oškodovala HK Jesenice. Zato bodo vztrajali pri zahtevi, da se tega igralca normalno registrira, čeprav bi letos na ta način pokvarili možnosti za normalno sodelovanje v državnem prvenstvu.

OBVESTILO

Komisija za rekreacijo pri Tovarniški konferenci sindikata obvešča vse sodelavce, da bo rekreacijsko drsanje v hali Podmežakljo, vsako sredo od 21. do 22.30 ure.

Pričetek rekreacijskega drsanja je v sredo, 10. oktobra. Vse sodelavce, ki se zanimajo za rekreacijsko drsanje obveščamo, da izkaznice lahko dvignejo v pisarni sindikata Železarne. S seboj prinesite 2 slike kot za osebno izkaznico. Izkaznice niso prenosljive.

Komisija za šport in rekreacijo pri Tovarniški konferenci sindikata Železarne

Tekmovanje modelarjev v Lescah

Pred štirinajstimi dnevi je bilo v Lescah na letališču Alpskega letalskega centra že tradicionalno tekmovanje modelarjev F3 A kategorije radijsko vodenih akrobatskih modelov letal.

Rokomet

Križe B : Jesenice
14:18

V soboto, 29. septembra, so se jeseniški rokometarji v petem kolu prve gorenjske rokometne lige, v jesenskem delu prvenstva pomerili v Križah z ekipo Križe B.

Jeseniško moštvo že na začetku ni imelo sreče pri žrebu za izbiro strani, tako da so morali vso tekmo odigrati proti soncu, kar je najbolj motilo vratarja Krmelja. Naši so v začetku zaigrali zelo slabo, ker so se pač očitno zanašali na finiš v drugem polčasu. Lani so namreč po vodstvu Križ ob polčasu 7:11, na koncu zmagali z rezultatom 26:13.

Jeseničani so kljub slabi igri prvi polčas zaključili z neodločenim rezultatom 9:9.

V začetku drugega polčasa so gostje zaigrali povsem prerojeno. V »njihovih« petih minutah so gostom ušli kar za pet golov in to vse s prestrežanjem žog ter hitrimi protinapadi. Potem pa so zaigrali zopet zelo ležerno tako v obrambi kot v napadu. Ves ta čas je v jeseniških vratih zelo dobro kljub soncu v oči branil vratar Krmelj. Za domačine je bil večkrat nepremagljiva ovira, čeprav so se sami znašli pred njim. Od sedmih sedmercev je obranil kar pet in to samo v drugem polčasu, v prvem pa od štirih tri.

Sodnik Humar iz Podbrezja je sodil za Jeseničane zelo ostro in domačinom dosegal proste strelce. Malo pred koncem tekme pa je še izključil jeseniškega igralca Žmitka za pet minut. Gostje so kljub takim razmeram na igrišču uspeli obdržati pridobljeno vodstvo ter na koncu zmagali z rezultatom 14:18.

Za zmago Jeseničanov pa je bil tokrat najbolj zaslužen vratar Krmelj. Dobro je igral tudi Prešeren, kateremu pa je proti koncu zmanjkalo moči. S to zmago so Jeseničani v vrhu lestvice takoj za Kranjsko goro, ki je do sedaj osvojila vseh možnih deset točk, naši pa jih imajo osem.

Za Jeseničane so nastopili: Krmelj, Rebolj 1, Bagola 2, Pogačnik 2, Prešern 8, Geršak 3, Žmitek 1 in Šturm 1.

V soboto, 6. oktobra, se bodo jeseniški igralci v šestem kolu pomerili na domačem igrišču za osnovno šolo ob 16. uri z ekipo »Gorenjski sejem« iz Kranja.

R. Z.

DOPISUJTE
V ŽELEZARJA

Športni program v soboto in nedeljo:

sobota, 6. oktobra
14.45 pionirska nogometna tekma NK Jesenice : LTH Škofja Loka

članska tekma NK Jesenice : NK Bohinj
16.00 rokometna tekma RK Jesenice : »Gorenjski sejem« Kranj
19.00 hokejska tekma za alpski pokal HD Jesenice : HD Medveščak Zagreb

nedelja, 7. oktobra
15.00 mladinska nogometna tekma NK Jesenice : NK Trzin

Košarka

Trnovo : Jesenice
98:61 (52:24)

Jeseniški košarkarji se niso mogli resneje upirati odličnim domačinom, saj so nastopili brez treh standardnih centrov, tako da je to vlogo prevzel nase mladi in neizkušeni Hrastar, kateremu manjka še veliko treninga. Tako so domačini prevzeli igro v svoje roke že takoj po začetku in na koncu slavili visoko ter zaslužen zmago. Naši so se sicer trudili, toda brez visokih igralcev je bilo vse zaman. Najnevarnejša naša igralca sta bila tudi tokrat Vauhnik in Vujačić, ki sta skupaj dosegla 41 košev.

Koške za HK Jesenice so dosegli: Šmid 10, Vauhnik 24, Vujačić 17, Noč, Babič in Mihelič po 2 ter Hrastar 4.

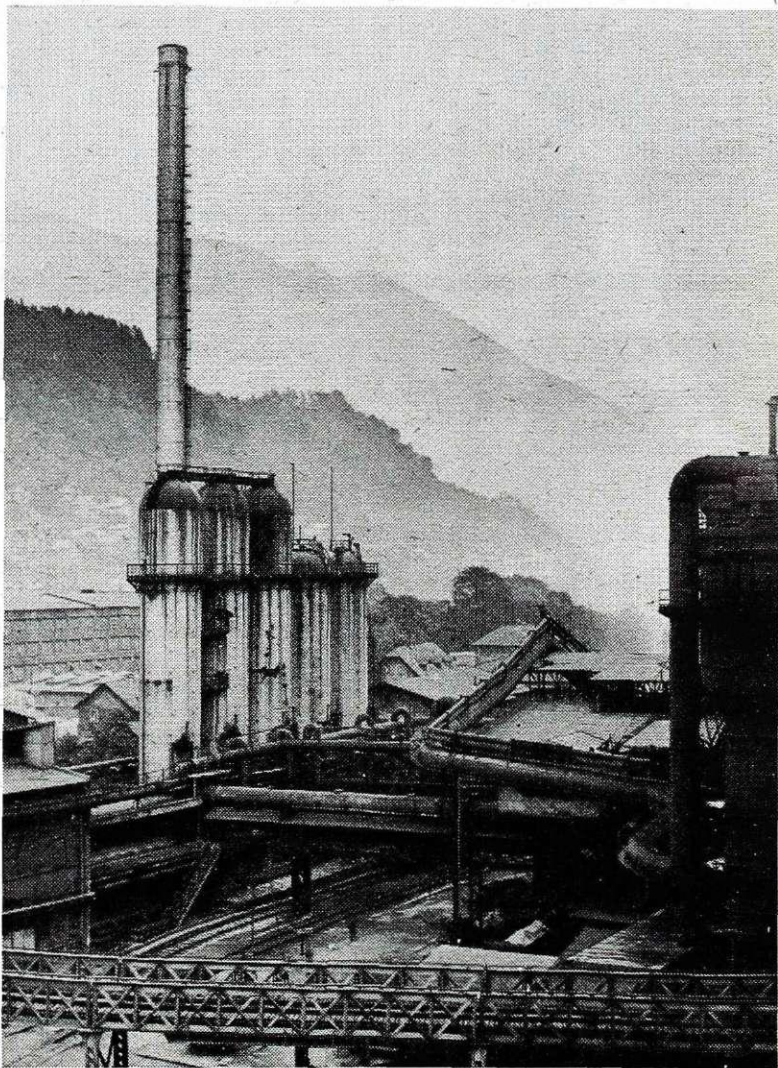
Zadnjo tekmo letošnjega republiškega prvenstva so naši košarkarji odigrali v sredo pod Mežakljo, ko so se pomerili z moštvom Triglava iz Kranja.

D.

Hokejska šola
obvešča

Ker je veliko zanimanje in povpraševanje za vpis v prvi letnik hokejske šole, obveščamo vse zainteresirane, da je vpisanih pionirjev v hokejski šoli iz prejšnjih let že 93. Zaradi tako velikega števila bo hokejska šola najprej uredila urnik in razporedila opremo, s katero razpolaga, že vpisanim pionirjem. Če bo potem obstojala možnost, da sprejme še nove interese, bo razpisala število, ki bo še sprejemljivo. Opozarjamo pa vse starše, da morajo vpisani v prvi letnik imeti svoje drsalke oziroma opremo, ker po načelih šole dobi opremo od šole le pionir, ki je uspešno in disciplinirano zaključil prvi letnik te šole.

HK Jesenice —
hokejska šola

V dolini pod Mežakljo, ki ji daje posebno obeležje Železarna s svojimi giganti, je vedno več zanimanja za športno rekreacijsko aktivnost